UNIVERSITETET I BERGEN

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 78 /15
Møtedato: 27. oktober 2015

ORIENTERINGS- OG REFERATSAKER

---

a) Protokoll fra Studieutvalget
Protokoll fra 29. september og 25. august følger vedlagt

b) Protokoll fra Forskningsutvalget
Protokoll fra 31.08.2015 følger vedlagt

c) Protokoll fra Tilsettingsutvalget
Ingen protokoll

d) Personalia
Arnt Skjefstad har fått forlenget sin midlertidige tilsetting som førsteamanuensis for perioden 01.10.2015 til 31.10.2015 i påvente av ferdigstilt tilsettingsprosess i fast førsteamanuensisstilling.

Annika Suominen har fått forlenget sin midlertidige tilsetting som førsteamanuensis for perioden 01.10.2015 til 31.10.2015 i påvente av ferdigstilt tilsettingsprosess i fast førsteamanuensisstilling.

Torger Kielland er tilsatt som postdoktor knyttet til prosjektet «Opphavsrett i digitale miljø» med virkning fra 01.09.2015 og for en periode på 4 år.

Magnus Wiig har vært tilsatt i vikariat 100 % stilling som førstekonsulent fra og med 15.11.2014 til og med 14.11.2015. Dette vikariatet er nå forlenget til 30.04.2016. I tilsettingsperioden skal ha også lånes ut til Kollegiesekretariatet, 50 % i september og 100 % i oktober 2015.

Ingrid Weltzien er tilsatt som studentmedarbeidere i infosenteret ved Det juridiske fakultet for høstsemesteret 2015

Trond Farestvedt er tilsatt som it-assistent (studentmedarbeider) på timebasis i perioden 01.08.2015 til 30.10.2015.

Morten Vetrhus er tilsatt som it-assistent (studentmedarbeider) på timebasis i perioden 02.10.2015 til 31.12.2015.

e) Oppnevning av komiteer

Oppnevning av bedømmelseskomite (2009/14200) for vurdering av søknad fra Birthe Eriksen om vurdering av ph.d.-avhandlingen «Arbeidstakers rett til å varsle om "kritikkverdige forhold" etter arbeidsmiljøloven § 2-4 (1) - Med særlig vekt på varsling i aksjeselskap». Komiteen består av professor Stein Evju, Universitetet i Oslo, professor Jan B. Andersson, Stockholms universitet og professor Ragna Aarli, Universitetet i Bergen.

Oppnevning av bedømmelseskomite (2010/11172) for vurdering av søknad fra Roald Hopsnes om vurdering av ph.d.-avhandlingen » Kommunale forhåndstilsagn. En analyse av adgangen til og rettsvirkningen av forhåndsbinding av forvaltningsmyndighet". Komiteen består av professor Hilde Hauge, Universitetet i Bergen, professor Hans Petter Graver, Universitetet i Oslo og Hovrättsråd Tom Madell, Hovrätten för Övre Norrland.

Oppnevning av bedømmelseskomité i forbindelse med utlyst stilling som stipendiat. Stillingen er knyttet til forskningsprosjektet
«Mellom rettssikkerhet og effektivitet. Nye rettslige strategier mot organisert økonomisk kriminalitet», finansiert av Finansmarkedsfondet (15/4104). Komiteen består av professor Jon Petter Rui, Universitetet i Bergen og professor Ørnulf Øyen, Universitetet i Bergen.

Oppnevning av bedømmelseskomité i forbindelse med 4 utlyste stipendiatstillinger. Tre av stillingene er særlig øremerket for prosjekt innenfor fagområdene formuerett/ privatrett (2 stillinger) og havrett (1stilling). Komiteen består av professor Hilde Hauge, Universitetet i Bergen og førsteamanuensis Knut Einar Skodvin, Universitetet i Bergen.

Asbjørn Strandbakken
Dekan

Øystein Lunde Iversen
Fakultetsdirektør

14.10.2015

KMA
Vedlegg

UNIVERSITETET I BERGEN
Det juridiske fakultet - Studieutvalget

Protokoll fra møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Tirsdag 29. september 2015 kl. 09:15 – 11:40.
Møterom 546

Til stede:
Bjørnar Borvik (leder) (a)
Linda Grøning – vara for Magne Strandberg (a)
Anneken Sperr (a)
Jonas Jensen (b)
Kjersti Bakke Sørensen (c)
Ine Osland – vara for Sandra Guderud (d)
(Vegard Fosso Smievoll (d) hadde ikkje meldt forfall.)

Forfall: Magne Strandberg (a), Sandra Guderud (d), Vegard Fosso Smievoll (d)

Sekretær: johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no

Neste møte: 3. november 2015

Sak 62/15	**Godkjenning av innkalling og dagsorden**
	Innkalling: Ingen merknader Dagsorden: Ingen merknader
Sak 63/15	**Orienteringssaker**
1	Protokoll fra SU 25. august. Godkjent på sirkulasjon 27. august. ***OBS – ekstern lenke – må lastes ned separat.***
2	Fullmaktsvedtak a) JUS254-2-A Politirett. Tillatte hjelpemidler til eksamen b) JUS251-2-B Arbeidsrett fordypning. Korrigere feil i vedtak om hovedlitteratur. c) JUS259-2-A Internasjonal privatrett. Litteratur. Fullmaktsvedtakene fås ved henvendelse til Johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no De publiseres også sammen med innkallingen og protokollen på Studieutvalgets nettside: http://www.uib.no/jur/24968/studieutvalget
3	Studentombud. Orientering om at UiB har tilsatt studentombud Sylvi Leirvaag fra 17. august 2015.
4	Digital eksamen ved UiB: Statusoppdatering.
5	Opptak. Orientering fra studieadministrasjonen.
Sak 64/15	**Saker til drøftelse/høring/uttalelse**
1 ***SU uttaler***	JUS114 Juridisk metode Kursrapport V15. Studieutvalget tar kursrapporten til orientering og konstaterer at det i møtet i august, sak 55/15, ble fattet vedtak om at Erik Monsen tar over som emneansvarlig.
2 ***SU uttaler***	JUS123 Forvaltningsrett II Kursrapport V15. Studieutvalget tar rapporten til orientering og sier seg tilfreds med status i kurset. Det har utvilsomt vært lagt ned et betydelig arbeid i forberedelse og revisjon av kurset. Særlig framheves som positivt: - Reviderte arbeidsgruppeoppgaver med vekt på aktuelle forhold. Revisjon og oppdatering av litteratur og kursoppgaver. - Revidert sensorveiledning etter nivåkontrollen, og oppfølging av kvalitetssikring av klagesensorkorpset.

	- Ulike bøker i hovedlitteraturen. SU gir sin fulle støtte til at de faglige grunnene til å presentere ulike innfallsvinkler, må veie tyngre enn hensynet til kostnadene. Vi gjør imidlertid oppmerksom på at fra 2016 vil UiB tilby en ordning med digitale kompendier, og det kan eventuelt vurderes om noe av litteraturen kan presenteres i en slik form hvis det kan spare kostnader for studentene. - Med hensyn til omfang i skrivingen av den siste arbeidsgruppeoppgaven: JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter og JUS122 Erstatningsrett har vi gått inn på ordninger som innebærer omdisponeringer av den obligatoriske undervisningen, sånn at det har blitt frigitt rom for noe mer omfattende skriving mot slutten av kurset. En slik ordning kan eventuelt vurderes også for JUS123 Forvaltningsrett II. - Studieutvalget vil også peke på det udelt positive i at internasjonalt rettsstoff får større plass. Dette er i god overensstemmelse med en sentral målsetning i fakultetets handlingsplan for internasjonalisering.
3 ***SU uttaler***	Rapport fra spørreundersøkelse om semesterstart. Studieutvalget sier seg tilfreds med rapporten og resultatene den gjengir. Det framheves som positivt at forbedringspunktene identifiseres og tas vare på.
4 ***SU uttaler***	Klagesensur. Notat fra studiedekanen. Studieutvalget slutter seg til de tiltakene som er skissert. Disse skal settes i verk i klagesensuren for alle obligatoriske emner. Utvalget forutsetter at klagesensuren vurderes nøye med sikte på å klarlegge mulige virkninger av de iverksatte tiltakene.
5 ***SU uttaler***	Syklus for evaluering av emner. Forslag om å gå over til treårssyklus. Studieutvalget slutter seg til et forslag om å vurdere overgang til en mer omfattende emneevaluering hvert tredje år. Studiedekanen og studieadministrasjonen arbeider videre med konkretisering av en slik ordning. Studentevalueringen/referansegruppemøtene skal likevel gjennomføres etter hvert kurs som nå.
6 ***SU uttaler***	Promotering av studiet. Forespørsel og forslag. Studieutvalget har ingen oneliner å foreslå. I valget mellom de to under punkt 1, foretrekkes den siste. Utvalget oppfordrer til at oppgaven for senere år tildeles alle ansatte og studenter, for eksempel i Fakultetsnytt og MiSide, eventuelt med premiering av forslag som blir benyttet.
7 ***SU uttaler***	Løypemelding til Årsplan for utdanning. SU behandlet årsplan for utdanning 10. mars 2015, sak 21/15 – 2. Løypemeldingen er en god oppsummering av prosesser med utspring i årsplanen, med tillegg av de tiltakene som er kommet til i ettertid. Den gir studieutvalget og fakultetsstyret et godt grunnlag for å gjøre eventuelle prioriteringer. Utvalget sier seg tilfreds med løypemeldingen og har ingen merknader utover det.
	Vedtakssaker
Sak 65/15 **Vedtaksforslag**	Søknad om etablering av nytt spesialemne: Forfatningshistorie. Emnemal. Merknader fra studieadministrasjonen. Studieutvalget tilrår overfor fakultetsstyret at søknaden om opprettelse av spesialemnet JUS266-2-A Forfatningshistorie ikke innvilges nå. For utvalget har det vært avgjørende at det for tiden foregår en gjennomgang av fakultetets spesialemneportefølje og at det ikke bør opprettes nye spesialemner før denne gjennomgangen er avsluttet. Utvalget slutter seg ellers til studiedekanens initiativ overfor søkeren om å undersøke mulighetene for å gi inntil to dobbelttimer med forelesninger om temaet forfatningshistorie i emnet JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter. Disse forelesningstimene vil i så tilfelle komme i tillegg til de timene med forelesninger som allerede gis i dette emnet.
Sak 66/15	JUS132 Pengekravsrett. Emneansvarlig.

Vedtaksforslag	Førsteamanuensis Miriam Skag overtar emneansvaret fra Rune Sæbø med virkning fra og med høstsemesteret 2015. Sæbø og Skag har begge sluttet seg til en slik endring.
Sak 67/15	Søknad fra professor Jørn Øyrehagen Sunde om å endre det midlertidige emnet JUS290-2-A Common and Civilian Influence in a Mixed Legal System til et ordinært spesialemne. Merknad fra studieadministrasjonen.
Vedtaksforslag	Studieutvalget tilrår overfor fakultetsstyret at spesialemnet JUS290-2-A Common and Civilian Influence in a Mixed Legal System videreføres for ytterligere ett år. For utvalget har det vært avgjørende at faget allerede inngår i fakultetets spesialemneportefølje, og av den grunn ikke innebærer en administrativ merbelastning sammenholdt med dagens situasjon. Vidare er det for utvalget sentralt at en videreføring av kurset muliggjør bruk av allerede tildelte Erasmus-midler, men likevel slik at det bør kunne foretas en viss supplering med ordinær finansiering for å sikre gjennomføring i 2016. Spørsmålet om videreføring av emnet etter 2016 vil utvalget komme tilbake til etter at den pågående gjennomgangen av fakultetets spesialemneportefølje er avsluttet.
Sak 68/15	JUS250-2-C Health and Human Rights in the Welfare State. Søknad fra emneansvarlig om fem dobbeltimer ekstern undervisning.
Vedtaksforslag	Studieutvalget stiller seg positiv til søknaden, forutsatt at ikke mer enn halvparten av kostnadene knyttet til reise og opphold dekkes over undervisningsbudsjettet. De resterende kostnadene må dekkes på andre måter. Søknaden henvises for øvrig til dekanens/dekanatets budsjettfullmakter.
Sak 69/15	Ekstra veiledning til masteroppgave ved stryk. Forslag fra studiedekanen/studieadministrasjonen.
Vedtaksforslag	1. Studenter som får vurdert masteroppgave til ikke bestått, kan etter søknad få innvilget ekstra veiledningstid for å omarbeide masteroppgaven eller skrive ny masteroppgave til ny innlevering. Rammen for ekstra veiledningstid er 5 timer. 2. De kursansvarlige skal vurdere om det er nødvendig å oppnevne ny veileder for ekstra veiledningstimer. De vil også være ansvarlige for å oppnevne ny veileder. 3. Veileder kan tildeles ekstra forberedelsestid for å sette seg inn i oppgaven og eventuell skriftlig begrunnelse før veiledningen starter. Rammen for veileders forberedelsestid er 2 timer. I emnebeskrivelsen for JUS399 Masteroppgave 30 studiepoeng gjøres følgende tilføyelse – merket med fet skrift: Studenter som har fått vurdert en innlevert masteroppgave til ikke bestått, kan bare levere masteroppgave til ny vurdering dersom den tar opp et annet tema eller er en vesentlig omarbeidet versjon av den tidligere innleverte oppgaven. **Det gis inntil fem timer ekstra veiledning etter søknad. Kursansvarlig vurderer om det skal oppnevnes ny veileder.** Det innstilles overfor fakultetsstyret på at følgende tilføyelse gjøres i omregningsnøklene: - Ekstra veiledning til studenter som har strøket på masteroppgaven: Fem timer veiledning og to timer forberedelse.
Sak 70/15	Gruppe A: Representasjon i Studieutvalget.
Vedtaksforslag	Magne Strandberg flyttes til posisjon som fjerde vara til SU for gruppe A. Første vara, Bjørn Henning Østenstad rykker opp som fast representant. Ordningen gjøres gjeldende for resten av inneværende valgperiode.
Sak 71/15	JUS253-2-A Kommunalrett flyttes til høstsemesteret. JUR640 Planrett legges på is. Forslag fra emneansvarlig Ingunn Elise Myklebust.
Vedtaksforslag	JUS253-2-A Kommunalrett flyttes til høstsemesteret med virkning fra og med 2016. Våren 2016 tilbys likevel eksamen i emnet.

Bjørnar Borvik
Leder

Johanne Spjelkavik
Sekretær

Sak 63/15 – 3

Studentombud

Vi har mottatt følgende meddelelse fra Studieadministrativ avdeling:

Kjære fakultetsledelse!

UiB har fra 17. august tilsatt studentombud Sylvi Leirvaag. Hun skal bistå studenter i å vurdere og fremme saker i organisasjonen og rapporterer til Universitetsstyret. Les mer om hennes rolle og bakgrunn på http://www.uib.no/aktuelt/90784/sylvi-er-uibs-første-studentombud. Her er det også lenke til Universitetsstyrets behandling ved etablering av studentombud ved UiB. Studentombudet skal være et supplement til UiBs egne prosesser for å fremme et godt læringsmiljø for studentene.

Vi oppfordrer fakultetsledelsen til å gjøre studentombudets funksjon kjent for både studentene og de ansatte. Studentombudet kan nås på studentombud@uib.no. Studentombudet har også opprettet egen Facebook-side der kontaktinformasjon og trefftider presenteres: https://www.facebook.com/pages/Studentombud-ved-UiB/1023017134376793?sk=info&tab=page_info

Følgende melding er lagt ut i MiSide:

UiB har tilsatt Sylvi Leirvaag som studentombud. Hun skal bistå studenter i å vurdere og fremme saker i organisasjonen og rapporterer til Universitetsstyret. Les mer om hennes rolle og bakgrunn på universitetets nettsider.

Studentombudet skal være et supplement til UiBs egne prosesser for å fremme et godt læringsmiljø for studentene. Studentombudet kan nås på studentombud@uib.no. Studentombudet har også opprettet en egen Facebookside der kontaktinformasjon og trefftider presenteres.

Tilbake til sakslisten

Sak 63/15 – 4

Digital eksamen oversikt

Til Fakultetene

Referanse	Dato
2015/7447-SIER	11.09.2015

Emner med tilbud om digital eksamen i DigUiB høsten 2015

Vi viser til vårt brev av 29.6.2015 der vi ba fakultetene om å melde inn emner aktuelle for digital eksamen i høstsemesteret 2015. Til sammen fikk vi meldt inn i underkant av 200 emner med totalt ca 14.000 vurderingsmeldinger per 2. september.

Vi har nå laget en oversikt over de emnene der Studieadministrativ avdeling kan arrangere digital eksamen inneværende semester. Oversikten finnes i vedlegg til dette brevet. Det er kun fem av de innmeldte emnene som ikke er med i vedlagte oversikt. Prosjektet arbeider fremdeles med å få til digital eksamen i noen av disse emnene, og vil ta direkte kontakt med fakultetene det gjelder. Oversikten inneholder også emner som har digital eksamen i september og oktober som følge av digital eksamen våren 2015. Det er allerede avholdt noen digitale eksamener i høst.

Det er i all hovedsak lokaler med tilfredsstillende infrastruktur som styrer kapasitet i forhold til digital eksamensavvikling. Digital eksamen vil i hovedsak finne sted i idrettshallen på Studentsenteret og i Fantofthallen dette semesteret, men vi kunne ikke planlagt et slikt omfang som vi nå gjør uten velvilje hos fakultetene og studentene i forhold til bruk av lesesaler som eksamenslokaler. Vi kommer til å bruke lesesaler på Dragefjellet skole, Realfagbygget, Sydneshaugen skole og Armauer Hansens Hus til eksamen dette semesteret. I tillegg avvikles en del små digitale eksamener i Studieadministrativ avdeling sine lokaler for tilrettelagt eksamen i Stein Rokkan hus og Allégaten 66.

Vi vil som varslet til studielederne tidligere i høst, gjennomføre to eksamensdager der vi avvikler eksamen i to skift i samme lokalet. Studieadministrativ avdeling vil ta kontakt med fakultetene det gjelder.

Hva er digital eksamen?

Med digital eksamen mener vi her skriftlig skoleeksamen gjennomført på studentenes egne datamaskiner som erstatning for penn og papir. UiB bruker Inspera Assessment som teknisk eksamensløsning. Inspera er en nettleserbasert tjeneste som støtter gjennomføring av skoleeksamen, og samtidig de faglige og administrative prosessene rundt eksamen.

Digital skoleeksamen uten eller med få hjelpemidler forutsetter at studenten laster ned og installerer en sikker nettleser (SEB) til sin datamaskin. SEB sikrer at studenten ikke har tilgang til ressurser på egen datamaskin, ikke kan kommunisere med andre via datamaskinen, og ikke har tilgang til informasjon på internett under eksamen.

Kan studentene velge bort digital eksamen?

Utdanningsutvalget vedtok i sak 22/15 om digital eksamen at i emner der det er vedtatt digital eksamen kan studentene fra høstsemesteret 2015 ikke lengre velge om de vil gjennomføre eksamen digitalt eller med penn og papir.

Studenter som på grunn av sykdom, skade eller funksjonsnedsettelse har vansker med å gjennomføre eksamen i den form som er oppgitt i eksamensplanen må altså søke om tilrettelegging på vanlig måte, uavhengig av om eksamen er digital eller skal gjennomføres med penn/papir. Eksamensplanen vil bli oppdatert i uke 38 med informasjon om digital eksamen.

Informasjon til studenter om digital eksamen
Studentene finner informasjon om hva digital eksamen innebærer for dem på UiB sin nettside www.uib.no/digitaleksamen. Fakultetet eller instituttet **informerer selv sine studenter om at det blir digital eksamen i emnene det gjelder så raskt som mulig**. Dette kan for eksempel gjøres via e-post fra FS-rapport over vurderingsmeldte, og vi legger ved mal for en slik e-post. Det er viktig at studentene henvises til nettsiden over for informasjon om digital eksamen, dette for å sikre at alle studentene får den samme informasjonen.

Det er absolutt å anbefale at studentene får gjennomføre aktiviteter i Inspera før selve eksamensdagen, for eksempel gjennom enkle tester i tilknytting til undervisning eller i forbindelse med obligatoriske aktiviteter. Det ligger også demotester tilgjengelig for studentene når de logger inn i Inspera som de kan bruke til å gjøre seg kjent med systemet.

Brukerstøtte til studentene
Det vil være bemannet brukerstøtte i Studentsenteret i uke 38-50, samt noen tidspunkt i Haukelandsområdet, der studentene kan henvende seg dersom de får problemer med å klargjøre maskinen sin for digital eksamen. Se nettsiden for studenter for åpningstider. Studenter kan legge inn henvendelser og få brukerstøtte på bs.uib.no i gruppen Digital eksamen. Det er tekniske vakter tilgjengelig under eksamen som vil ta hånd om eventuelle tekniske problemer i eksamensgjennomføringen.

Studentenes egne maskiner - utlånsordning
I utgangspunktet forutsetter digital eksamen at studenten møter til eksamen med sin egen datamaskin klargjort for eksamen. Det er etablert en utlånsordning for studenter som ikke eier egen datamaskin eller som har en datamaskin som ikke innfrir systemkravene for gjennomføring av digital eksamen. Utlånsordningen administreres sentralt, og studentene må søke i god tid før eksamen.

Eksamensadministrasjon
Oversikt over nettleserstøtte for bruk av Inspera finnes på Inspera sine nettsider: http://www.inspera.no/?siteNodeId=1336023. Inspera anbefaler at administrasjon og den som lager eksamensoppgaven jobber i annen nettleser enn Internet Explorer.

Eksamensoppgaven til digital eksamen legges inn i Inspera, gjerne av den som lager oppgaven. Det er administrasjonen lokalt som setter opp prøve i Inspera for hver eksamen, og knytter eksamensoppgaven og kandidatene sammen i prøvegjennomføringen. Det er viktig at den som er faglig ansvarlig for eksamensoppgaven har godkjent oppgaven slik den fremstår for studentene i Inspera. Instituttet må kvalitetssikre oppgavesettet før eksamen, både faglig men også i forhold til teknisk eksamensgjennomføring. Prosjektet vil utarbeide skriftlige brukerveiledninger og rutinebeskrivelser i forholdt til dette i løpet av september. Eksamensoppgaver og prøveoppsett må ligge klar i Inspera to virkedager før eksamen, og Studieadministrativ avdeling vil sette opp sikker nettleser og aktivere prøvene før eksamen.

Det vil i høst være opp til instituttet selv å avgjøre om eksamensoppgaven skal trykkes i papir ved digital eksamen. Vi anbefaler at oppgaven trykkes i papir dersom selve oppgaveformuleringen(e) er lang(e) og med mange momenter. Papiroppgaver skal leveres ved Studieadministrativ avdeling to virkedager før eksamen som vanlig. Velger instituttet ikke å trykke opp papirversjon til studentene, må Studieadministrativ avdeling ha melding om dette seinest to virkedager før eksamen. Eksamensoppgaven må uansett trykkes opp i ett eksemplar som er lett tilgjengelig under eksamen i fall det skulle oppstå tekniske problemer. Prosjektet kommer tilbake til rutiner for dette.

Opplæring og brukerstøtte for ansatte
Prosjektet vil sette opp kurs i eksamensløsningen Inspera Assessment utover høsten. Det vil i hovedsak bli holdt to typer kurs; et kurs for de som skal lage eksamensoppgaver i Inspera der en også ser på sensur, og et kurs for de som skal administrere digital eksamen, inkludert sensur, og sette opp prøver i Inspera. Prosjektet ber om at fakultetene oversender liste med

navn på vitenskapelige og administrativt ansatte som har ansvar for emner hvor eksamen skal avvikles digitalt. Det vil bli sendt ut e-post til eksamensansvarlig på fakultetet om dette.

Vi ber alle ansatte om å bruke bs.uib.no for henvendelser og brukerstøtte i forhold til Inspera.

Tilgang til Inspera
Ansatte ved UiB logger på Inspera på nettsiden https://uib.inspera.no/admin. Alle ansatte skal ha tilgang med sitt UiB brukernavn og passord via Feide. Roller for brukere i Inspera må settes manuelt, og behov for tilgang må meldes via bs.uib.no Digital eksamen. Vi oppfordrer fakultetene og/eller instituttene om å melde inn vitenskapelig og administrativt ansatte som har behov for å jobbe i Inspera dette semesteret i felles henvendelse så raskt som mulig.

Vi ber om at dette brevet videresendes instituttene det berører, og at innholdet gjøres kjent for fagansvarlige i de ulike emnene. Vi ber om rask tilbakemelding, i løpet av uke 39, dersom det likevel ikke er ønskelig med digital eksamen for emner i vedlagte oversikt.

Spørsmål, kommentarer eller tilbakemelding vedrørende digital eksamen rettes til prosjektleder for DigUiB Digital Vurdering, Martine Elisabeth Langaard, via bs.uib.no Digital eksamen.

Vennlig hilsen

Oddrun Samdal
Viserektor for utdanning

Siv Hovland Erstad
Programleder DigUiB

Vedlegg:
Emner med tilbud om digital eksamen i DigUiB høsten 2015
Forslag til e-post til studentene med informasjon om digital eksamen

Emner med tilbud om digital eksamen i DigUiB høsten 2015
Emner sortert pr fakultet

Det humanistiske fakultet

		emnekode	fak	eksamensdato	timer	oppmeldt 2/9	emneansvarlig
ALLV103	HF	25.11.2015	6	30			
ANT202	HF	25.11.2015	6	17			
ARK100	HF	17.11.2015	4	41			
ARK302	HF	26.11.2015	6	16			
DASP107	HF	19.11.2015	3	33			
DASP303	HF	01.12.2015	4	3			
DIKULT103	HF	22.09.2015	5	4			
DIKULT104	HF	23.09.2015	5	2			
ENG107	HF	26.11.2015	3	146			
ENG108	HF	20.11.2015	3	134			
ENG122	HF	02.12.2015	3	132			
ENG122L	HF	02.12.2015	4	5			
ENG212	HF	18.11.2015	6	17			
ENG321	HF	20.11.2015	6	10			
ENG333	HF	09.10.2015	6	4			
ENG334	HF	23.11.2015	6	3			
ENG334L	HF	23.11.2015	6	8			
ENGDI101	HF	13.11.2015	4	32			
EXFAC00TKEKS	HF	10.12.2015	4	82			
EXPHIL-HFEKS	HF	07.12.2015	4	131			
EXPHIL-JUEKS	HF	05.11.2015	4	11			
EXPHIL-MNEKS	HF	02.12.2015	4	106			
EXPHIL-MOEKS	HF	04.12.2015	4	30			
EXPHIL-PSEKS	HF	02.12.2015	4	109			
EXPHIL-SVEKS	HF	03.12.2015	4	312			
FIL107	HF	30.11.2015	4	18			
FIL121	HF	04.12.2015	4	25			
FRAN102	HF	04.12.2015	6	20			
FRAN114	HF	11.12.2015	3	20			
FRANDI101	HF	30.11.2015	4	2			
HEMB111	HF	15.10.2015	6	2			
HIM101	HF	05.10.2015	6	17			
HIM103	HF	18.11.2015	6	122			
HIM201	HF	16.11.2015	6	24			
HIS100	HF	23.11.2015	4	161			
HIS101	HF	30.11.2015	2	318			
HIS108	HF	13.10.2015	6	3			
HIS111	HF	07.10.2015	6	10			
HIS114	HF	19.11.2015	6	61			
HIS302	HF	23.11.2015	6	39			
ITAL301 (overset	HF	04.12.2015	3	4			
ITAL301 (språkhis	HF	07.12.2015	3	4			
ITAL302	HF	03.12.2015	6	4			
KUVI103	HF	23.11.2015	6	25			
		emnekode	fak	eksamensdato	timer	oppmeldt 2/9	emneansvarlig

KUVI107	HF	30.11.2015	6	38	
LAT100	HF	19.11.2015	6	13	
LAT107	HF	25.11.2015	6	6	
LAT303	HF	26.11.2015	6	1	
LOG200	HF	16.11.2015	6	4	
LOG300	HF	16.11.2015	6	1	
NODI101	HF	26.11.2015	4	19	
NOLI103	HF	30.11.2015	6	24	
NOLI103-L	HF	30.11.2015	6	16	
NOLI211	HF	24.11.2015	6	5	
NOLI311	HF	24.11.2015	6	5	
NOLISP303	HF	01.12.2015	4	8	
NOR-U4	HF	03.12.2015	4	9	
NOSP222	HF	20.11.2015	6	2	
SAS14	HF	26.11.2015	6	21	
SPLA100	HF	04.12.2015	4	57	
SPLA100H	HF	04.12.2015	6	2	
SPLA102	HF	03.12.2015	6	15	
TYSDI101	HF	13.11.2015	4	5	
	63 emner		totalt	2548	meldinger

Det juridiske fakultet

EXFAC	JUS	02.10.2015	2	335			
JUR601	JUS	15.01.2016	4	15			
JUR640	JUS	13.11.2015	4	24			
JUS111	JUS	22.01.2016	4	382			
JUS122	JUS	08.10.2015	4	371			
JUS124	JUS	09.12.2015	6	402			
JUS131	JUS	16.10.2015	4	424			
JUS132	JUS	04.12.2015	4	407			
JUS241	JUS	06.11.2015	6	471			
JUS250-2-A	JUS	23.11.2015	4	2			
JUS250-2-B	JUS	24.11.2015	4	13			
JUS250-2-C	JUS	25.11.2015	4	5			
JUS251-1-A	JUS	30.11.2015	4	44			
JUS251-2-A	JUS	30.11.2015	4	134			
JUS251-2-B	JUS	02.12.2015	4	68			
JUS253-2-A	JUS	26.11.2015	4	18			
JUS254-2-A	JUS	07.12.2015	4	83			
JUS255-2-A	JUS	20.11.2015	4	85			
JUS256-2-A	JUS	08.12.2015	4	85			
JUS256-2-B	JUS	10.12.2015	4	49			
JUS257-2-A	JUS	23.11.2015	4	145			
JUS257-2-B	JUS	25.11.2015	4	21			
JUS258-2-A	JUS	30.11.2015	4	20			
JUS258-2-B	JUS	30.11.2015	4	55			
JUS259-2-A	JUS	01.12.2015	4	16			
JUS260-2-A	JUS	24.11.2015	4	22			
		emnekode	**fak**	**eksamensdato**	**timer**	**oppmeldt 2/9**	**emneansvarlig**

JUS260-2-B	JUS	03.12.2015	4	44	
JUS260-2-C	JUS	19.11.2015	4	15	
JUS260-2-D	JUS	07.12.2015	4	47	
JUS261-2-A	JUS	27.11.2015	4	29	
JUS262-2-A	JUS	27.11.2015	4	7	
JUS265-2-A	JUS	13.11.2015	4	44	
JUS270-2-A	JUS	19.11.2015	3	33	
JUS271-2-A	JUS	19.11.2015	4	3	
JUS271-2-B	JUS	07.12.2015	4	46	
JUS276-2-A	JUS	20.11.2015	4	72	
JUS278-2-A	JUS	10.12.2015	4	48	
JUS280-2-A	JUS	02.12.2015	4	59	
JUS281-2-A	JUS	01.12.2015	4	41	
JUS282-2-A	JUS	08.12.2015	3	6	
JUS285-2-A	JUS	08.12.2015	4	25	
JUS287-2-A	JUS	25.11.2015	4	37	
JUS288-2-A	JUS	26.11.2015	4	69	
JUS289-2-A	JUS	24.11.2015	4	49	
44 emner			totalt	4370	meldinger

Det matematiske fakultet

BIO100	MN	27.11.2015	3		216
BIO100 - deleksa	MN	04.09.2015	3		216
BIO101	MN	25.09.2015	4	20	
BIO102	MN	23.11.2015	3	97	
BIO103	MN	21.09.2015	4	6	
BIO104	MN	30.09.2015	4	15	
BIO203	MN	01.12.2015	3	42	
BIO206	MN	08.12.2015	4	37	
BIO213	MN	27.11.2015	4	33	
BIO215	MN	15.12.2015	4	12	
GEOV101	MN	02.10.2015	4	36	
INF100	MN	26.11.2015	5	287	
INF101	MN	21.09.2015	5	12	
INF102	MN	27.11.2015	3	108	
INF142	MN	29.09.2015	3	14	
INF236	MN	02.10.2015	3	1	
KJEM120	MN	03.12.2015	4	110	
MNF110	MN	23.09.2015	5	14	
MNF115	MN	25.11.2015	4	101	
MOL100	MN	24.09.2015	4	11	
MOL200	MN	01.12.2015	4	66	
MOL203	MN	04.12.2015	4	49	
MOL204	MN	14.12.2015	4	40	
MOL301	MN	01.12.2015	4	3	
NATDID201	MN	04.12.2015	4	23	
PTEK100	MN	26.11.2015	2	130	
26 emner			totalt	1699	meldinger

emnekode	fak	eksamensdato	timer	oppmeldt 2/9	emneansvarlig

Det medisinsk-odontologiske fakultet

NUTR115	MOF	01.10.2015	4	2
FARM270	MOF	10.12.2015	4	21 Harald Wiker
MEDFØD	MOF	11.12.2015	5	92 Nils-Halvdan Morken
MEDIND4-B	MOF	19.11.2015	5	72 Alfred Halstensen
MEDMBI	MOF	10.12.2015	4	80 Harald Wiker
MEDOD1	MOF	10.12.2015	5	211 Per Øyvind Enger
MEDPED	MOF	09.12.2015	4	95 Gottfried Greve
MEDPSY	MOF	04.12.2015	4	60 Ole Bernt Fasmer
MEDSAM	MOF	20.11.2015	5	72 Ingvild Sandøy, Ole Jacob Møllerløkken, Ka
NOM	MOF	10.12.2015	2	31 Jan Songstad
NUTR207	MOF	17.12.2015	4	28 Robin Ørnsrud
NUTR230	MOF	24.11.2015	4	15 Despoina Theofylaktopoulou
NUTR240A	MOF	14.12.2015	4	5 Jutta Dierkes
	13 emner		totalt	784 meldinger

Det psykologiske fakultet

LOGO310	PSYK	04.12.2015	4	22	
PED111	PSYK	04.12.2015	4	40	
PEDA120	PSYK	30.11.2015	5	109	
PROPSY302	PSYK	17.12.2015	6	45	
PROPSY303	PSYK	09.12.2015	3	56	
PROPSY304	PSYK	21.09.2015	3	1	
PROPSY304	PSYK	11.12.2015	3	46	
PROPSY307	PSYK	07.12.2015	6	39	
PROPSY308	PSYK	14.12.2015	3	39	
PROPSY311	PSYK	15.12.2015	6	45	
PROPSY312	PSYK	16.12.2015	6	43	
PSYCH302A	PSYK	10.12.2015	3	18	
PSYCH304A	PSYK	11.12.2015	3	6	
PSYK106	PSYK	21.09.2015	4	6	
PSYK106	PSYK	20.11.2015	4	150	
PSYK109	PSYK	25.11.2015	4	240	
PSYK110	PSYK	21.09.2015	4	1	
PSYK110	PSYK	01.12.2015	8	189	
PSYK207	PSYK	02.12.2015	4	79	
PSYK208	PSYK	09.12.2015	4	79	
	20 emner		totalt	1253	meldinger

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

AORG100	SV	01.12.2015	4	85
AORG101	SV	02.12.2015	4	105
AORG103	SV	27.11.2015	4	84
AORG107	SV	07.12.2015	4	139
AORG209	SV	30.11.2015	4	25

		emnekode	fak	eksamensdato	timer	oppmeldt 2/9	emneansvarlig
AORG210	SV	02.10.2015	4	1			
AORG210	SV	03.12.2015	4	28			
AORG320	SV	03.12.2015	4	43			
AORG321	SV	10.12.2015	4	41			
AORG606	SV	01.12.2015	4	21			
GEO110	SV	23.11.2015	5	73			
GEO308	SV	18.11.2015	4	28			
GEO328	SV	23.11.2015	5	7			
GEO640	SV	23.11.2015	5	14			
INFO100	SV	14.12.2015	3	136			
INFO116	SV	09.12.2015	3	116			
MET102	SV	23.11.2015	6	273			
MEVI100	SV	20.11.2015	4	141			
MEVI103	SV	18.11.2015	4	75			
MEVI111	SV	16.09.2015	6	1			
NUTR220	SV	27.11.2015	3	13			
SAMPOL100	SV	30.11.2015	6	150			
SAMPOL270	SV	01.12.2015	6	91			
SANT100	SV	20.11.2015	6	108			
SANT103	SV	30.09.2015	8	5			
SANT105	SV	15.12.2015	8	84			
SANT240	SV	10.12.2015	8	39			
SOS100	SV	18.11.2015	4	124			
SOS101	SV	30.09.2015	6	2			
SOS113	SV	20.11.2015	6	80			
SOS116	SV	02.10.2015	6	2			
SOS117	SV	25.11.2015	6	43			
SOS304	SV	26.11.2015	5	20			
SV100	SV	26.11.2015	4	488			
	34 emner		totalt	2685	meldinger		

totalt antall emner	**200**
totalt antall meldinger	**13339**

Postadresse
Postboks 7806
5020 Bergen

Telefon 55 58 95 00
Post@jurfa.uib.no
Internett www.uib.no
Org no. 874 789 542

Det juridiske fakultet
Telefon 55 58 95 00
Telefaks 55 58 95 10

Besøksadresse
Magnus Lagabøtes
plass 1, 5010
Bergen

EMNE - Digital eksamen høsten 2015

Det er satt opp digital eksamen i EMNE høsten 2015.

Du tar med deg din egen datamaskin til eksamen. Universitetet i Bergen bruker Inspera Assessment som teknisk løsning for digital eksamen. Inspera er en nettleserbasert tjeneste. Skriftlig skoleeksamen gjennomføres med sikker nettleser for å stenge tilgang til hjelpemidler på maskinen din og på nett under eksamen. Det er ditt ansvar å laste ned og installere sikker nettleser på maskinen din før eksamensdagen.

Praktisk informasjon om digital eksamen (inkludert informasjon om sikker nettleser og søknad om lånemaskin) finner du her:
http://www.uib.no/digitaleksamen

Du logger inn i Inspera Assessment med vanlig UiB brukernavn og passord på https://uib.inspera.no/ (velg Feide). I fanen 'Demotester' er det satt opp en demotest for sikker nettleser, og du kan installere sikker nettleser på maskinen din når du åpner denne demotesten.

Studenter med lese- og skrivevansker anbefales å søke om tilrettelegging på vanlig måte.

Dersom du ikke har gjort nødvendige forberedelser til digital eksamen (se nettsiden) vil du måtte gjennomføre eksamen med penn og papir. Dette gjelder også dersom det inntreffer uforutsette tekniske hendelser av større omfang, da eventuelt med tillegg i tid.

Har du spørsmål, vennligst ta kontakt med din lokale studieadministrasjon / infosenter på ditt fakultet / eller meld inn en sak på https://bs.uib.no/ (velg 'digital eksamen' i menyen til venstre) så vil du få svar på e-post så raskt som mulig.

Med hilsen

Examination in course COURSE

In fall 2015 the examination in COURSE is a digital exam, that is, a written exam on students' personal computer at campus.

You will bring your own computer to the exam. The University of Bergen uses a cloud-service called Inspera Assessment for written digital exams. Written exam in Inspera is set up with a secure browser to block access to files on your computer and to the Internet during the exam. It is your responsibility to ensure that this browser is installed on your machine before the examination day.

Practical information on digital exam (including information on Safe Exam Browser and how to apply for using a UiB computer during exam) can be found here:
http://www.uib.no/digitaleksamen

You log into Inspera with your UiB username and password at https://uib.inspera.no/ (select Feide). After you open the Demo test called 'Demotest med sikker nettleser (SEB)' inside Inspera, you can install the Safe Exam Browser. You can set English as your default language in Inspera at the wheel in the upper right corner.

Students with reading and writing difficulties are advised to apply for Special Arrangements for Examinations as usual.

If you fail to prepare for digital examination as explained above, you might have to complete examination using pen and paper following ordinary procedures for written examination. This might also be the case if we experience unforeseen technical problems that cannot be solved during the exam, with a possible extension of examination time.

If you have any questions, please contact your local study administration / info center at your faculty / or on https://bs.uib.no/ (select 'digital eksamen' in the left menu) and we will email you as quickly as possible.

Best regards

Tilbake til sakslisten

Sak 63/15 – 5

Notat til Studieutvalget og Fakultetsstyret
Fra: Studieseksjonen

Oppsummering av opptakene høsten 2015

Til og med 2013 har opptak vært en relativt liten virksomhet ved fakultetet. Det har kun bestått av lokalt opptak til spesialemner og involvering i det internasjonale opptaket. Fra og med høsten 2014 ble det opprettet en egen poststudierett, med eget opptak, for å skille ferdige kandidater fra ordinære studenter. Saksbehandlingen rundt opptak til spesialemner har blitt gradvis profesjonalisert og samtidig digitalisert siden 2013. i juni 2014 opprettet Universitetsstyret et 2-årig masterprogram i rettsvitenskap. Dette programmet har blitt permanent etter øremerkede midler i revidert nasjonalbudsjett i 2015.

Til høstsemesteret 2015 har fakultetet gjennomført tre ulike lokale opptak:

- Opptak til toårig masterprogram i rettsvitenskap
- Opptak til spesialemner
- Opptak til poststudierett

I tillegg har det blitt gjennomført opptak av internasjonale avtalestudenter.

Opptaket til det 5-årige integrerte masterprogrammet i rettsvitenskap er delegert til Samordna Opptak og sentralt opptakskontor ved UiB. Men fakultetet har tatt imot og behandlet godskrivingssøknader fra disse studentene.

Hvordan seksjonen arbeider med de lokale opptakene

Seksjonen har hatt tre medarbeidere som har arbeidet med opptakene denne sommeren for å få feriekabalen til å gå opp.

Opptaksarbeidet krever nøye planlegging i forkant og er arbeidskrevende når det pågår for de som er involvert i arbeidet:

- Informasjonsmateriale som skal sendes ut må skrives, kontrolleres og oppdateres.
- Nettsider må oppdateres
- Reglement må kontrolleres og oppdateres
- Søkere skal veiledes før, under og etter søknaden er levert inn.
- Søknader skal behandles og svarbrev skal skrives

I år har vi, i større grad enn tidligere, også hatt kontakt med søkerne etter at de takket ja til studieplass, men før semesterstart, for å formidle relevant informasjon.

MAJUR-2 – opptak til toårig masterprogram

Den 19. juni 2015 vedtok Stortinget i revidert nasjonalbudsjett 30 øremerkede studieplasser til 2-årig masterprogram i rettsvitenskap ved UiB. Før dette var det lenge uklart om det i det hele tatt ville bli et opptak til dette programmet i 2015. Studieseksjonen hadde forberedt alt det administrative, slik at

informasjon på web og direkte til de aktuelle institusjonene, samt elektronisk søknadsskjema, var klart og ble publisert få dager etter Stortingets vedtak.

Fakultetet mottok totalt 94 søknader om opptak til det toårige masterprogrammet. Søknader leveres elektronisk via Søknadsweb. **Av de 94 søkerne, var 75 kvalifiserte for opptak:**

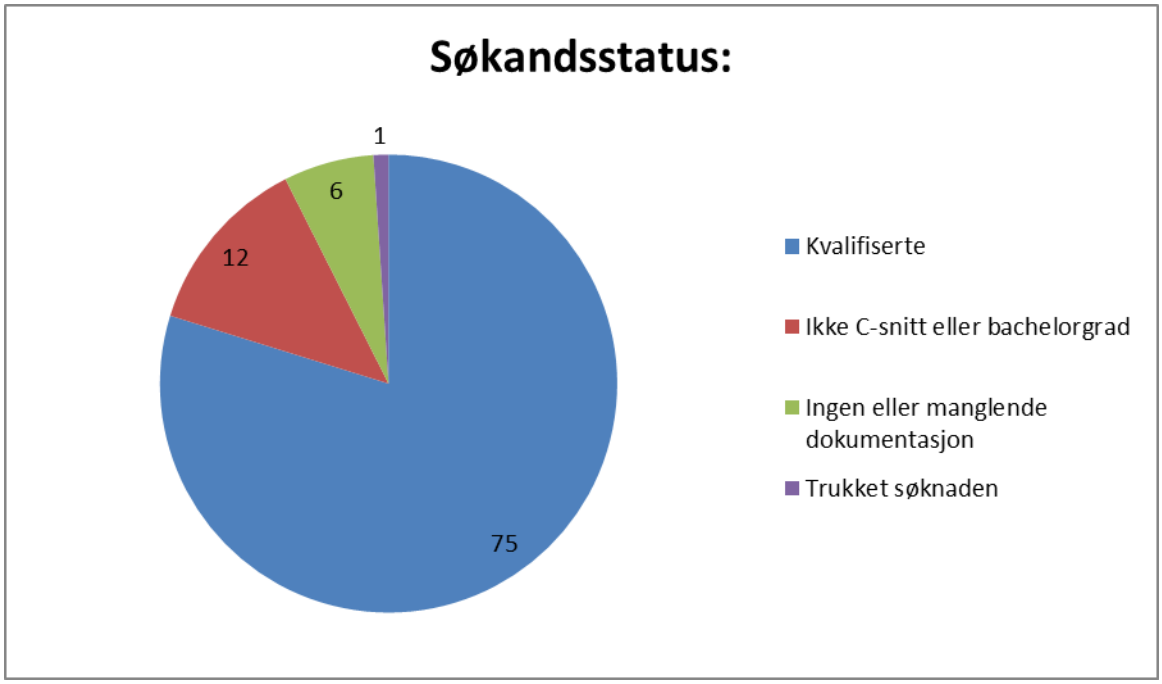

Retningslinjene og reglene for hvordan opptaket foregår er omtalt på fakultetets nettside om opptaket[1] og i opptaksreglementet[2]. For å være kvalifiserte, må søkeren ha fullført en bachelorgrad i rettsvitenskap fra hhv. Høgskolen i Lillehammer (HiL), Universitetet i Agder (UiA) eller Universitetet i Stavanger (UiS). I tillegg må de ha et karaktersnitt på minst C og ikke ha fått tilbud om opptak til det integrerte masterprogrammet i rettsvitenskap via Samordna opptak. De kvalifiserte søkerne konkurrerer så om de 30 studieplassene i tre kvoter – en kvote for hvert av studiestedene. Søkerne fra HiL konkurrerer om 18 passer, UiA om 7 plasser og UiS om 5 plasser. Dersom det ikke er nok kvalifiserte søkere i en kvote til å fylle studieplassene, fordeles de resterende plassene mellom de andre kvotene.

[1] http://www.uib.no/jur/79165/opptak-til-to%C3%A5rig-masterprogram-i-rettsvitenskap#,

[2] http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/opptaksreglement_for_toarig_mastergrad_i_rettsvitenskap.pdf

Slik fordelte de kvalifiserte søkerne seg i årets opptak:

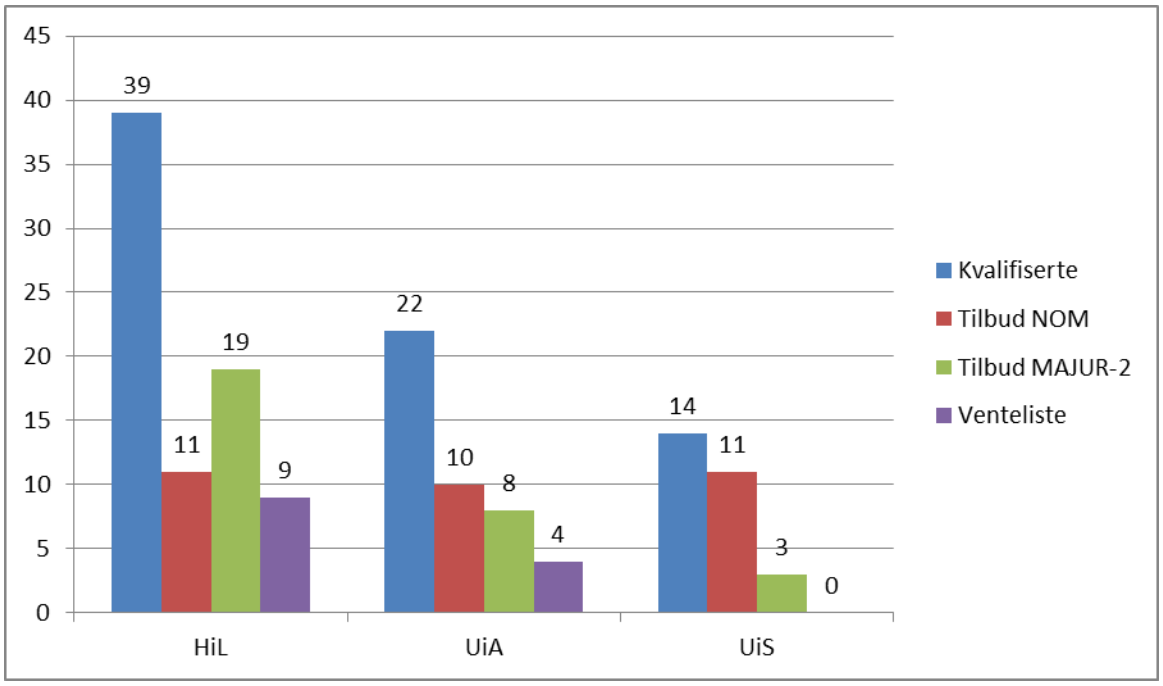

Søkerne rangeres på grunnlag av gjennomsnittskarakter i de karakterbelagte emnene i rettsvitenskap/juss som inngår i bachelorgraden. Karakteren i ex.phil. og ex.fac. tas ikke med. Rangering skjer ved at bokstavkarakterene erstattes med tallekvivalenter etter følgende skala: A = 5, B = 4, C = 3, D = 2, E = 1. For hvert emne multipliseres tallekvivalenten med antall studiepoeng, og produktene summeres. Denne summen divideres med totalt antall studiepoeng, og resultatet beregnes med to desimaler. Karaktersnittene endte slik etter årets opptak:

- HiL: 3,22
- UiA: 3,25
- UiS: 3,5

Opptaket høsten 2014 ga til sammenlikning følgende karaktersnitt:

- HiL: 3,33
- UiA: 3,13
- UiS:3,12

Alle programmets 30 studieplasser ble fylt, og de 30 studentene har semesterregistrert seg høsten 2015.

JUSVALG - opptak til spesialemner

Fakultetet tilbyr totalt 46 spesialemner[3] som andre enn våre egne masterstudenter kan søke opptak til. For å være kvalifisert for opptak til emnene må en søker dekke forkunnskapskravene til emnet (som står beskrevet i emnebeskrivelsen). Per i dag finnes det åtte ulike forkunnskapskrav (eller forkunnskapskombinasjoner) på spesialemnene[4]. Dette gjør saksbehandlingen i opptaket ressurskrevende, fordi en og samme søker kan ha søkt opptak til emner med mange forskjellige forkunnskapskrav. En søker kan slik være kvalifisert til et emne, men ikke til de andre emnene vedkommende har søkt på.
Søknader leveres elektronisk inn via Søknadsweb, noe som har vært tatt i bruk for dette opptaket siden høsten 2013.

Siden høsten 2013 har vi sett en gradvis økning i antall søkere:

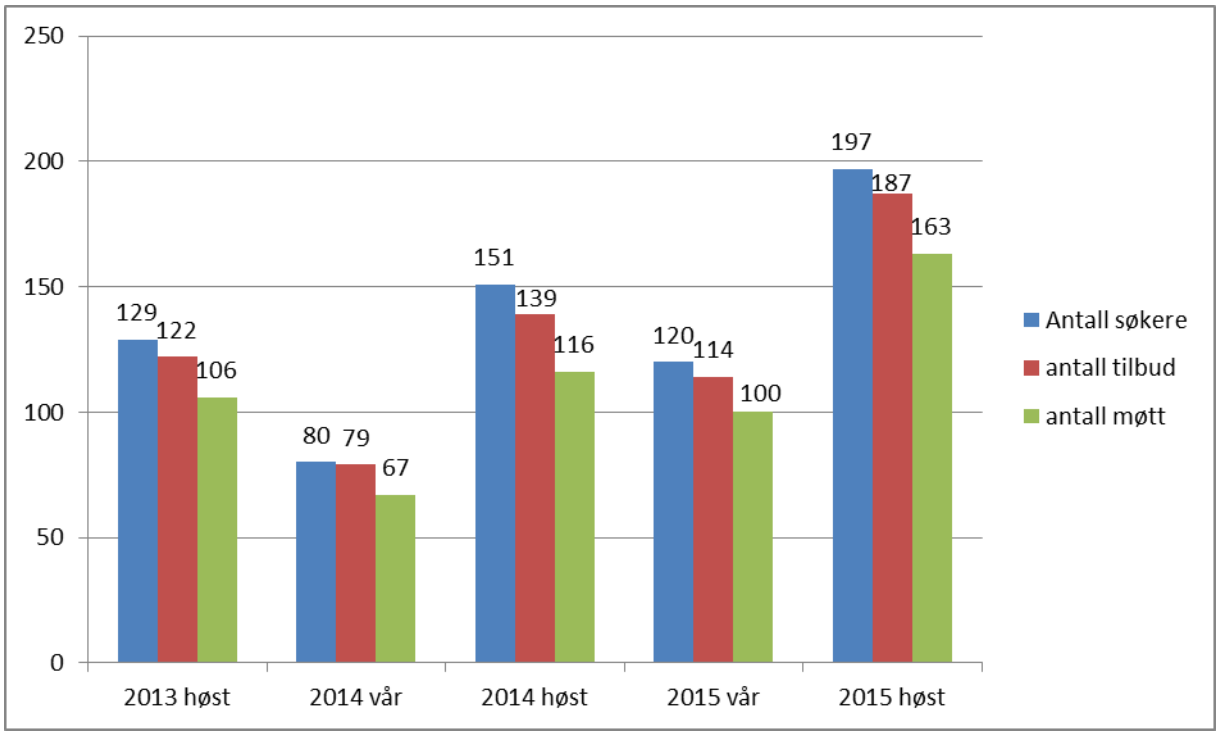

POSTMAJUR – poststudierett ved Det juridiske fakultet

UiB-forskriften gir fakultetene mulighet til å gi egne kandidater rett til å studere i inntil ett år i forlengelsen av fullført grad.[5] Før høstsemesteret 2014 måtte kandidater ved fakultetet søke om «reservasjon mot å få utstedt vitnemålet sitt» og om å få utvidet eksisterende studierett i inntil to

---

[3] http://www.uib.no/jur/22948/spesialemner-og-tilleggsutdanning#, vi har 47 spesialemner, men JUS265-2-A Planrett tilbys kun til fakultetets egne masterstudenter. Andre søkere henvises til EVU-emnet JUR640 Planrett.

[4] 3ÅRHØY, 2ÅRJUS, 3ÅRJUS, STUD/3ÅRHØY, 3ÅRJUS/POLITI, 3ÅRJUS/3ÅRØKO, 3ÅRJUS/3ÅRSAMPOL, 3ÅRJUS+ST.RETT.

[5] Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen § 4.1.2 (1)

semestre dersom de ønsket å benytte seg av denne ordningen etter at de egentlig var ferdige med graden.

Høstsemesteret 2014 innførte fakultetet poststudierett etter samme mal som de andre fakultetene på UiB, som erstattet ordningen beskrevet over. En poststudierett har en varighet på to semester, og en kandidat må søke om poststudierett fra det direkte påfølgende semesteret etter at graden er oppnådd. Med en poststudierett kan studenten ta spesialemner, gjenta emner fra 4. studieår og allerede avlagte spesialemner, og ta etikk-kurset (med forbehold om at de ikke avskjæres av gjentakskvote, tregangersregel eller andre begrensinger, og at det er ledig plass på emnene)[6].

UiB har et felles opptak til poststudierett, hvor søkere fra de ulike fakultetene velger søknadsalternativer som samsvarer med det fakultetet de har ferdigstilt graden sin ved. Deretter behandler hvert enkelt fakultet sine egne søkere i samme opptak. Fakultetene gir selv tilbud og studierett til egne søkere.

Tabellen under viser søkertallene fra de semestrene fakultetet har hatt poststudierett.

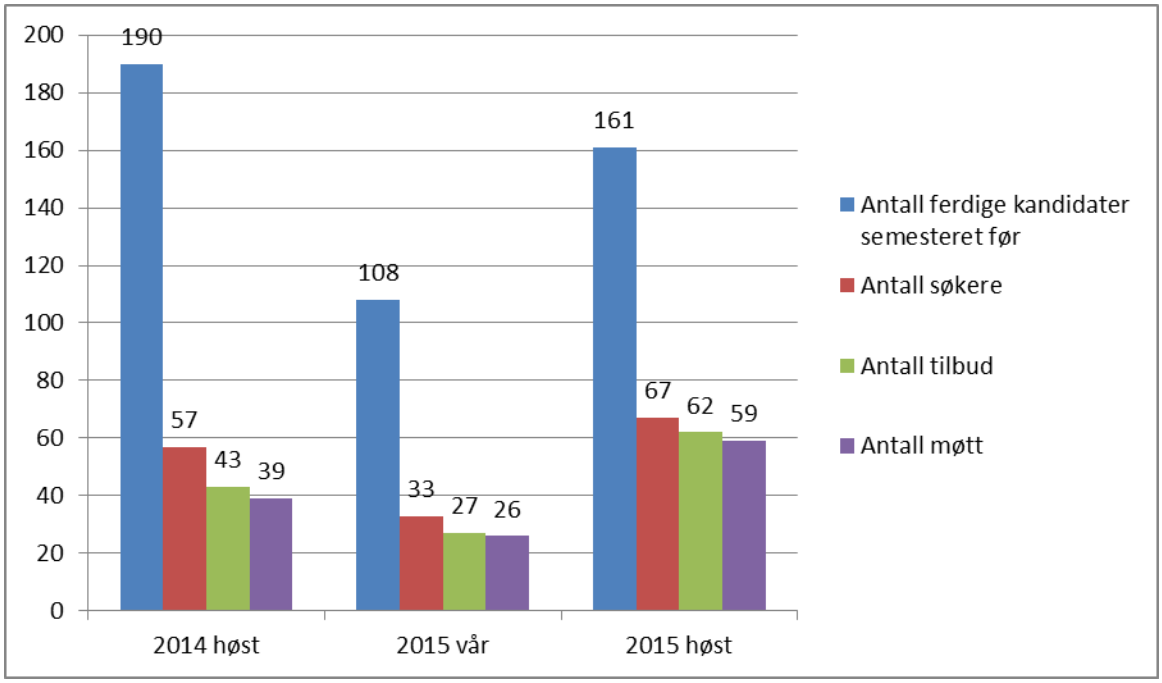

Søknadene om poststudierett er enkle å behandle, siden kravet for å få tildelt poststudierett er så strenge; en kandidat må ha oppnådd mastergraden i rettsvitenskap ved UiB semesteret før. Alle andre får avslag. Vi ser at enkelte søkere misforstår hvordan de søker, og vi ser at enkelte av avslagene som gis er som følge av rene feilsøknader fra søkers side. Eksempler på dette kan være søkere som egentlig skulle søkt poststudierett ved et annet fakultet, eller vedkommende mente egentlig å søke opptak til spesialemner (JUSVALG). Når slike feilsøknader oppdages, informeres søkeren om dette.

[6] Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 6-3.

MAJUR - Opptak til integrert masterprogram i rettsvitenskap via Samordna opptak og godskriving

Fakultetets måltall for opptaket høsten 2015 er 380 studieplasser. Måltallet var 389 i perioden 2011 – 2014, og 350 før dette.

De siste årene har vi sett at antall søkere gjennom Samordna Opptak med annen juridisk utdanning, som ønsker å få godskrevet denne inn i graden sin her er økende. Dermed er det vanskelig å beregne hvor mange det skal gis tilbud til og hvor mange studenter vi reelt ender opp med på hvert studieår. I 2015 ble det gitt 100 flere tilbud enn i 2014. Dette har resultert i ca. 45 flere møtte studenter.

Tabellen under viser søkertallene fra årets opptak til det femårige integrerte masterprogrammet i rettsvitenskap via Samordna opptak (NOM-opptaket) sammenliknet med 2014 og 2013. Masterprogrammet i rettsvitenskap ved UiB er sammen med rettsvitenskap (oppstart høst) ved UiO, siviløkonomutdanningen ved NHH og politiutdanningen ved Politihøgskolen de fire mest populære studiene i Norge målt i antall primærsøkere. Rettsvitenskap i Bergen har vært rangert som nr. 3 siden 2011.

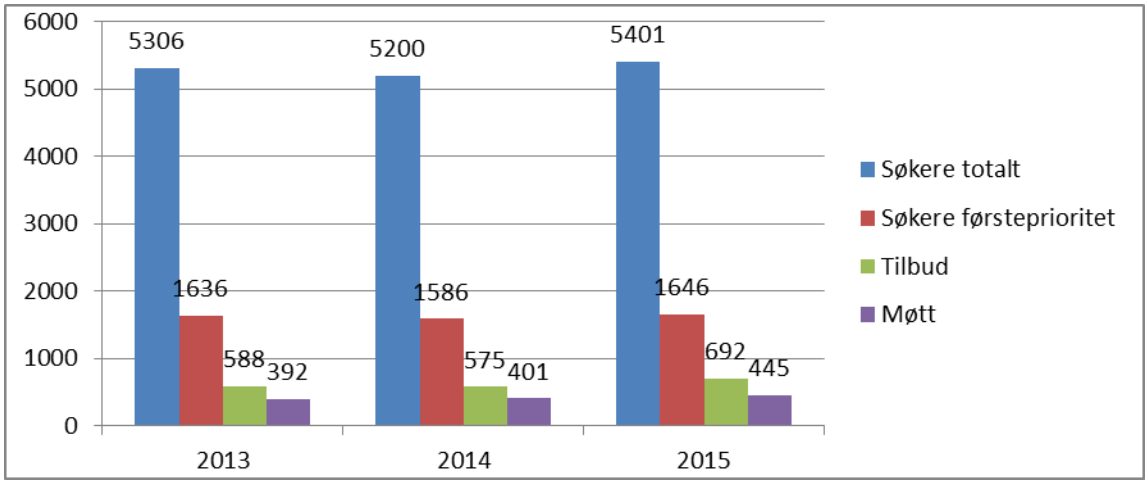

Nedenfor følger en oversikt over poenggrensene til opptaket de siste årene for integrert master i rettsvitenskap.

Poenggrenser	2012		2013		2014		**2015**	
opptak JUS	Ord. Kvote	førstegang	Ord. Kvote	førstegang	ord.kvote	førstegang	Ord. Kvote	førstegang
UiB	**55,6**	**50,5**	**56,7**	**50,5**	**57,4**	**51**	**57,4**	**51,2**
UiO høst	59,4	52,3	59,8	52,7	60,3	52,6	60,6	53,8
UiO vår	57,2	49,6	57,8	50	58,3	50,3	58,5	51,2
UiT	55,3	49,8	56,3	49,6	56,8	49,6	56,6	50,4

Studentene som søker om godskriving av ekstern utdanning har tidligere bestått juridiske emner, eller det kan være studenter som ønsker å få godskrevet ex.phil. og/eller ex.fac. Like etter hovedopptaket, sender fakultetet ut en e-post til alle som har fått tilbud om opptak til vårt studieprogram med informasjon om hvordan de kan søke godskriving av tidligere utdanning. I e-posten får de en lenke til et elektronisk søknadsskjema hvor de bl.a. kan samtykke til elektronisk utveksling av eksamensresultater fra andre norske læresteder, noe som var nytt til dette semesteret. Ved at studenten samtykker til dette, får fakultetet tilgang til den tidligere beståtte utdanningen til

studenten direkte via databasen Felles Studentsystem (FS), noe som gjør behandlingen av disse godskrivingssøknadene betraktelig enklere enn før dette var mulig.

Etter opptaket til høstsemesteret 2015 mottok fakultetet ca. 196 søknader om godskriving.

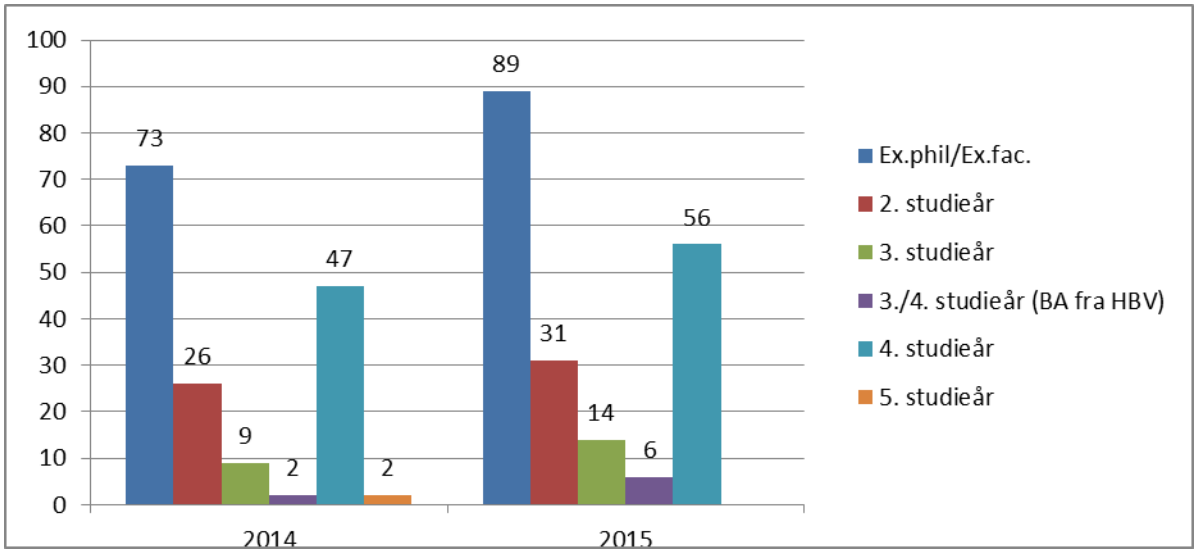

Søknadene om godskriving ble i første omgang behandlet slik at utdanningsplanene til de som søkte ble endret innen studiestart. To saksbehandlere i studieseksjonen behandlet søknadene. I etterkant ble vedtakene som besvarte søknadene skrevet i arkiv- og saksbehandlingssystemet ephorte. Alle søknader som ikke har krevd særskilt faglig vurdering var ferdig behandlet i løpet av august. Av alle søkerne var det kun tre som fikk avslag (ex.phil. fra Dowling University/Gateway College, som ikke kunne godkjennes), mens det er en del som ikke har fått godskrevet alt de har bestått andre steder.

INTL-JUS – opptak av innreisende avtalestudenter

Hos oss tar innreisende avtalestudenter spesialemner. De fleste tar engelske emner, men de som har tilstrekkelige språkkunnskaper i norsk (eller et annet skandinavisk språk) kan ta norske spesialemner. Opptaket av innreisende avtalestudenter koordineres av Studieadministrativ avdeling (SA), og fakultetene får tilsendt lister over søkere som ønsker å studere ved hvert enkelt fakultet som vi deretter må saksbehandle for å vurdere om de kvalifiserer for å ta de emnene de har søkt opptak til. Ved vårt fakultet får alle studenter som studerer juss ved hjemuniversitetet og som har søkt via en av fakultetets egne utvekslingsavtaler tilbud om opptak til alle de spesialemnene de ønsker å ta. Søkere som søker via avtaler som eies av andre fakulteter må dekke forkunnskapskravet i sin helhet til de emnene de ønsker å ta hos oss (slik som beskrevet i emnebeskrivelsene).

I studieseksjonen er det en medarbeider som behandler alle søknadene innen de fristene SA setter. I vårsemesteret behandles søknadene for de som ønsker å komme hit på høstsemesteret eller for et helt studieår. I høstsemesteret behandles søknadene til de som ønsker å komme hit på vårsemesteret. Det er derfor et større antall søknader som behandles i vårsemesteret.

Tabellen under viser antallet søknader fra potensielle innreisende avtalestudenter til vårt fakultet de tre siste semestrene. Tallene har en viss feilmargin, da det i løpet av søknadsperioden og første del av semesteret gjøres en del endringer fakultetstilknytningen til enkeltstudenter og emnene de er oppmeldt til.

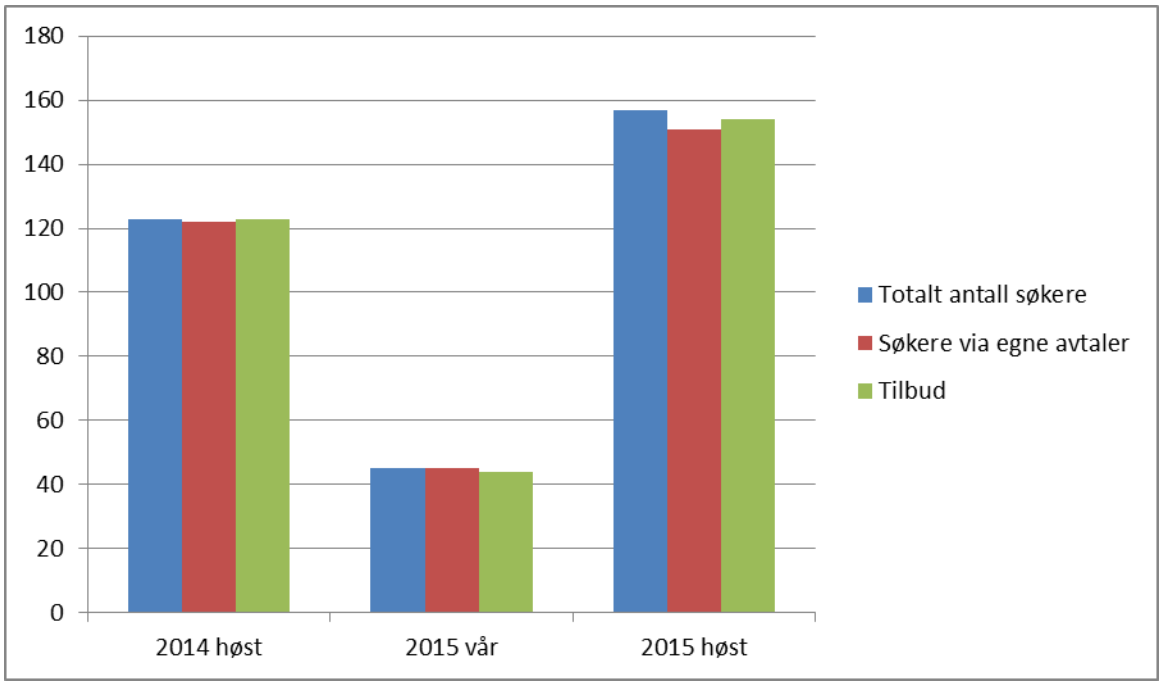

Tilbake til sakslisten

Sak 64/15 – 1

KURSRAPPORT – JUS114, VÅR/2015

KURSANSVARLIG: Bjørnar Borvik

1. FAGLÆRERS GENERELLE VURDERING

a) Praktisk gjennomføring

i. strukturen på kursopplegget: Strukturen på kursoppleget har ligge fast i fleire år, og etter mitt syn fungrerer denne godt. Eg overtok Erik Monsens kursopplegg, og eg har ikkje funne grunn til å gjere endringar. Eg har tidlegare peika på at dette kurset kjem for tidleg i studieløpet, og denne oppfatninga har eg framleis. Dette faget kjem etter Ex.fac. og Forvaltningsrett, og studentane har slik sett lite å relatere dei metodiske problemstillingane til. Faget framstår nok difor som nokså teoretisk, og det er etter mitt syn uheldig.

ii. Forelesningene: Erik Monsen hadde forelesingane. På referansegruppemøtet kom det fram ein del kritikk mot forelesingane. Noko av kritikken kan truleg forklarast med at det ikkje er forelesar som har kursansvaret. Frå og med våren 2016 blir kursansvaret ført tilbake til Erik Monsen. SU vil få seg forelagt ei sak om dette til hausten.

iii. benyttede arbeidsoppgaver – både i arbeids- og storgruppene: Fleire på referansegruppemøtet meinte at oppgåvene var uklart formulert. Slike generelle innvendingar er vanskeleg å forhalde seg til, og eg inviterte difor deltakarane på møtet til å sende meg epostar der dei kunne konkretisere kritikken sin mot oppgåvene. Eg har ikkje motteke ein einaste epost, og kan difor ikkje forhalde meg til denne delen av kritikken.

iv. skriving og kommentering: På referansegruppemøtet vart det nemnt at det framleis er eit problem at nettet "går ned". Dette er særleg problematisk når studentane er midt i kommenteringa. Det er uklart for meg om dette skuldast forhold på UiB si side, eller om det er ustabilitet i private nettverk.

v. gjennomføring av arbeids- og storgruppesamlingene: Nokre av studentane på referansegruppemøtet tok til orde for at siste storgruppesamling burde kome tidlegare i kurset. Eg trur det er vanskeleg å gjere endringar her. Til det er kursperioden altfor kort.

vi. obligatorisk kursoppgave: Ikkje aktuelt for dette kurset.

vii. eksamen: Eg har ingen merknader til dette.

viii. samarbeid med administrasjonen: Samarbeidet med administrasjonen har fungert svært godt.

b) Strykprosent og frafall på eksamen: Fire kandidatar (1,3%) strauk på eksamen. Fem kandidatar trakk seg under eksamen.

c) Karakterfordeling: Karakteren A (9,8%) og karakteren B (22,8%), og karakteren D (20,9%) ligg innafor dei rammene som følgjer av retningslinjene. Karakteren C (43,4%) vart tildelt ein del fleire enn det som følgjer av retningslinjene. Karakteren E (1,8%) vart tildelt langt færre enn det som følgjer av retninglinjene. Eg er i og for seg ikkje overrraska over dette utfallet. Oppgåva var svært sentral, og at mange kan skrive seg til ein C, var venta. Den lave prosentsatsen for karakteren E har den same forklaringa.

d) Studieinformasjon og –dokumentasjon: Eg har ingen merknader til dette.

e) Tilgang til relevant litteratur: På referansegruppemøtet kom det fram ulike syn på pensumlitteraturen. Vidare vart det nemnt at pensumboka i ein periode før kursstart var utsolgt frå Akademika. Svaret frå bokhandelen var visstnok at dei hadde teke høgde for at mange av studentane ville kjøpe brukte bøker. Det viser seg at studentane gjerne vil behalde denne boka, og det bør difor formidlast til Akademika at dei må bestille inn fleire bøker før kursstart våren 2016, slik at boka ikkje blir utsolgt.

2. FAGLÆRERS VURDERING AV RAMMEVILKÅRENE

a) Lokaler og undervisningsutstyr: Dei midlertidige seminarromma fungerte godt.

b) Andre forhold: Eg har ingen merknader til dette.

3. FAGLÆRERS KOMMENTAR TIL STUDENTEVALUERINGEN(E) (REFERANSEGRUPPEMØTET)

a) Metode – gjennomføring: Eg har ingen merknader til gjennomføringa av referansegruppemøtet. Eg noterer meg likevel at det var nokså mange arbeidesgrupper som ikkje var representerte.

b) Oppsummering av innspill: Nokre av innspela frå referansegruppemøtet har eg allereie kommentert ulike stader i denne kursrapporten. For øvrig er det mitt inntrykk at synspunkta i referansegruppemøta er nokså sprikande; det nokre av studentane har likt, har andre funne problematisk.

c) Eventuelle tiltak iverksatt i løpet av kurset: Eg har ingen merknader til dette.

4. OPPFØLGING AV FJORÅRETS EVALUERING

Har punkter fra fjorårets evaluering blitt innarbeidet/ført til endringer i årets kurs? Hvis ja: hvordan?

For å klargjere overfor studentane at det er eg som er kursansvarleg, deltok eg denne våren på første forelesing. Her vart arbeidsdelinga mellom Erik Monsen og meg forklart for studentane. Det har tidlegare vorte peika på at nokre av oppgåvene i oppgåvesettet ikkje var godt eigna for diskusjon, og som ein respons på dette utarbeidde eg til årets kurs ei ny oppgåve (domsanalyse) som i større grad skulle vere eigna for diskusjon i arbeidsgruppene. Eg foretok elles ein gjennomgang av oppgåvesettet, og tok ut dei oppgåvene som studentane ikkje skulle arbeide med på arbeidsgruppene eller storgruppene. Dette har tidlegare skapt litt forvirring blant studentane. Dei øvrige tiltaka som eg skisserte i fjorårets kursrapport har ikkje vorte gjennomførte.

5. FAGLÆRERS SAMLEDE VURDERING, INKL. FORSLAG TIL FORBEDRINGSTILTAK

Eg har ikkje spesifikke forslag til forbetringstiltak denne gongen. Eg tror det vil vere heldig at kursansvaret blir tilbakeført til Erik Monsen. Det er han som i si tid utvikla dette kurset, og eg vil i dialog men han gjere greie for mine erfaringar. Desse kan vere eit godt utgangspunkt for hans arbeid med å vidareutvikle kurset. På referansegruppemøtet kom det fram ein merknad om at læringsmåla ikkje er formulerte på ein god måte, og at dei ikkje samsvarar med korleis dei ulike tema på kurset er vektlagt. Eg legg til grunn at Erik Monsen gjennomgår læringsmåla med sikte på å tilpasse desse til Kvalifikasjonsrammeverket, og i samband med dette arbeidet er det også nærliggande å sjå på om kurset er utforma på ein måte som samsvarar med læringsmåla. Eg beklagar at eg ikkje har hatt kapasitet til å endre på læringsmåla.

Kursrapporten er utarbeidet den 20. oktober 2015 av Bjørnar Borvik.

Tilbake til sakslisten

Sak 64/15 – 2

KURSRAPPORT – JUS 123, vår/2015

KURSANSVARLIG: Bjørn Henning Østenstad

Kursrapporten er utarbeidet den 20. oktober 2015 av Bjørn Henning Østenstad

6. FAGLÆRERS GENERELLE VURDERING

f) Praktisk gjennomføring

ix. Strukturen på kursopplegget
Som tidlegare år: 2 x 12 timar førelesing + repetisjon, 8 arbeidsgruppesamlingar, obligatorisk kursoppgåve og 4 storgruppesamlingar. Førelesingane kjem tidleg i kurset, og det fungerer bra.

x. Forelesningene
Tre bidragsytarar: kursansvarleg, Ørnulf Rasmussen og Sigrid E. Schütz. Fungerer bra. Problemstillingar blir skildra på ulike måtar og med ulike ord, men det har studentane godt av å lære seg til å handtere.

xi. Benyttede arbeidsoppgaver – både i arbeids- og storgruppene
Revidert før årets kurs. Lagt vinn på å finne dags- og samfunnsaktuelle saksforhold. Sjå elles merknader til studentevalueringa.

xii. Skriving og kommentering
Ingen særlege merknader.

xiii. Gjennomføring av arbeids- og storgruppesamlingene
Ingen særlege merknader.

xiv. Obligatorisk kursoppgave
Gjennomgåande god kvalitet på kommenteringa. Få klager frå studentane.

xv. Eksamen
Digital eksamen. Ingen problem i samband med gjennomføringa. Røynsla så langt er sensorane skriv ut oppgåvene på papir og gjer notatar for hand. Karakterane blir lagt inn i Inspera.

Sensorrettleiinga vart gjort relativt omfattande, og revidert i samband med nivåkontrollen. Kursansvarleg kom med innspel til val av klagesensorar ut frå røynslene i nivåkontrollen.

xvi. Samarbeid med administrasjonen
Det beste.

g) Strykprosent og frafall på eksamen

F = 0,6 %. Fråfall på eksamen: 7 av 363 oppmelde.

h) Karakterfordeling

A: 8,4

B: 29,9

C: 41,4

D: 17,1

E: 5,0

F: 0,6

Reflekterer at det har lukkast å få ganske mange studentar opp på eit bra fagleg nivå.

i) Studieinformasjon og –dokumentasjon

Ingen merknader.

j) Tilgang til relevant litteratur

God. Fire ulike bøker gjort til hovudlitteratur, noko ein del studentar synest er uheldig (kostbart). Men faglege omsyn overtrumfar her, jf. vurderingar i samband med SU-sak vinteren 2015.

7. FAGLÆRERS VURDERING AV RAMMEVILKÅRENE

c) Lokaler og undervisningsutstyr

Ingen merknader.

d) Andre forhold

Ingen merknader.

8. FAGLÆRERS KOMMENTAR TIL ÅRETS STUDENTEVALUERING(ER) (REFERANSEGRUPPEMØTET)

Referat fra emnets referansegruppemøte er lagt ved denne rapporten, og skal være kommentert av kursansvarlig, jf. vedtak i Studieutvalget den 21.4.15.

d) Metode – gjennomføring

Standard referansegruppemøte

e) Oppsummering av innspill

i. Arbeidsgruppene:

1.1 Arbeidsmengda kan justerast noko opp, i alle fall til dei første samlingane.

ii. Storgruppene:

2.1 Balansepunktet mellom studentpresentasjonar og lærarstyrt aktivitet bør vurderast.

2.2 Det faglege nivået til storgruppeleiarane er ujamnt.

f) Eventuelle tiltak iverksatt i løpet av kurset

Ingen.

9. OPPFØLGING AV FJORÅRETS EVALUERING

Læringsmål og pensum vart omfattande revidert før 2015-kurset, jf. SU-sak i vinter. Kursoppgåvene vart gjennomgått og omfattande revidert.

10. FAGLÆRERS SAMLEDE VURDERING, INKL. FORSLAG TIL FORBEDRINGSTILTAK

Som heilskap har kursopplegget fungert bra og den praktiske gjennomføringa har ikkje bydd på særlege problem. Kommunikasjonen med arbeidsgruppeleiarane har vore god.

Oppgåvene til arbeidsgruppene vart gjennomgått og revidert i forkant av 2015-kurset. Det store biletet er at dei har fungert bra. Etter nemnde innspel er det likevel grunn til å vurdere ei viss oppjustering av arbeidsmengda til dei første samlingane. Også rekkefølgja mellom enkelte oppgåver vil bli vurdert på nytt. Siste arbeidsgruppeoppgåva er både større i omfang og meir kompleks enn dei andre – og liknar slik sett meir på ei tradisjonell eksamensoppgåve. Korleis studentane evt. kan gjevast større rom for å «skrive ferdig» denne oppgåva, i lys av ordgrensa, må vurderast.

Balansepunktet mellom studentpresentasjonar og lærarstyrt aktivitet skal vurderast for storgruppene.

Storgruppeleiarane får skriftleg rettleiing til oppgåvene og tilbod om å delta i førebuingsmøte før samlingane. Det er likevel slik at ein i denne lærargruppa har ulik grad av røynsle – både i undervisningssituasjonen generelt, og i forvaltningsrett spesielt. At alle storgruppeleiarane har lagt ned ein grundig og god jobb i førebuing og gjennomføring, er tvillaust.

Internasjonalt rettsstoff fekk ein klart sterkare plass i 2015-kurset enn tidlegare. Denne utviklinga vil halde fram for neste år.

Tanken er vidare å opne Edublogs for spørsmål.

Tilbake til sakslisten

Sak 64/15 – 3

Spørreundersøkelse om semesterstart

Studieadministrasjonen har gjennomført en undersøkelse blant studentene om hvordan de opplevde årets semesterstart. Samlerapporten fins her: http://vedlegg.uib.no/?id=dc3aca84bb185028837ab66ceef4b993 (tilgjengelig i 90 dager fra 17. september). (Rapporten er på 13 sider og settes ikke inn i sakslisten her.)

Hovedinntrykket er positivt – de aller fleste er fornøyd med opplegget fakultetet tilbyr. Enkelte forbedringspunkter er identifisert og integreres i fakultetets rutiner for forbedring og utvikling av semesterstartordningene våre.

Tilbake til sakslisten

Sak 64/15 – 4

Oppsummering etter møte om kvalitetssikring av klagesensuren

Informasjon til klagekommisjonane
Informasjon til klagekommisjonane må gjennomgåast med sikte på forenkling. Det skal utarbeidast karakterstatistikk over de påklaga besvarelsane. Denne skal, saman med den totale karakterstatistikken frå den aktuelle eksamenen, sendast ut til klagekommisjonane.

Nærmare om fordelinga av dei påklaga besvarelsane mellom klagekommisjonane
Dei påklaga besvarelsane vil i all hovudsak ligge i karaktersjiktet C til F. Desse besvarelsane skal fordelast på ein slik måte at alle klagekommisjonane får til behandling besvarelsar frå alle karaktertrinn.

Tiltak for å sikre erfaringsoverføring frå ordinær sensur til klagesensuren
Nivåkontrollørens erfaringar frå ordinær sensur må nedfellast på ein slik måte at dei kan kome til klagekommisjonanens kunnskap. Dette kan skje i form av ei revidert sensorrettleiing. Eg skal invitere dei kursansvarlege til å kome med forslag til korleis ei slik kunnskapsoverføring kan gjerast. Eg sender ein epost om dette i løpet av denne veka (veke 36).

Nivåkontrolløren i ordinær sensur skal plukke ut ein "rein" A-besvarelse og ein "rein" B-besvarelse som skal sendast til alle klagekommisjonane. Desse to besvarelsane skal identifiserast, og klagekommisjonane skal få betalt for å lese dei. Føremålet med desse to besvarelsane er primært å synleggjere heile breidda i prestasjonane på den aktuelle eksamenen, men desse besvarelsane vil også fungere som referansepunkt for karaktersettinga i øvre sjikt av karakterskalaen.

Nivåkontroll i klageomgangen
Det skal innførast ein begrensa nivåkontroll i klageomgangen. Omsynet til blindsensur tilseier at klagekommisjonane ikkje kan sende inn til nivåkontroll besvarelsar som også vart nivåkontrollerte i ordinær sensur. Klagekommisjonane må difor få informasjon frå studieseksjonen om kva besvarelsar som ikkje kan veljast ut til nivåkontroll i klageomgangen.

Klagekommisjonane skal sende inn til nivåkontroll tre besvarelsar: ein sterk og ein svak C, og ein svak D. Karakteren C er den karakterkategorien der spennet i kvalitet er størst, og grensa mot karakteren D kan også vere vanskeleg å trekke. Det er difor truleg her behovet for kontroll med nivået er størst. Det er også desse to karakterane som vert påklaga oftast. Det ligg føre statistikk for 11 av dei 15 obligatoriske emna for studieåret 2014/2015; opprinneleg karakter er fordelt slik mellom dei som klaga: B: 16, C: 269, D: 260, E: 55, F: 11.

Besvarelsar som klagekommisjonen vurderer å sette til A eller B, skal ikkje sendast inn til nivåkontroll. Dei nivåkontrollerte A- og B-besvarelsane frå ordinær sensur, som klagekommisjonane har fått tilsendt, bør gje tilstrekkeleg rettleiing her.

Besvarelsar som klagekommisjonane vurderer å sette til F, skal heller ikkje sendast inn til nivåkontroll. Det følgjer av lova at det skal vere to sensorar involvert der karakteren blir sett til F. I klagekommisjonane er det to sensorar, og då er kravet etter lova allereie oppfylt. Sidan nivåkontrolløren i ordinær sensur har fått til vurdering alle besvarelsar som sensoren vurderer å gje karakteren F, bør vi – dersom vi går for ei ordning med revidert sensorrettleiing eller noko liknande – oppstille eit eksplisitt krav om at nivåkontrolløren skal gjere særskilt greie for strykgrensa. Det er nivåkontrolløren i ordinær sensur som har full oversikt over denne.

Tidspunkt for iverksetting
Tiltaka for kvalitetssikring av klagesensuren skal vere klare primo oktober 2015, slik at dei kan iverksettast i samband med klagesensur på kontinuasjonseksamen.

Tilbake til sakslisten

Sak 64/15 – 5

Forslag om å gå over til treårssyklus for evaluering av emner

Det juridiske fakultet har etablert rutiner for evaluering av emner hvert semester. Dette er en relativt ressurskrevende prosess, og det kan være grunn til å spørre om vi kan forenkle dette samtidig som vi ivaretar og i beste fall hever kvaliteten.

UiB Kvalitetshåndbok setter krav om at 1/3 av emnene skal evalueres hvert år – dvs. en treårssyklus for alle emnene. I en slik modell kunne vi forenkle våre egne prosesser, samtidig som vi kan legge mer inn i evalueringen når vi faktisk gjør den.

Kvalitetshåndboken er her: http://www.uib.no/filearchive/kvalitetshandboka_2013.pdf

Tilbake til sakslisten

Sak 64/15 – 6

Promotering av studiet

Vi har mottatt følgende forespørsel fra SA, via informasjonssenteret/ Veronica Ljosheim:

> SA har bedt meg svare på to korte spørsmål som skal beskrive jusstudiet med én setning. Dette skal brukes til å promotere studiet i sosiale medier. Jeg har kommet med et par forslag, men tar gjerne i mot flere – spesielt på spørsmål 2!
>
> **1) Studiet oppsummert i en setning**
> [Her må dere finne på noe nytt, for eksempel: «Gjennom bachelorprogrammet i arabisk lærer du det arabiske språket muntlig og skriftlig, og du blir bedre kjent med kulturen i de arabiske landene»]
>
> **To forslag:**
> "Gjennom masterprogrammet i rettsvitskap lærer du å tolke og bruke rettskjeldene på rett måte for å nå fram til haldbare resultat. I juridiske tvilstilfelle finst det nemleg ikkje alltid eit fasitsvar."
>
> "Gjennom masterprogrammet i rettsvitskap lærer du å løyse konkrete rettsproblem og blir i stand til å argumentere og legge fram ei sak på ein god og overtydande måte."
>
> **2) Hvorfor velge dette studiet?/Hvorfor er dette studiet samfunnsaktuelt?**
> [Her må dere finne på noe nytt, for eksempel: «Et bachelorstudium i arabisk vil gi deg en unik innsikt i en del av verden som til stadighet har hele verdens øyne rettet mot seg]
>
> Forslag:
> "Eit masterprogram i rettsvitskap gir deg djuptgående kunnskap om det norske og internasjonale rettssamfunnet, og du får ei etterspurt utdanning som det er bruk for overalt i arbeidslivet."

Dette er en mulighet for SU til å uttrykke essensen i det vi formidler til studentene og til samfunnet. Videre er det en anledning til å spisse rekrutteringen vår sånn at det blir lettere for de riktige interessentene å oppdage at dette er studiet for dem.

Tilbake til sakslisten

Sak 64/15 – 7

LØYPEMELDING: ÅRSPLAN FOR UTDANNING 2015

1. INNLEDNING

Årsplan for utdanning fungerer som et retningsgivende dokument for undervisningsdekanens og studieseksjonens arbeid, og er et redskap for å identifisere hvilke områder som skal prioriteres i det kommende året for å realisere fakultetets utdanningsstrategi. Utkast til årsplan ble behandlet av Studieutvalget og Fakultetsstyret i mars 2015. Utkastet som forelå ble vedtatt.

Vi er nå halvveis i perioden for årsplanen for utdanning 2015 (mars 2015 til mars 2016). Her følger en oversikt over hvor langt fakultetet har kommet i å gjennomføre planen så langt.

2. STUDIEKVALITETSTILTAK

2.1 Utredning av ny studieordning

Fra årsplanen: *Studieordningskomiteen som har utredet spørsmålet om en potensiell deling av dagens femårige integrerte masterprogram i en treårig bachelorgrad og en toårig mastergrad overleverte sin innstilling 11. februar 2015.*[7] *Komiteen anbefaler ikke en deling, men foreslår likevel en studiemodell som innebærer store endringer i dagens masterprogram. I løpet av 2015 må det avklares om, og eventuelt på hvilken måte, forslaget fra studieordningskomiteen skal følges opp.*

Status: Fakultetsstyret behandlet Delinnstilling I fra Studieordningskomiteen 17. mars og bestemte at innstillingen skulle sendes på høring. Det kom inn 24 høringssvar. 9. juni behandlet styret saken igjen, og vedtok at hovedtrekkene i Delinnstilling I beholdes i det videre arbeidet. 24. august konstituerte komiteen seg igjen. Den holdt et allmøte 27. august. På grunnlag av høringssvarene og signalene i allmøtet, utarbeidet komiteen et forslag til videre plan som ble lagt fram for fakultetsstyret og vedtatt der den 8. september. Delinnstilling II skal forelegges fakultetsstyret 3. mai 2016, med sikte på oppstart fra høsten 2017.

2.2 Studiekvalitetsseminar

Fra årsplanen: *De siste tre årene har det blitt avholdt et studiekvalitetsseminar tidlig i januar. I 2015 vil seminaret bli avholdt i september. Målgruppen for seminaret er de kursansvarlige for obligatoriske emner, studieseksjonen og representanter fra Juridisk studentutvalg (JSU). Hovedtemaet på seminaret vil være bruk av digitale verktøy i undervisningen. I tillegg vil seminaret være en arena for å følge opp momenter fra kursgjennomgangen på obligatoriske emner, som ble gjennomført i perioden november 2014 – januar 2015.*

---

[7] http://www.uib.no/jur/62628/utredning-av-ny-studieordning-2014%e2%80%932016

Status: Fordi det viste seg å være umulig å finne egnet dato i september som passet for alle involverte parter, må studiekvalitetsseminaret avholdes på et senere tidspunkt. Visedekan for undervisning og studiesjef arbeider med å finne nytt tidspunkt.

2.3 Masteroppgave

Fra årsplanen: *I 2013 og 2014 ble det vedtatt endringer i undervisningsstrukturen for JUS399 Masteroppgave.*[8] *Noen av endringene ble iverksatt allerede våren 2014 mens de øvrige ble iverksatt fra høsten 2014. Ytterligere endringer ble iverksatt fra våren 2015. I 2015 vil vi videreutvikle rutiner og prosedyrer, samt høste erfaringer fra de iverksatte tiltakene. På grunnlag av erfaringene vil vi vurdere behovet for justeringer.*

Fakultetet har i samarbeid med UiT og UiO utarbeidet nye læringsmål, retningslinjer til veileder, retningslinjer til sensorene og karakterbeskrivelser for masteroppgaver. Disse vil bli fremlagt for fakultetsstyret til realitetsbehandling i løpet av våren 2015.

Status: Studieseksjonen og de kursansvarlige har pr september 2015 ikke kommet i gang med en systematisk gjennomgang av erfaringene fra endringene som ble iverksatt høsten 2014 og våren 2015, men planlegger å gjøre en gjennomgang i løpet av høsten 2015.

17. mars vedtok fakultetsstyret fellesprosjektets læringsmål, karakterbeskrivelser, veiledning til veileder og veiledning til sensorer. Man ba også om å få en sak til møtet 9. juni om framdriften ved de andre juridiske fakultetene. I sak 51/15 vedtok man å gjøre endringene gjeldende hos oss fra høstsemesteret 2015. Tromsø har vedtatt en tilpasset versjon av fellesprosjektet, Oslo arbeider fortsatt med sin utforming. Bergen har utarbeidet en sammenstilling av de tre versjonene. Den vil ventelig danne grunnlag for en orientering til veiledere og sensorer – det er av betydning at de er på det rene med forskjellene som gjelder mellom de tre fakultetene. Bare den siste avklaringen med Oslo gjenstår. I skrivende stund er det oss dette står på (litt presset tidsplan i studieadministrasjonen).

2.4 Rekruttering av studenter

Fra årsplanen: *I mars 2015 arrangeres det for første gang åpen dag ved Universitetet i Bergen for elever i videregående skole. Fakultetet har utarbeidet et eget program som gir god informasjon om masterprogrammet i rettsvitenskap, og som kan bidra til at elevene i videregående skole gjør et informert valg.*[9] *Dette arrangementet er et tiltak som kan bidra til at vi rekrutterer de riktige studentene.*

Status: 5. mars 2015 arrangerte universitetet og fakultetet første gang felles Åpen dag. Over 100 elever fra videregående skoler besøkte fakultetet. Vi hadde to økter med samme program. Elevene fikk først en omvisning på fakultetet. Deretter holdt stipendiat Morten Nadim en strafferettsquiz, før student Charlotte Høgnes fra infosenteret ga elevene en presentasjon av jusstudiet. Studieadministrativ avdeling sendte ut en spørreundersøkelse i etterkant av dagen. Det var få elever som svarte på undersøkelsen, men av de som svarte var de fleste som deltok fornøyde med opplegget.

---

[8] Sak 95/13 i fakultetsstyremøte 10.12.2013: http://www.uib.no/jur/22021/m%c3%b8teinnkallinger-og-protokoller-2013 og sak 86/14 i fakultetsstyremøte 16.12.2014: http://www.uib.no/jur/50495/m%c3%b8teinnkallinger-og-protokoller-2014

[9] Mer info om Åpen dag ved Det juridiske fakultet: http://www.uib.no/jur/85339/%C3%A5pen-dag-ved-det-juridiske-fakultet

2.5 Godkjenning og oppfølging av sensorer samt tildeling av oppdrag

Fra årsplanen: *Det er studiedekanen som står for den fortløpende godkjenningen av nye sensorer i henhold til vedtatte retningslinjer.*[10] *Det er behov for en gjennomgang av retningslinjene for godkjenning av sensorer og rutinene for oppfølgingen av disse. Det må også utarbeides en rutine for hvordan man formelt skal informere sensorer om at de tas ut av sensorregisteret. Arbeidet er påbegynt og forslag til reviderte retningslinjer og rutiner vil bli lagt frem for de formelle fakultetsorganene i løpet av 2015.*

Status: Arbeidet med å videreutvikle sensorrekrutteringen og -oppfølgingen ble påbegynt våren 2015 og er et samarbeid mellom studieseksjonen og undervisningsdekanen. Kvalitetssikring av sensorene er nært knyttet til den pågående prosessen med kvalitetssikring av sensur og klagesensur (se punkt 2.6.).

Ett av flere aktuelle tiltak som diskuteres for å heve sensorkorpsets kompetansenivå ytterligere er å legge inn krav om at man, for å bli godkjent som sensor, må ha relevant praksis *i tillegg til* å oppfylle karakterkravet. Har vedkommende ikke dette, må han/hun først være oppgaveretter en periode. Deretter kan han/hun søke om godkjenning som sensor. Undervisningsdekanen praktiserer allerede en strengere linje når han tar stilling til søknader om godkjenning som sensor, veileder og oppgaveretter ved fakultetet.

Som nevnt ovenfor henger arbeidet her sammen med arbeidet med kvalitetssikring av sensur og klagesensur. Dette er således inne i en prosess, men er ikke sluttført. Arbeidet fortsetter høsten 2015.

2.6 Kvalitetssikring av sensur og klagesensur

Fra årsplanen: *Etter at endring i Universitets- og høyskoleloven trådte i kraft 1.8.2014, gjennomføres nå klagesensur som blindsensur.*[11] *Erfaringene så langt viser at det gjøres flere endringer nå enn under systemet hvor klagekommisjonen hadde kunnskap om opprinnelig karakter. Endringene skjer både til gunst og ugunst. I tillegg har vi sett noen få tilfeller av større avvik, det vil si at karakterspriket mellom ordinær sensur og klagesensur er på to karakterer eller mer. Andre fakulteter og andre institusjoner*[12] *gjør de samme erfaringene og saken er allerede under debatt*[13]*. Fakultetet har allerede fulgt opp med tiltak som at klagesensor får tilsendt et utvalg oppgaver fra ordinær sensur som kan danne referanse for nivået i sensuren. Avvikene mellom ordinær sensur og klagesensur overvåkes nøye, og det vil i samråd med de kursansvarlige bli vurdert om ytterligere tiltak må settes inn for å sikre kvaliteten både på sensur og klagesensur. Også i dette arbeidet vil vi ha tett dialog med JSU.*

Status: Flere tiltak for kvalitetssikring av sensur – ordinær så vel som klage – har vært utprøvd etter innføringen av blindsensur. På de første emnene som gikk til klagesensur høsten 2014 fikk alle klagesensorene, som nevnt ovenfor, tilsendt et utvalg nivåkontrollerte besvarelser for å sikre at sensorene var kjent med nivået i ordinær sensur. Tiltaket ble imidlertid ikke videreført fordi det var meget uklart om dette faktisk bidro til en kvalitetsheving av prosessen og om merarbeidet stod i forhold til gevinsten.

---

[10] Retningslinjer for valg og godkjenning av eksterne hjelpelærere og sensorer: http://www.uib.no/jur/23644/retningslinjer-valg-og-godkjenning-av-eksterne-hjelpel%c3%a6rere-og-sensorer

[11] LOV-2014-06-20-55 Lov om endringer i universitets- og høyskoleloven: https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2014-06-20-55

[12] http://universitas.no/nett/60283/gikk-fra-b-til-stryk og

[13] http://universitas.no/kronikk/60104/blind-klagesensur-fra-c-til-f

Administrativt ansvarlig for klagesensurbehandlingen har ført detaljert statistikk over resultatet fra klagesensurene, og denne er sendt til kursansvarlig og fakultetsledelse. Der karakterene er endret med mer enn to trinn har kursansvarlig fått besvarelsen til gjennomsyn og det har vært diskutert tiltak med undervisningsdekanen.

Studieutvalget drøftet saken i sitt møte den 25. august 2015 på bakgrunn av et notat fra fakultetets undervisningsdekan. Han har arbeidet mye både med innhenting av datagrunnlag, med analyse av dette med sikte på å avdekke mønstre, svakheter eller andre sammenhenger.

Undervisningsdekanen har utarbeidet en skisse til ulike tiltak for kvalitetssikring av klagesensuren som er luftet for emneansvarlige for obligatoriske emner i september 2015. Eksempler på slike tiltak er nivåkontroll i klageomgangen og erfaringsoverføring fra ordinær sensur, for eksempel ved bruk av revidert sensorveiledning i klagesensuren. Som nevnt i punkt 2.5. foreligger det planer om innføring av tiltak som skal styrke selve *sensorkorpset*, som også må ses på som et ledd i den generelle kvalitetssikringen av sensuren.

Tiltakene for kvalitetssikring av klagesensuren skal være klare primo oktober 2015, slik at de kan iverksettes i forbindelse med klagesensur på kontinuasjonseksamen.

2.7 Undervisningsregnskap og undervisningsplanlegging

Fra årsplanen: *Hvert år rapporterer alle vitenskapelig ansatte om gjennomført undervisning i foregående år. I rapporten bes det også om undervisningsønsker/-planer for de kommende to år. Fakultetet planlegger nå å bruke informasjonen fra disse rapportene mer aktivt for å sikre en bedre ressursutnyttelse ved planleggingen av undervisningen*

Arbeidet med registrering av gjennomført og planlagt/ønsket undervisning er administrativt forankret i forsknings- og stabsseksjonen. Utviklingen av rutiner for hvordan disse rapportene best kan brukes i planleggingen av undervisningen, må likevel foretas i samarbeid mellom ledelsen, forsknings- og stabsseksjonen og studieseksjonen.

Status: Frem til nå har de vitenskapelig ansatte informert om sin toårsplan for undervisning i forbindelse med rapportering til undervisningsregnskapet. Det har vært vanskelig å nyttiggjøre seg denne informasjonen i forbindelse med undervisningsplanleggingen, siden informasjonen både har vært mangelfull og selve registreringsverktøyet har vært lite brukervennlig. Det er derfor vært vanskelig å få ut gode samlerapporter.

Våren 2015 foreslo studieseksjonen derfor å skille undervisningsønskene fra undervisningsregnskapet, slik at informasjonen blir lettere tilgjengelig og faktisk kan benyttes i planleggingen av undervisningen. I stedet for at hver og en melder inn sine ønsker i et Excel-ark skal alle nå få tilsendt et elektronisk skjema der de innen en gitt frist registrerer hvilke emner de ønsker å undervise i påfølgende semester. Svarene vil enkelt kunne tas ut i en samlefil, og studieseksjonen vil slik få en oppdatert og hensiktsmessig oversikt over tilgjengelige interne undervisere i de enkelte emnene. Skjemaet bør sendes ut i februar (for høstsemesteret) og i august (for vårsemesteret).

Opplegget er gjennomarbeidet i dialog med forsknings- og stabsseksjonen, og skal prøves ut første gang høsten 2015.

2.8 Gjennomgang av kursansvar og godskrivingssatser

Fra årsplanen: *Fakultetet ønsker at digitale læringsverktøy skal tas i bruk i større utstrekning enn i dag. Dette aktualiserer behovet for en gjennomgang av innholdet i kursansvaret. Videre må satsen for godskriving av kursansvar vurderes på nytt. Det er viktig at denne ligger på et nivå som avspeiler den reelle arbeidsbelastningen som følger med kursansvaret, og at den samtidig er utformet på en slik måte at kursansvarlige gis insentiver for å ta i bruk digitale læringsverktøy. Innholdet i kursansvaret ventes å bli berørt også i en eventuell videre utredning av ny studieordning.*

Status: Arbeidet er ikke påbegynt pr september 2015. Dekanen besluttet 6. februar 2015 at kursansvarlige som tar i bruk spørsmål/svar-funksjonen i Edublogs honoreres med ti ekstra timer totalt i kursansvaret for emnet. Dette er en midlertidig ordning som gjelder for kalenderårene 2014 og 2015.

2.9 Implementering og evaluering av digital skoleeksamen

Fra årsplanen: *I april 2015 gjennomføres den første digitale eksamenen i full skala, og eksamen i JUS133 Rettskilde og metodelære er pilot.*[14] *Dersom gjennomføringen av denne eksamenen blir vellykket, vil eksamen på de resterende obligatoriske emnene våren 2015 også gjennomføres digitalt. Fra høsten 2015 innføres digital eksamen på alle de obligatoriske emnene (1. - 4. studieår). Se også årsplan for det digitale arbeidet ved Det juridiske fakultet. Etter hvert som digital eksamen innføres vil det bli gjort fortløpende evalueringer med sikte på å avdekke behov for endringer. Fakultetet har her en god dialog med sentraladministrasjonen og med Juridisk studentutvalg.*

Innføring av digital eksamen innebærer en grunnleggende endring av hvordan eksamen gjennomføres rent praktisk. Dette kan for eksempel åpne for endringer i ordningen med studentrepresentanter og i rutinene for bokkontroll. Innføring av digital eksamen åpner også for nye prøvingsformer. Slike forsøk vil bli gjort i samråd med de kursansvarlige, og i prosessen vil vi hente inn kompetanse fra Program for universitetspedagogikk.

Status: Etter en vellykket digital eksamensavvikling for JUS133 Rettskilde- og metodelære i gamle Dragefjellet skole – «gamlebygget» – ble det også digital skoleeksamen for de siste våremnene. Fra og med høsten 2015 skal alle eksamener ved Det juridiske fakultet være digitale; spesialemnene inkludert. Primært skal eksamenene finne sted i gamlebygget.

Studieseksjonen har hatt en sentral rolle i omleggingen til digital eksamen, og har jobbet tett med DigUiB og SA. For seksjonen har det vært viktig å forberede studentene skikkelig og sørge for at alle har fått den nødvendige informasjonen og eventuelt teknisk støtte i forkant av eksamen. Det ble blant annet arrangert egne Insperatester for våre studenter, med teknisk support på stedet fra IT-avdelingen/DigUiB. Ut fra tilbakemeldingene vi har fått fra studentene må det kunne konkluderes med at arbeidet studieseksjonen har lagt ned har vært fruktbart.

Digital eksamen må betegnes som en suksess, men fakultetet har mottatt én formell klage over forhold som ble tilskrevet tekniske forhold under digital eksamen. DigUiB og leverandøren har undersøkt saken og tilbakeviser at det foreligger slik feil.

Fra et administrativt perspektiv har overgangen til Inspera ikke vært smertefri, i og med at systemet foreløpig ikke har alle funksjoner vi har behov for – deriblant støtte for

[14] Se fakultetsstyresak 10/15 3.2.2015 http://www.uib.no/jur/85666/m%c3%b8teinnkallinger-og-protokoller-2015 og nyhetssak om digital eksamen: http://www.uib.no/jur/85765/digital-eksamen-blir-hovedregel

klagebehandling og nivåkontroll. Studieseksjonen har også måttet utarbeide nye rutiner, maler, informasjonsmateriell og lignende parallelt med forberedelsene. Det meste har likevel løst seg på alternativt og/eller kreativt vis.

Per i dag har Inspera ikke kobling til TurnItIn-ePhorus, men vi arbeider med ordninger lokalt for å sende inn tekster fra digitale eksamener til kontroll. Vi er pådrivere for at Inspera skal utvikles tilstrekkelig til at også hjemmeeksamen i JUS134 Rettshistorie og komparativ rett våren 2016 kan leveres i Inspera.

Det er fortsatt langsvarsoppgaven som dominerer på jus. Nye prøvingsformer har så langt ikke vært utprøvd. Noen kursansvarlige har signalisert at de er interesserte i å teste alternative prøvingsformer framover.

3. LÆRINGSMILJØTILTAK

3.1 Oppussing av Dragefjellet skole

Fra årsplanen: *Dragefjellet skole har vært under oppussing siden juni 2014. Oppussingsarbeidene ferdigstilles i april 2015. Oppussingen har muliggjort montering av teknisk utstyr som åpner for at det kan gjennomføres fullskala digital skoleeksamen. Dette er et viktig fremskritt, men fører samtidig til at bygget vil måtte for stenges for annen bruk de dagene det skal benyttes til eksamen. Det får nødvendigvis konsekvenser for bruken av lesesalene og undervisningslokalene. Fakultetet vil i samråd med JSU utarbeide retningslinjer for bruken av lesesalene og undervisningsrommene på Dragefjellet skole som sikrer at disse lokalene også kan brukes som eksamenslokaler.*

Status: I fakultetsstyremøtet i juni ble lesesalsreglementet endret slik at henvisningene til den midlertidige tilstanden i 2014/2015 mens oppussingsarbeidet pågikk ble tatt ut. Lesesalsreglementet er pr september 2015 ikke oppdatert ytterligere for å ta inn de retningslinjer som må gjelde for at lesesalene på Dragefjellet skole skal kunne brukes som eksamenslokaler. Det pågår en dialog om revisjon mellom JSU og fakultetsledelsen.

Digital eksamen

Fra årsplanen: *I tillegg til å være et studiekvalitetstiltak, er innføring av digital eksamen også et læringsmiljøtiltak. Gjennom mange år har et høyt antall studenter på masterprogrammet i rettsvitenskap hatt behov for tilrettelegging ved eksamen på grunn av fysiske plager. En del av disse fysiske plagene (for eksempel senebetennelse) er av en slik art at de kan avhjelpes ved at studentene bruker PC på eksamen. Ved innføring av digital eksamen antar vi at antall søknader om tilrettelegging til eksamen vil gå ned. Etter hvert som digital eksamen innføres, vil det bli gjort fortløpende evalueringer med sikte på å avdekke behov for endringer.*

Status: Søknader om tilrettelegging til eksamen behandles av Studieadministrativ avdeling (SA). De melder om at de våren 2015 og så langt høsten 2015 opplever en drastisk nedgang i antall søknader om tilrettelegging fra studenter som skal ta digital eksamen i juridiske emner. Det er nå i hovedsak studenter med lese- og skrivevansker som søker om tilrettelegging med PC ved digital eksamen, i og med at det per i dag ikke er pålitelig stavekontroll ved bruk av Inspera. Disse får benytte stasjonære UiB-maskiner med stavekontroll, og administrasjonen legger disse besvarelsene inn i Inspera etter at eksamen er ferdig. Antall studenter som søker om andre tilrettelegginger, slik som enerom og utvidet tid/hviletid, ser ut til å holde seg stabilt.

Nedgangen kan illustreres med antall innvilgete tilrettelegginger med PC for JUS122 Erstatningsrett henholdsvis høsten 2014 og høsten 2015:

JUS122	Eksamen med penn og papir H14	Digital eksamen H15
Ekstra tid	8 studenter	6 studenter
Enerom/hvilebenk	2 studenter	1 student
PC	37 studenter	5 studenter

3.2 Oppfølging av studentenes trivsel og arbeidsmiljø

Fra årsplanen: *Fakultetet får jevnlig tilbakemeldinger gjennom referansegruppemøter på 1.-3. studieår og spørreundersøkelser på 4. og 5. studieår. De kursansvarlige på 4. studieår får tilbud om å avholde referansegruppemøte i tillegg til spørreundersøkelse, hvis de ønsker det. Pr. dags dato er det kun på JUS241 Strafferett det avholdes slike møter. I tillegg gjennomfører arbeidsgruppelederne hvert år samtaletimer med studentene i sine arbeidsgrupper på 1. og 2. studieår. I etterkant av samtaletimene leverer arbeidsgruppelederne en kort rapport. Videre har det siden 2014 blitt gjennomført en spørreundersøkelse blant studentene på 1. og 2. studieår som gir arbeidsgruppelederne tilbakemelding på arbeidet de gjør. Samlet sett representerer samtaletimerapportene og spørreundersøkelsen gode informasjonskilder om studentenes trivsel og arbeidsmiljøet. Denne informasjonen inngår i fakultetets løpende arbeid med forbedring av studenthverdagen.*

Status: Referansegruppemøter og nevnte undersøkelser er gjennomført som normalt så langt i 2015. Studieseksjonen planlegger en større gjennomgang av datamaterialet som er tilgjengelig med særlig fokus på tilbakemeldinger som gjelder trivsel og arbeidsmiljø. Dette arbeidet vil påbegynnes høsten 2015.

3.3 Nytt informasjonsmateriell om undervisningsrom og lesesaler

Fra årsplanen: *Studieseksjonen holder på å utvikle nytt informasjonsmateriell og nye oversikter over undervisningsrom og lesesaler i samarbeid med Kommunikasjonsavdelingen. Dette informasjonsmateriellet skal inngå i infopakken til nye studenter ved semesterstart i august, og gjøre det lettere for studentene å orientere seg på Dragefjellet. Dette vil gjøre at studentene finner seg fortere til rette på Det juridiske fakultet og at fasilitetene utnyttes bedre. Informasjonsmateriellet utarbeides både på norsk og engelsk.*

Status: Våren 2015 ble det laget et innendørs kart over fakultetet, som viser hvor alle undervisningsrom og lesesaler er plasserte. Undersøkelser har vist at nye studenter synes det er vanskelig å finne frem på bygget, så kartet vil forhåpentligvis gjøre det enklere for nye studenter å finne frem til lesesaler og undervisningsrom. Kartet ble delt ut til alle nye studenter ved semesterstart, både norske og internasjonale, og er også publisert på fakultetets nettsider[15].

3.4 Internt opplæringstilbud for ansatte i studieseksjonen

Fra årsplanen: *Det vil bli gitt tilbud om opplæring til de ansatte i studieseksjonen for å styrke og utvikle støtteapparatet til studentene. I løpet av mars 2015 vil alle ansatte i administrasjonen delta på*

[15] http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/kart_innendors_jus_uib_web.pdf

e-læringskurset «Får Walter Lov?» som tilbys av Direktoratet for forvaltning og IKT.[16] *Videre vil det påbegynte arbeidet med internt opplæringsprogram for studieveilederne videreføres i 2015.*

Status: Alle ansatte i administrasjonen fullførte e-læringskurset «Får Walter Lov?» våren 2015.

Det var én samling på det interne opplæringsprogrammet for studieveiledere vårsemesteret 2015. Denne bestod av et møte med SiB rådgivning og psykologtjenesten hvor vi utvekslet erfaringer og hadde en god dialog om muligheter for tilrettelegging og støtte til studenter med særlige behov, både fra SiBs tjenester og innenfor rammene av studieplanen og reglene for masterprogrammet. I høstsemesteret er det foreløpig planlagt en samling.

4. ETTER- OG VIDEREUTDANNING

4.1 Utvikling og utprøving av nettkurs

Fra årsplanen: *Fakultetet tilbyr pr i dag JUR640 Planrett som et etter- og videreutdanningskurs.*[17] *De kursansvarlige har i sin kursrapport for 2014 foreslått at første del av dette kurset kan egne seg som nettkurs. Dette er en spennende ide som kan være en nøkkel til å kunne utvide fakultetets videreutdanningstilbud. I samarbeid med de kursansvarlige vil det bli arbeidet med å utvikle en modell for nettbasert videreutdanning. Denne vil trolig kunne prøves ut våren 2016. Se også årsplan for det digitale arbeidet ved Det juridiske fakultet.*

Status: Kursansvarlig for JUR640 Planrett ønsker av kapasitetshensyn å legge emnet på is etter høstsemesteret 2015. Emnet vil derfor ikke kunne benyttes som pilot for utvikling av modell for nettbasert videreutdanning i denne omgang.

Etter at årsplan for utdanning ble vedtatt ble det bestemt at også emnet JUR601 Innføring i juridiske emner skulle tilbys i 2015. Dette er et EVU-emne, opprettet på etterspørsel fra Addisco som er et utdanningsselskap som er heleid av LO-forbundet Forbundet for Ledelse og Teknikk. Formålet er etter- og videreutdanning av forbundets medlemmer. Emnet har blitt tilbudt annethvert år siden 2005. Ved årets gjennomføring av emnet er opptak av forelesninger og etablering av en edublogside for emnet del av oppdraget. Dette blir gjort for å heve kvaliteten og legge til rette for økt læringsutbytte på emnet.

4.2 Alumni og Faglig-pedagogisk dag

Fra årsplanen: *Fakultetet lager et eget faglig opplegg for sine alumner på alumnusdagen* [11]*. september 2015. Fakultetet er i dialog med Advokatforeningen om annonsering og om godskriving av etterutdanningstimer for arrangementet.*

Fakultetet vil fortsatt bidra med juridiske foredrag som er relevant for deltakerne på Faglig-pedagogisk dag.

Status: Alumnusdagen 2015 ble avholdt 11. september. Cirka 75 alumner deltok på arrangementet, som besto av et seminar med fire foredrag, fulgt av bespisning i vrimlearealet

[16] http://www.difi.no/artikkel/2014/12/far-walter-lov-e-laeringskurs-i-forvaltningsloven

[17] Emnebeskrivelse: http://www.uib.no/emne/JUR640

og fest på Fjøset i regi av studentorganisasjoner fra Juristforeningen. Deltagende advokater fikk godskrevet etterutdanningstimer. Medarrangør Advokatforeningen var meget fornøyd med arrangementet, og vil gjerne fortsette samarbeidet.

Fakultetet bidro med fem foredrag på Faglig-pedagogisk dag ved UiB 6. februar 2015. Dagen samlet anslagsvis 800-1000 lærere fra regionens videregående skoler til faglig påfyll.

5. INTERNASJONALISERING

Fra årsplanen: *Handlingsplan for internasjonal virksomhet ved Det juridiske fakultet 2014-2015 ble vedtatt av fakultetsstyret i juni 2014.*[18] *Fortsatt styrking og konsolidering av samarbeid med juridiske fakultet i Kina, Russland, USA og Canada er prioritert i handlingsplanen, og dette arbeidet vil bli fulgt opp videre i 2015. I tillegg har fakultetet fått tildelt midler fra Senter for internasjonaliering av utdanning (SIU) over en treårsperiode for utvikling av samarbeid med National Law University Delhi, India. Se mer om dette i punkt 5.5 nedenfor. (…)*

Status: Når det gjelder videre styrking og konsolidering av samarbeid med juridiske fakultet i landene som er særlig prioritert i handlingsplanen, har dette blant annet skjedd gjennom besøk av en delegasjon fra Peking University Law School i august. Samarbeidet med Russland fortsetter gjennom stipendiering av russiske studenter finansiert av SIU-midler, og gjennom faglig workshop i Russland avholdt våren 2015 der fakultetet deltok. Fakultetet har også deltatt i en UiB-initiert søknad til SIU om midler til stipend til russiske studenter gjennom Erasmus+ programmet. Søknaden ble innvilget.

I september 2015 leverte fakultetet søknad om støtte til et samarbeidsprosjekt sammen med University of Minnesota School of Law i USA og Gulating Lagmannsrett ved SIUs utlysning av midler i Nordamerikaprogrammet. Prosjektet kombinerer opphold ved University of Minnesota for PhD kandidater og dommere med studiepermisjon, med en felles workshop om dommeratferd for forskere fra de to institusjonene og dommere fra begge land. Svar på søknaden vil foreligge i november.

I oktober vil samarbeidet med USA styrkes ved ulike besøk i Minneapolis (Minnesota Law School), Washington D.C. (Washington College of Law) og State College (Penn State Law). Besøket til Penn State Law er finansiert av både SPIRE- og SIU-midler.

Samarbeidet med Canada ble tidligere i år styrket ved signering av en ny utvekslingsavtale med Dalhousie University som kom på plass som et direkte resultat av at en delegasjon fra fakultetet besøkte Dalhousie høsten 2014. De fire første utvekslingsstudentene fra Dalhousie University ankom Bergen i august 2015.

5.1 Utvikling av spesialemne om utvalgte temaer fra kinesisk rett

Fra årsplanen: *Det arbeides med å opprette et spesialemne om utvalgte temaer i kinesisk rett ved fakultetet i Bergen. Undervisningen på dette emnet skal gis av vitenskapelig ansatte ved Renmin University School of Law og Shandong University School of Law, og skal være en motytelse for den undervisning som førsteamanuensis Bjørnar Borvik og professor Jon Petter Rui gjennomfører i Kina i mai og oktober.*

Status: Dialog med Renmin University School of Law og Shandong University School of Law pågår og det tas sikte på at spesialemnet *Chinese Business Law* kan avholdes første gang i Bergen høsten 2016. Forslag til emnebeskrivelse vil bli lagt frem for behandling i Studieutvalget og deretter Fakultetsstyret når denne er klar.

5.2 Endring av praksis for forhåndsgodkjenning av delstudier

Fra årsplanen: *Forskrift om tildeling av utdanningsstøtte er endret fra at det gis studiestøtte til delstudier i utlandet som kan inngå i studentens grad, til at det gis studiestøtte til delstudier i utlandet som skal inngå i studentens grad. Fakultetets praksis for forhåndsgodkjenning har frem til i dag vært denne: I masterprogrammet i rettsvitenskap kan inntil 60 studiepoeng i graden avlegges i utlandet (spesialemner og/eller masteroppgave). Så fremt spesialemner og/eller masteroppgave gjenstår i studentens utdanningsplan, gis det pr i dag forhåndsgodkjenning for hhv 30 eller 60 studiepoeng etter studentens ønske, uten at det differensieres mellom hvilke universitet det faktisk vil være mulig å gjennomføre skriftlige arbeider som i hovedsak tilsvarer masteroppgave, og hvor det kun er mulig å gjennomføre spesialemner. Dagens praksis samsvarer med studentenes ønske om å stå fritt i valg av studiested og å kunne være utenlands i et helt studieår, men kan altså ikke videreføres etter forskriftsendringen. En utredning av nødvendig praksisendring og følgene av dette, samt forslag til justeringer i kapittel 5 i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet*[19] *vil bli lagt frem for studieutvalget og fakultetsstyret første halvdel av 2015.*

Status: En utredning av nødvendig praksisendring og følgene av dette, samt forslag til justeringer i kapittel 5 i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet ble lagt frem for studieutvalget og fakultetsstyret i juni 2015. Endringene ble vedtatt som foreslått. Endringene trer i kraft slik at de gjelder for delstudier i utlandet som gjennomføres fra og med studieåret 2016/2017. Endringene innebærer at studentene kun kan utveksle til steder der det faktisk er mulig å gjennomføre både spesialemner og masteroppgave, dersom de skal utveksle i to semester. Ny praksis ble presentert for studentene på informasjonsdagen om 5. studieår som ble avholdt i september.

5.3 Utrede muligheten for spesialemne(r) undervist gjennom Erasmus+ lærerutveksling

Fra årsplanen: *Fakultetet får jevnlig henvendelser fra vitenskapelig ansatte ved partnerfakultet i Europa som ønsker å komme til fakultetet på lærerutvekslingsopphold gjennom Erasmus+ programmet. Oppholdet kan vare fra to dager til to måneder, og gjesten skal undervise i minimum åtte timer. Dersom oppholdet varer mer enn én uke, skal gjesten undervise minimum åtte timer pr uke. Undervisningstimene som tilbys er et gratis tilbud for vårt fakultet. Alle utgifter ved utvekslingsoppholdet dekkes av gjestens hjemfakultet, og gjesten mottar sin ordinære lønn fra sitt fakultet. Det har vist seg å være utfordrende å finne relevante undervisningsoppgaver for gjestene, og å få brukt undervisningskompetansen de tilbyr på en konstruktiv måte. Dette har blitt en enda større utfordring etter at timekravet i Erasmus+ programmet ble økt fra 5 til 8 timer. Ved en rekke andre fakultet i Europa brukes undervisningskreftene som tilbys gjennom Erasmus+ programmet til å undervise ad-hoc intensive spesialemner innenfor gjestens spesialfelt. Dette er en modell som kan være aktuell også for oss. For at dette skal kunne bli en realitet må vi finne frem til gode løsninger for hvordan ad-hoc emner kan gjennomføres rent praktisk, herunder også hensynet til de frister som*

---

[18] http://www.uib.no/jur/79802/handlingsplan-internasjonal-virksomhet-2014-2015#

[19] Kapittel 5 Rett og plikt til godskriving og faglig godkjenning: http://www.uib.no/jur/21684/utfyllende-regler-studier-ved-det-juridiske-fakultet-universitetet-i-bergen

ellers gjelder for etablering og drift av emner, og for hvordan vi kan kvalitetssikre emner som skal tilbys av gjestelærere som er ukjente for fakultetet. Vi vil i løpet av 2015 utrede mulige modeller for hvordan utenlandske lærere som er gjester hos oss gjennom Erasmus+ programmet kan undervise intensive spesialemner, men også fortsatt brukes som et tilskudd i undervisningen på ordinære emner. Forslag vil legges frem for studieutvalget og fakultetsstyret til drøfting og eventuelt vedtak.

Status: Det vil være hensiktsmessig å bruke en konkret forespørsel fra en potensiell gjestelærer som pilot for å utvikle og prøve ut en modell for hvordan gjester gjennom Erasmus+ programmet kan undervise intensive spesialemner. Det har så langt i 2015 ikke kommet forespørsler som har vært egnet til å bruke som pilot. Det kan likevel nevnes at fakultetet tok i mot én gjestelærer gjennom Erasmus+ programmet i februar 2015, og at nok et besøk er avtalt til oktober 2015.

5.4 Forbedring av fakultetets nettsider om utvekslingsmuligheter

Fra årsplanen: *Høsten 2014 ble det gjennomført et stort arbeid ved hele UiB for å bedre informasjonen om eksisterende utvekslingsavtaler. De nye avtalenettsidene[20] utgjør en betydelig kvalitetsheving og forbedring av informasjonen om utvekslingsmuligheter, men utløser samtidig et behov for oppdatering og videreutvikling av fakultetets nettsider med mer generell informasjon om utveksling (altså ikke avtalespesifikk informasjon). Dette arbeidet vil bli prioritert i 2015 og forbedrede nettsider skal være klare i god tid før søknadsfristen for utveksling for studieåret 2016/2017.*

Status: Enkelte oppdateringer av utvekslingsnettsidene til fakultetet har blitt gjort så langt i 2015, og særlig etter innføringen av de nye og detaljerte avtalenettsidene. Enkelte presiseringer er blitt gjort, og det er lagt til en oversikt som viser hvor studenter kan skrive masteroppgave i utlandet. Det er også lagt til et verdenskart med oversikt over alle fakultetets avtaler, samt andre av UiBs avtaler som kan være aktuelle for jusstudenter. Verdenskartet peker mot avtalenettsidene for mer informasjon.

Det er fortsatt behov for utvikling av en side med «ofte stilte spørsmål» samt en mer omfattende omstrukturering av nettsidene om utveksling som følge av de nye avtalenettsidene. Dette arbeidet er ikke påbegynt.

5.5 Utvikling av samarbeid med National Law University Delhi

Fra årsplanen: *Fakultetet arbeider kontinuerlig for å kunne tilby studenter utveksling ved gode institusjoner i utlandet. De senere år har fakultetet arbeidet for flere utvekslingsavtaler i Asia. Fakultetet fikk innvilget SIU-søknad om finansiering og utvikling av samarbeid med India, og starter våren 2015 et samarbeid med særlig National Law University Delhi (NLUD). Støtten fra SIU gis over en periode på tre år, og vår indiske samarbeidspart får økonomisk støtte fra indiske myndigheter. Første delegasjon fra fakultetet avlegger NLUD besøk i slutten av mars 2015. I 2015 vil vi gjøre oss kjent med utdanningstilbudet ved NLUD og bli enige om avtaleverket som skal danne grunnlaget for gjensidig utveksling av studenter. Forhåpentligvis kan første utveksling finne sted fra og med 2016.*

Status: En delegasjon fra fakultetet besøkte NLUD i mars og avtale om studentutveksling ble signert under besøket. Pr. september 2015 er NLUD i ferd med å rekruttere to studenter som etter planen skal utveksle til Bergen våren 2016. Den nye utvekslingsavtalen er også

[20] http://www.uib.no/utvekslingsavtale

lansert for de norske studentene, og vi håper at det til søknadsfristen 1. februar 2016 vil komme søknader om utveksling til NLUD studieåret 2016/2017.

6. UTVIKLING SOM HAR SKJEDD UTOVER TILTAKENE NEDFELT I ÅRSPLANEN

6.1 Innføring av seks timers eksamen

Studieutvalget vedtok i ekstraordinært møte den 10. juni 2015 at det innføres seks timers eksamen i følgende emner:

- JUS124 Tingsrett
- JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter
- JUS241 Strafferett
- JUS242 Rettergang
- JUS243 Allmenn formuerett

Eksamensoppgavene skal ikke utvides. Den utvidede tiden, sammen med digital eksamen, skal gi studentene mer tid til refleksjon under eksamen. Ordningen skal evalueres etter to gjennomføringer. Utfyllende informasjon finnes i protokoll fra møtet den 17. februar 2015 (sak 14/15-13) og 10. juni 2015 (ekstraordinært møte, sak 48/15). Begge disse protokollene kan hentes på http://www.uib.no/jur/84295/innkallinger-og-protokoller-2015.

6.2 Innføring av obligatorisk engelskspråklig spesialemne – «internasjonalisering hjemme»

Fakultetsstyret vedtok i sitt møte 8. september å innføre obligatorisk engelskspråklig spesialemne i mastergraden i rettsvitenskap. Kravet om engelskspråklig har noen unntak. Endringen trer i kraft for studenter som oppnår graden fra og med våren 2017. Studentene ble orientert om endringen på informasjonsdagen om 5. studieår som ble holdt samme dag.

6.3 Opprettelse av 2-årig masterprogram i rettsvitenskap

Universitetsstyret opprettet i juni 2014 et midlertidig to-årig masterprogram i rettsvitenskap med 30 studieplasser som bachelorkandidater fra UiA, UiS og HiL kunne søke på. Den 19. juni 2015 vedtok Stortinget i revidert nasjonalbudsjett øremerkede midler til dette studieprogrammet slik at det kunne videreføres i 2015 og vil bli en fast del av fakultetets utdanningsportefølje.

6.4 Mi Side Pilot

UiB vedtok våren 2015 å gå for programmet Canvas som plattform for nytt digitalt læringsstøttesystem. Det juridiske fakultet er høsten 2015 med i pilotprosjekt med 1. studieår. Exfac er første emne ut og kursansvarlig Synne Sæther Mæhle og studieårsansvarlig Kari Kaland Bjorøy har gjort et stort arbeid med å få dette på plass. Vi fikk først tilgang til systemet i juni, og informasjonen ble overført fra testemner til ordinær emnesider like før semesterstart. 1. studieår vil benytte Canvas hele dette studieåret, men det er ennå ikke klart når resten av fakultetet skal over på ny plattform.

6.5 Gjennomgang av spesialemnetilbudet og rutiner for administrasjon av spesialemner

I august 2015 fikk studieutvalget presentert en oversikt over en rekke sider ved spesialemnene som tilbys ved fakultetet. Fakultetsstyret fikk seg forelagt oversikten på møtet i september. Oversikten belyste blant annet ulike utfordringer knyttet til spesialemnene, for eksempel at det på noen av emnene er så få studenter at det gir grunn til å stille spørsmål ved emnenes «eksistensberettigelse», at det er vanskelig å få til en god «strømlinjeforming» av driften av spesialemnene, og at fakultetet med dagens høye antall emner (rundt 50) har nådd smertegrensen for hva som kan håndteres av to administrativt ansatte som også har andre oppgaver.

På bakgrunn av dette har undervisningsdekanen tatt initiativ til en gjennomgang av spesialemnene og vil i dialog med de enkelte kursansvarlige sondere mulighetene for enkelte justeringer av porteføljen for å sikre best mulig utnyttelse av ressursene. Studieseksjonen har samtidig begynt å se på hvilke grep som kan tas for å optimalisere og effektivisere administrasjonen av emnene. Dette vil være en prosess som i første omgang skjer som en dialog mellom undervisningsdekan, kursansvarlige og administrativt ansvarlige for spesialemnene. Videre vil eventuelle forslag til endringer bli forelagt studieutvalget ved behov.

6.6 Utvikling og implementering av elektronisk søknadsskjema for forhåndsgodkjenning og endelig godkjenning av delstudier i utlandet

For å effektivisere arbeidet med saksbehandling av søknader om forhåndsgodkjenning og endelig godkjenning av delstudier i utlandet har studieseksjonen utviklet elektroniske søknadsskjema for disse søknadene. Skjemaene ble tatt i bruk våren 2015, og endringen har vist seg å gjøre søknaden enklere å forstå for studentene og saksbehandlingen mer effektiv.

På lengre sikt skal UiB utvikle sentrale løsninger som gjør at flest mulig søknader knyttet til administrasjon av studier skal kunne leveres digitalt gjennom en påloggingsløsning. Dette ligger flere år frem i tid, og i påvente av sentrale løsninger har studieseksjonen tatt initiativ til en lokal midlertidig løsning.

6.7 Effektivisering av søknads- og saksbehandlingsprosessen for godskriving av ekstern utdanning

Studenter som har bestått juridisk utdanning og/eller forprøver ved annet lærested kan søke om å få denne godskrevet, jf. uhl. § 3-5 (1). Søknadstallet har økt jevnt de siste årene. Studieseksjonen har tatt grep for å forenkle og effektivisere denne saksbehandlingen de siste årene, og nye grep har blitt tatt i høst.

Like etter hovedopptaket sender fakultetet ut en e-post til alle som har fått tilbud om opptak til masterprogrammet med informasjon om hvordan de kan søke godskriving av tidligere utdanning. I e-posten får de lenke til et elektronisk søknadsskjema hvor de registrerer hva de søker godskriving for og kan samtykke til elektronisk utveksling av eksamensresultater fra andre norske læresteder gjennom databasen Felles Studentsystem (FS).

Elektronisk resultatutveksling er en ny funksjon i Felles studentsystem som har gjort at søknads- og saksbehandlingsprosessen fra og med 2015 er betraktelig enklere og mer effektiv. Vi trenger ikke lenger kontrollere originale papirdokumenter manuelt.

Ved studiestart 2015, hadde et stort flertall av studentene samtykket til elektronisk resultatutveksling. Dermed sparte saksbehandlerne mye tid ved at de eksterne resultatene, inkludert emnekode og antall studiepoeng, ved hjelp av få tastetrykk ble registrert i databasen.

Utdanningsplanene til de som søkte ble endret innen semesterstart. Vedtak i alle saker som ikke har krevd særskilt faglig vurdering var ferdig behandlet i løpet av august.

Det er et betydelig antall søknader om godskriving av ekstern utdanning; ca. 196 høst 2015 mot ca. 159 høst 2014. Det elektroniske søknadsskjemaet, samt resultatutveksling i FS og mer effektiv bruk av arkiv- og saksbehandlingssystemet ephorte, har gjort at saksbehandlingen både er effektivisert og saksbehandlingstiden betydelig redusert sammenlignet med tidligere år.

6.8 Utvikling av studentmottaket for nye studenter som starter direkte på 2., 3. og 4. studieår

Inntil 2014 har organiseringen av mottaket av nye studenter og informasjonen til disse utelukkende vært fokusert på studenter som begynner på 1. studieår. Da fakultetet i 2014 for første gang tok opp studenter til toårig masterprogram i rettsvitenskap, ble det som del av mottaksdagen ved semesterstart organisert et eget informasjonsmøte for studenter som skulle begynne på 4. studieår.

I 2015 har studieseksjonen fortsatt utviklingen og forbedringen av mottaket av studenter som ikke begynner på 1. studieår. Dette er gjort ved at informasjonsmappene som deles ut til de nye studentene inneholder informasjon tilpasset det studieåret studenten skal begynne på, samt at studenter som ikke skulle begynne på 1. studieår ble samlet i auditorium 3 på mottaksdagen, med til dels egne presentasjoner tilpasset disse og til dels overføring av det som ble formidlet i auditorium 1.

For å sikre rask sosial integrering av nye studenter på særlig 3. og 4. studieår, der studentene ikke lenger er organisert i arbeidsgrupper, ble lunsjen på mottaksdagen servert i egne rom for disse studentene slik at de kunne finne hverandre i mylderet. I dialog med fadderstyret i Juristforeningen ble det i tillegg organisert egne faddergrupper for nye studenter på 3. og 4. studieår.

Dette tilpassede studentmottaket vil utvikles ytterligere til neste år, dersom vi har ressurser til det.

6.9 Opptak

Til og med 2013 har opptak vært en relativt liten virksomhet ved fakultetet. Det har kun bestått av lokalt opptak til spesialemner og involvering i det internasjonale opptaket. Fra og med høsten 2014 ble det opprettet en egen poststudierett, med eget opptak, for å skille ferdige kandidater fra ordinære studenter. I juni 2014 opprettet Universitetsstyret et 2-årig

masterprogram i rettsvitenskap. Dette programmet har blitt permanent etter øremerkede midler i revidert nasjonalbudsjett i 2015.

Per i dag har fakultetet tre aktive lokale opptak; opptak til toårig masterprogram i rettsvitenskap, opptak til spesialemner og opptak til poststudierett. I tillegg har det blitt gjennomført opptak av internasjonale studenter som kommer gjennom fakultetets og universitetets utvekslingsavtaler. Studieadministrativ avdeling har ansvaret for dette opptaket, men fakultetet behandler søknader om opptak til våre emner.

Saksbehandlingen av opptaket til spesialemner har blitt gradvis profesjonalisert og samtidig digitalisert siden 2013, og studieseksjonen arbeidet kontinuerlig med å forbedre rutinene i opptaksprosessen og sørge for at saksbehandlingen er forankret i tydelige regler og retningslinjer som skal sikre likebehandling av søkerne, samt transparens og forutsigbarhet for søkerne.

Økningen i antallet opptak som gjennomføres og økning i antallet søkere i disse opptakene har ført til at opptak til studier har vokst frem som et eget arbeidsfelt i administrasjonen ved fakultetet.

Tilbake til sakslisten

Sak 65/15

JUS266-2-A Forfatningshistorie. Søknad om opprettelse av spesialemne.

For hensyn og begrunnelse vises til rubrikken «Kursets relevans».

Mal for vedtak om opprettelse av JUS266-2-A Forfatningshistorie

Tegnforklaring:
*** skal inngå i kursbeskrivelsen i studieplanen.**
**** skal formuleres godt slik at tekstene egner seg for publisering på emnets hjemmeside.**

Tema	
Kursets navn	
Kode	JUS266-2-A
Kursets navn – bokmål*	Forfatningshistorie
Kursets navn – nynorsk*	Forfatningshistorie
Kursets navn – engelsk*	Constitutional history
Antall studiepoeng*	10
Studienivå (BA eller MA)	MA
Kursansvarlig*	Eirik Holmøyvik
Faglærer(e)*	Eirik Holmøyvik
Administrativ kontaktperson (kan endres av administrasjonen uten nytt vedtak)	spesialemner@jurfa.uib.no
For rettsstudiets emner:	
- Kursinnhold**	Faget forfatningshistorie gir ei grundig innføring i norsk forfatningshistorie frå 1814 og fram til i dag. Den internasjonale dimensjonen er viktig i faget, slik at norsk forfatningshistorie blir framstilt og forklart i lys av internasjonale politiske og konstitusjonelle samanhengar. Utgangspunktet i faget er framveksten av den moderne forfatninga i Europa og USA rundt 1800. Viktige tema er det moderne forfatningsomgrepet, den moderne forfatningas naturrettslege grunnlag og utviklinga av konstitusjonelle ordningar bygd på maktfordelingsprinsippet, folkesuverenitetsprinsippet og ideen om menneskerettar. Norsk forfatningshistorie blir studert med utgangspunkt i Grunnlova av 1814 som grunnlag for den nye norske staten. Viktige tema er den ideologiske, historiske og politiske bakgrunnen for Grunnlova, korleis Grunnlova vart til i 1814, innhald og særtrekk knytt til maktfordelinga, institusjonar og tilhøvet mellom stat og borgar og dei konstitusjonelle konsekvensane av og innhaldet i unionen med Sverige frå 1814 til 1905. Forfatningsutviklinga i Noreg etter 1814 blir studert i lys av både den politiske og sosiale utviklinga i Noreg og internasjonal forfatningsutvikling. Viktige tema er Grunnlovas formelle og uformelle endringar, utviklingstrekk i maktfordelinga og i Grunnlovas suverenitetsomgrep, utviklinga av domstolanes prøvingsrett overfor lover og Grunnlovas funksjon og verknad ved unntakstilstand og kriser. Forfatningshistorie gir innsikt i det historiske grunnlaget for og utviklinga av sentrale ordningar i dagens forfatningar. Dette emnet har nær samanheng med dei obligatoriske faga Norske og internasjonale rettslege institusjonar (Jus121) og Rettsstat og menneskerettar (Jus135).
- Læringsutbytte**	Kandidaten skal ha kunnskap i (1) framveksten av den moderne forfatninga rundt 1800 med vekt på dei nye konstitusjonelle ordningane og programmet for menneskerettar; (2) om grunnlegginga av den nye norske staten i 1814

	med Eidsvollsgrunnlova og unionen med Sverige; (3) om norsk og internasjonal forfatningsutvikling på 1800- og 1900-talet. Kandidaten skal kunne forstå samanhengar mellom forfatning, politikk og samfunn etter 1800.
- Litteratur**	1. **Eirik Holmøyvik og Dag Michalsen: Lærebok i forfatningshistorie** (Pax Forlag 2015). 478 sider ISBN 9788253037929 2. **Trond Nordby: I politikkens sentrum. Variasjoner i Stortingets makt 1814-2004** (Universitetsforlaget 2004)**,** s. 49-136. ISBN: 9788253037929
Særlig egnet i kombinasjon med	JUS281-2-A, JUS286-2-A
Undervisning:	
- undervisningssemester (høst/vår)*	Vår
- undervisningsform*	Førelesing
- undervisningsspråk*	Norsk
- obligatoriske elementer*	Ingen
Opptak/adgangsregulering:	
- studierettskrav*	MAJUR, MAJUR-2, INTL-JUS, JUSVALG, POST.
- undervisningsopptak*	
- deltakerkapasitet	Uavgrensa
- privatistadgang*	Nei
Eksamen:	
- eksamenssemester(høst/vår) *	Vår
- eksamensform* o semester med undervisning o semester uten undervisning	 Skriftleg skuleeksamen. Skriftleg skuleeksamen.
- eksamenstid*	4 timar.
- eksamensspråk* -oppgaven -besvarelsen	 Norsk Norsk, svensk,dansk.
- karakterregel*	Gradert skala med 5 trinn frå A til E for bestått og F for ikkje bestått, jfr. Studieplan for masterstudiet i rettsvitenskap ved UiB § 3-1 nr 2 første punktum.
Hjelpemidler til eksamen, avvik fra § 3-6 flg.	Kilder og årstall i forfatningshistorien, redigert av Eirik Holmøyvik og Dag Michalsen (Pax Forlag 2015).
Forkunnskaper (inkludert språkkunnskaper)**:**	
- obligatoriske*	Tre år universitets- eller høyskolestudiar.
- anbefalte*	Tre år jusstudiar.
Faglig overlapping med andre emner*	Ingen Ingen direkte overlapp. Jus134 Rettshistorie og komparativ rett går ikkje inn på forfatningshistorie. Den same tematikken finst i både jus121 Norske og internasjonale rettslege institusjonar og jus135 Rettsstat og menneskerettar, men heller ikkje desse dekker det historiske perspektivet. Det same gjeld valemna JUS281-2-A og Jus286-2-A.
Evaluering*	I henhold til fakultetets rutiner for kalitessikring og evaluering.

Kontaktinformasjon*- Avdeling/institutt/ /fakultet	Administrativ kontaktperson: spesialemner@jurfa.uib.no Enhetens navn: **Det juridiske fakultet** Besøksadresse: Magnus Lagabøtes plass 1 Ekspedisjonstid: 09.00 – 14.00. Postadresse: Postboks 7800 Postnummer og -sted: 5020 BERGEN Telefon: 55 58 95 00 Faks: 55 58 95 10 E-post: info@jurfa.uib.no Web: http://www.uib.no/jur
Målgruppe(r)	• Jusstudentar • Studentar i statsvitskap (samanliknande politikk, organisasjons- og administrasjonsvitskap) • Studentar i historie
Behovet for tilrettelegging i forhold til målgruppene	Ingen
Finansiering av emnet	Ordinær, intern
Ressurser	
- kursansvarlig	Intern
- undervisningsressurser	16 timar førelesing. Interne førelesarar.
- administrative ressurser	Intern
Kursets relevans	Forfatningshistorie er direkte relevant som eit perspektivfag til dei obligatoriske emna Jus121 Norske og internasjonale rettslege institusjonar (statsrettsdelen) og Jus135 Rettsstat og menneskerettigheter. I eit samfunnsperspektiv ser vi stadig meir merksemd om konstitusjonelle spørsmål både i Noreg og internasjonalt. Utanfor Noreg har det dei siste tiåra vore mykje merksemd om konstitusjonanes rolle i statsbygginga, både i kjølvatnet av Jernteppets fall i 1989 og no sist med den arabiske våren. EMK og EU-prosjektet har ført til ein ny overnasjonal konstitusjonalisme, men tufta på gamle idear om suverenitet, maktfordeling og individuelle rettar. Her heime har vi vore vitne til omfattande grunnlovsreformer sidan 2003. Etter reformene i 2014-2015 står Grunnlova fram i ny drakt både i språk og i innhald, men likevel med sterke røter bakover til 1814. Statsretten blir dessutan stadig meir aktuell i det politiske livet. Høgsterett prøvar lover og forvaltningsvedtak mot konstitusjonelle normer med stadig sterkare intensitet og under aukande debatt. Tilhøvet mellom den lovgivande og utøvande makta har stadig kome på spissen gjennom Stortingets kontroll av regjeringa. Grunnlovas grenser for internasjonalt samarbeid er omstridd og under stadig debatt. Ingen av desse spørsmåla er nye, men er ein vedvarande og samanhengande tematikk i Grunnlovas historie tilbake til 1814. Forfatningshistorie er meint som valemne for dei som vil fordjupe seg i norsk forfatningshistorie. Faget er også meint å gi studentane djupare innsikt i sentrale tema i konstitusjonell rett generelt ved å sjå norsk forfatningshistorie i eit internasjonalt perspektiv og med vekt på grunnleggjande konstitusjonelle tema som forfatningsomgrepet, grunnlovstolking, suverenitet, maktfordeling, grunnlovsendring, menneskerettar, domstolsprøving og unnatakstilstand.

Merknad fra studieadministrasjonen:

På oppdrag fra fakultetsledelsen har studiedekanen igangsatt en gjennomgang av porteføljen av spesialemner med sikte på å avklare om emner skal nedlegges, om det kan være mulig å slå sammen emner, eventuelt foreta andre former for omorganisering av porteføljen. Videre skal emnemalens utforming vurderes, og det bør også tas stilling til om det kan iverksettes tiltak som sikrer større grad av dynamikk i porteføljen. Det har i ulike sammenhenger kommet til uttrykk at det skal være lett å opprette spesialemner, men at det også skal være lett å legge ned emner. Dette siste har imidlertid vist seg å by på atskillig større utfordringer.

Spesialemneporteføljen har økt betydelig det siste året: våren 2015 ble to nye emner[21] lansert, høsten 2014 fikk vi fire nye[22], våren 2014 fikk vi to nye[23]. En slik tilvekst er i seg selv gledelig. Vi må imidlertid legge til grunn at studenttallet ikke øker tilsvarende. Det innebærer at inntektene fra spesialemner ikke øker nevneverdig, mens kostnadene altså har økt en hel del. Et moment av betydning er at de administrative ressursene som kan settes av til driften av spesialemner, nå må anses å være utnyttet til det ytterste. Disse emnene er relativt ressurskrevende, ettersom de er vesentlig mindre strømlinjeformet enn det som gjelder for de obligatoriske emnene. I noen tilfeller ser vi også at emneansvarlige forholder seg noe mer distansert til driften av kurset, noe som belaster administrasjonen ytterligere. De administrative ressursene er strukket så vidt langt, at vi må innrette oss på en netto reduksjon av antall emner, det er ikke tilstrekkelig å opprettholde status quo.

Fakultetsstyret vedtok i sitt møte 8. september 2015 å legge ned de to spesialemnene JUS279-2-A Transnational Commercial Law I og JUS279-2-B Transnational Commercial Law II. Flere av fakultetsstyrets medlemmer bemerket i denne forbindelse at fakultetets spesialemneportefølje er omfattende, og det ble gitt uttrykk for at den gjennomgangen som fakultetsledelsen nå har satt i gang, er nødvendig.

Inntil videre anser studiedekanen at fakultetet ikke bør opprette nye spesialemner. Nyetableringer bør ikke vedtas før vi har redusert porteføljen noe.

Tilbake til sakslisten

[21] JUS290-2-A Common and Civilian Influence in a Mixed Legal System og JUS291-2-A EU and EEA State Aid Law.

[22] JUS271-2-B Comparative Energy Law og JUS287-2-A EU and EEA Commercial Law, JUS288-2-A International Criminal Law, JUS289-2-A International Civil Procedure.

[23] EU and EEA Public Procurement Law, JUS286-2-A Constitution and Politics

Sak 67/15

Søknad om å endre det midlertidige emnet JUS290-2-A Common and Civilian Influence in a Mixed Legal System til et ordinært spesialemne.

Studieutvalet
Det juridiske fakultet, UiB

Jørn Øyrehagen Sunde
Det juridiske fakultet, UiB
Postboks 780
5020 Bergen

jorn.sunde@uib.no

Bergen 11.september 2015

Våren 2015 vart kurset JUS290-2-A: *Common and Civilian Influence in a Mixed Legal System*, halde ved Det juridiske fakultet i Bergen. Kruset var i all hovudsak finansiert av Erasmus-midlar. Førelesarar var *lecturar* Andrew Simpson og *lecturar* Adelyn Wilson frå Aberdeen Law School, medan underteikande var fagansvarleg ved fakultetet. Åtte studentar gjennomførte kurset, med karakterfordelinga 4 B og 4 C.

Eg ønskjer med dette å søkja om at kurset vert ei av dei engelskspråklege spesialfaga som fakultetet tilbyr, men ordinær finansiering. Men for våren 2016 har Simpson og Wilson fått nye Erasmus-midlar, og desse til verta brukt så langt dei rekk til å dekka utgifter i samband med kurset.

Ein har i dag ingen rettshistoriske spesialemne. Dette faget byggjer vidare på spenninga mellom *common* og *civil law*-tradisjonane som bergensstudentane kjenner frå JUS134, og som dei utanlandkse studentane kjenner frå spesialfaget i komparativ rett, som vert undervist i haustsemesteret. Men har ein reindyrka rettshistorisk innfallsvinkel til det, med skotsk

rettshistorie som studieobjekt. Gjennom den får ein innsyn i møtet mellom *common* og *civil law*, og dermed òg i europeisk rettshistorie dei siste 1000 åra.

Faget kan gjerast enno meir relevant for både norske og utanlandske studentar om ein legg til 4 timar førelesing der det dei har lært under førelesingane til Simpson og Wilson vert relatert til norsk rettshistorie. Den er kjent for dei norske studentane frå JUS134, og for dei utanlandske studentane som har følgde introduksjonsførelesinga om den norske rettskulturen si historie. Som fagansvarleg kan eg ta på meg denne oppgåva frå våren 2016.

Simpson og Wilson frå Aberdeen har det siste året fått ein god relasjon til Det juridiske fakultet i Bergen, noko som styrkar kontakten mellom dei to fakulteta. For det rettshistoriske miljøet ved fakultetet er kontakten svært viktig. Ved sida av forskar- og lærarutveksling knytt til rettshistorie, planlegg til dømes Forskargruppa for rettskultur, saman med Tina Hunter ved Aberdeen Law School, òg eit seminar om rettskultur og petroleumsavtalar.

Venleg helsing,

Jørn Øyrehagen Sunde

Merknad fra studieadministrasjonen:
Emnet ble opprettet av fakultetsstyret ved vedtak i sak 73/14 den 21. oktober 2014, etter tilråding fra Studieutvalget. SU hadde da behandlet saken i sitt møte den 14. oktober 2014 og fattet vedtak i sak 67/14.

Verken i SUs vedtak eller i fakultetsstyrevedtaket er det gjort reservasjoner med hensyn til emnets varighet. Heller ikke i emnemalen er en slik begrensing angitt, men der er det angitt at emnets undervisningsressurser er eksterne og Erasmus-finansiert. Det er dette ene punktet i emnets egenskaper saken her gjelder.

Siden forslaget har budsjettmessige implikasjoner, må vedtak fattes av fakultetsstyet – SU vedtar en tilråding til et sånt vedtak.

Tilbake til sakslisten

Sak 68/15

Ekstern undervisning i JUS250-2-C Health and Human Rights.

Vi har mottatt søknad fra emneansvarlig, Henriette Sinding Aasen.

Det er tale om i alt fem dobbeltimer undervisning (tre med Birgit Toebes, en med Caroline Adolphsen og en med Eva Naur Jensen).

Slik det framgår av søknaden, ønsker de å avvikle et felles seminar ved samme anledning. Det er avklart med H S Aa at dette ikke er tale om en del av undervisningstilbudet, det er et rent forskningsseminar. Dette innebærer at kostnadene knyttet til reise og opphold ikke uten videre bør knyttes til undervisningen – i alle fall ikke i sin helhet.

Slik undervisningsplanen foreligger nå, er kurset oppsatt med 11 dobbeltimer undervisning, det er en mer enn «normen» på 2 timer/studiepoeng (for engelskspråklige spesialemner) skulle tilsi.

> Jeg viser til melding fra Mari Anne nedenfor, og søker herved om å kunne bruke det samme undervisningsopplegget våren 2016 som ble benyttet våren 2015. Det vil si at Caroline Adolphsen og Eva Naur Jensen fra Århus og Brigit Toebes fra Leuwen kommer og underviser på kurset Health and Human Rights. Alle er sentrale på sine felt og er også samarbeidspartnere i forskningssammenheng. Dette gjelder først og fremst de to fra Danmark, som er med på et bokprosjekt som er under utvikling i forskergruppen for helse- og sosialrett. De dagene de er her vil vi derfor også benytte anledning til felles seminar med dem (slik som i fjor). Jeg har tidligere samarbeidet med Brigit Toebes om boken Health and Human Rights in Europe, som brukes som pensum på kurset, og det er også aktuelt med ytterligere framtidig forskningssamarbeid. Også Karl Harald Søvig samarbeider med Toebes. Jeg ser med andre dette som gode muligheter ikke bare for god forskningsbasert undervisning av sentrale folk på feltet, men også for forskningssamarbeid og prosjektutvikling. For studentene er det en fordel med flere forelesere som bidrar med ulike perspektiver og erfaringer.
>
> Er dette tilstrekkelig som søknad, eller trengs det flere opplysninger?
>
> Mvh
> Henriette
>
> **From:** Mari Anne Franklin
> **Sent:** Thursday, September 17, 2015 11:57 AM
> **To:** Henriette Sinding Aasen
> **Cc:** Karl Harald Søvig
> **Subject:** Timeplan for JUS250-2-C Health and Human Rights
>
> Hei Henriette,
>
> Tro det eller ei, men det er allerede på tide å tenke på vårens kurs.
> Vi bør ha timeplanen klar i løpet av et par uker, så kan du ta en titt på planen under (løst basert på vår 2015) og se om vi kan bruke noenlunde de samme datoene? Dersom du ønsker å ha gjesteforelesere, må dette avklares med SU på grunn av ekstrakostnadene. Neste møte

er 29.09, og Johanne må derfor ha en søknad på dette i begynnelsen av neste uke. I og med at SU-møtet er såpass tett opptil timeplanfristen (01.10), bør vi planlegge som om eventuelle gjesteforelesere kommer, så det hadde derfor vært flott om du så snart som mulig kan kontakte Brigit, Eva og Caroline (om det fortsatt er planen å ha disse med) og høre om datoene under kan passe dersom det skulle bli aktuelt.
Jeg setter Karl Harald i kopi her slik at han kan se på datoforlagene for sine forelesninger når han får mulighet.

Uke 12
Mandag 14.03. kl. 12:15-14:00
Onsdag 16.03. kl. 12:15-14:00 **Karl Harald**
Fredag 18.03. kl. 12:15-14:00

Uke 13
Tirsdag 29.03. kl. 10:15-12:00
Torsdag 31.03. kl. 10:15-12:00 og 12:15-14:00 **Brigit**
Fredag 01.04. kl. 10:15-12:00 **Brigit**

Uke 15
Onsdag 06.04. kl. 12:15-14:00 **Karl Harald**
Fredag 08.04. kl. 12:15-14:00

Uke 16
Tirsdag 12.04. kl. 10:15-12:00 **Caroline**
Onsdag 13.04. kl. 12:15-14:00 **Eva**

Tilbake til sakslisten

Sak 69/15

Ekstra veiledningstid ved stryk på masteroppgave

Hvert år er det et fåtall studenter som stryker på masteroppgave ved Det juridiske fakultet. I følge emnebeskrivelsen for JUS399 kan studenter som har fått vurdert en innlevert masteroppgave til ikke bestått, bare levere masteroppgave til ny vurdering *dersom den tar opp et annet tema eller er en vesentlig omarbeidet versjon av den tidligere innleverte oppgaven*. En eventuell mulighet til videre veiledning er ikke omtalt i emnebeskrivelsen, og ofte har studentene brukt opp de tilmålte 10 veiledningstimene ved innlevering av oppgaven.

Ettersom studenter kun kan levere masteroppgaven til ny vurdering dersom den «*tar opp et annet tema eller er en vesentlig omarbeidet versjon*» av oppgaven de opprinnelig leverte, kan de ha behov for ytterligere veiledning. De kursansvarlige for masteroppgave, Halvard Haukeland Fredriksen og Jon Petter Rui, foreslår derfor å formalisere en ordning der det innvilges ekstra veiledningstid for studenter som får sensurert masteroppgave til ikke bestått.

Det foreslås en ramme på 5 timer ekstra veiledningstid. Eventuelle gjenstående timer fra ordinær veiledning før første innlevering skal ikke videreføres. Dette fordi det framgår i emnebeskrivelsen at det er «*studentens eget ansvar å oppsøke og nyttiggjøre seg veiledning*».

Det bør vurderes i hvert enkelt tilfelle hvorvidt opprinnelig veileder skal videreføre arbeidet, eller om det er hensiktsmessig – eller nødvendig – å bytte veileder. De kursansvarlige skal involveres i vurderingene, og de vil også være ansvarlige for å oppnevne ny veileder for studenten der det blir aktuelt.

Når studenter tildeles ekstra veiledningstid, bør veilederen også tildeles ekstra forberedelsestid slik at vedkommende kan sette seg inn i masteroppgaven slik den foreligger og eventuelle skriftlige karakterbegrunnelse fra sensorer og klagesensorer. Rammen for ekstra forberedelsestid foreslås til 2 timer, og disse timene inngår ikke i veiledningstiden som tildeles studenten.

Få studenter stryker på masteroppgaven. De siste årene har i snitt én masteroppgave blitt sensurert til ikke bestått i ordinær sensur eller klagesensur. Det ligger følgelig ikke an til at det skal bli en betydelig økonomisk belastning for fakultetet å innvilge ekstra veiledningstid for studenter som har strøket.

Forslag:

1. Studenter som får vurdert masteroppgave til ikke bestått, kan etter søknad få innvilget ekstra veiledningstid for å omarbeide masteroppgaven eller skrive ny masteroppgave til ny innlevering. Rammen for ekstra veiledningstid er 5 timer.
2. De kursansvarlige skal vurdere om det er nødvendig å oppnevne ny veileder for ekstra veiledningstimer. De vil også være ansvarlige for å oppnevne ny veileder.
3. Veileder kan tildeles ekstra forberedelsestid for å sette seg inn i oppgaven og eventuell skriftlig begrunnelse før veiledningen starter. Rammen for veileders forberedelsestid er 2 timer.

ELTJ

Tilbake til sakslisten

Sak 70/15

Gruppe A: Representasjon til Studieutvalget

Magne Strandberg som er en av tre representanter for gruppe A i Studieutvalget, har bedt seg fritatt for fast møteplikt for resten av perioden. Forespørselen er begrunnet i en rekke andre verv og engasjementer som gjør det vanskelig å opprettholde en tilfredsstillende oppfølging av alle oppgavene.

Studiedekanen har drøftet saken med dekanen og har forespurt første vara, Bjørn Henning Østenstad om å tre inn som fast representant. Begge har sluttet seg til ordningen.

På dette grunnlaget framsettes følgende

vedtaksforslag:

Magne Strandberg flyttes til posisjon som fjerde vara til SU for gruppe A. Første vara, Bjørn Henning Østenstad rykker opp som fast representant. Ordningen gjøres gjeldende for resten av inneværende valgperiode.

Tilbake til sakslisten

Sak 71/15

JUS253-2-A Kommunalrett flyttes til høstsemesteret.

Vi har mottatt en søknad fra emneansvarlig Ingunn Elise Myklebust:

Notat
Orientering til SU:

1) Planrettskurset JUR 640 (vaksenopplæringskurset) vert førebels lagt på is, som følgje av prioritering av spesialemna; Planrett JUS 265-2-A og Kommunalrett JUS253-2, samt andre undervisings- og forskingsoppgåver.

2) Det er ønskjeleg at undervisinga i Kommunalrett vert flytta frå vårsemesteret til haustsemesteret for å lette kombinasjonen mellom desse to kursa,
samt for å tilretteleggje betre for at studentar som vel desse kursa
kan skrive masteroppgåver innanfor desse fagdisiplinane påfølgjande vårsemester.
Fleire studentar har ytra ønskje om dette.

Mvh
Ingunn Elise Myklebust
Kursansvarleg (JUR 640, JUS 265-2-A og JUS253-2)

Det er beklagelig at vi en periode ikke kan tilby EVU-emnet JUR640 Planrett. På den annen side er det utvilsomt emner i masterstudiet som må prioriteres. EVU-emnet har vært tilbudt om høsten, i 2012 var det 24 som besto eksamen, i 2013 var det 41, i 2014 var det 24. Kurset dekker utvilsomt et behov.

En samordning av JUS265-2-A Planrett og JUS253-2-A Kommunalrett er utvilsomt heldig, ut fra et samlet hensyn til å effektivisere spesialemneporteføljen.

Ettersom det her ikke er tale om å legge ned et emne, er dette ikke en sak for fakultetsstyret.

Tilbake til sakslisten

Protokoll fra møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Tirsdag 25. august 2015 kl. 09:15.
Møterom 546

Til stede:
Bjørnar Borvik (leder) (a)
Magne Strandberg (a)
Jonas Jensen (b)
Kjersti Bakke Sørensen (c)
Sandra Guderud (d)
Hanna Lundby (d) – vara for Emilie Melbø Kristoffersen

Forfall: Anneken Sperr (a) (ingen vara kunne møte)
Emilie Melbø Kristoffersen (d)

Sekretær: johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no

Neste møte: 29. september

Sak 50/15	Godkjenning av innkalling og dagsorden
	Innkalling: Ingen merknader Dagsorden: Ingen merknader
Sak 51/15	**Orienteringssaker**
1	Protokoll fra SU 10. juni. Godkjent på sirkulasjon 12. juni. ***OBS – ekstern lenke – må lastes ned separat.***
2	Fullmaktsvedtak: a) JUS276-2-AHuman Rights Law: Special Focus on Economic, Social and Cultural Rights. Hovedlitteratur. b) JUS399 Masteroppgave 30 sp. Endring i emnebeskrivelse som følge av fakultetsstyrevedtak 9. juni 2015. c) JUS131 Kontraktsrett II Hjelpemidler til eksamen. d) JUS111 Forvaltningsrett I. Litteraturliste. e) JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter. Litteratur. f) JUS250-2-C Health and Human Rights in the Welfare Statet og JUS276-2-A Human Rights Law: Special Focus on Economic, Social and Cultural Rights: Endret ordlyd i beskrivelse av vurderingsform. g) JUS250-2-A Velferdsrett: Endret ordlyd i beskrivelse av vurderingsform, og hjelpemiddel til eksamen. Fullmaktsvedtakene fås ved henvendelse til Johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no De publiseres også sammen med innkallingen og protokollen på Studieutvalgets nettside: http://www.uib.no/jur/24968/studieutvalget
3	Vedtak i Den sentrale klagenemnden og Felles Klagenemnd våren 2015. http://vedlegg.uib.no/?id=dfb20714fa691f990229a83422ba5069 ***OBS – ekstern lenke – må lastes ned separat. OBS2: Filen er på 110 sider.*** ***Vedtak i Felles klagenemnd*** ***11. februar 2015*** Sak 45/14 – 2014/3077 Alvorlig brudd på bestemmelser om hjelpemidler til eksamen. **Vedtak fattet av Den sentrale klagenemnden ved UiB i sak 21/14, oppheves.** ***Vedtak i Den sentrale klagenemnden ved UiB våren 2015*** ***22. januar 2015:***

64/14 – 2014/7073: Alvorlig brudd på bestemmelser om hjelpemidler til eksamen. **Eksamen annulleres.**
1/15 – 2014/11754; Formell klage over nytt sensurvedtak i JUS112. **Ikke medhold**.
2/15 – 2014/12324): Klage over vedtak om tap av studierett. **Ikke medhold.**
3/15 – 2014/8937: Klage over avslag på søknad om gjenopprettelse av studierett. **Ikke medhold**.
5/15 – 2014/12165: Klage over vedtak om revisjon av utdanningsplan. **Ikke medhold.**
6/15 – 2014/7937: Klage over avslag på søknad om utvidet studierett. **Medhold**.
19. februar 2015:
11/15 – 2014/12733: Klage over avslag på søknad om dispensasjon fra sperre mot gjentak av bestått eksamen. (*Feil saksnummer skrevet på selve vedtaket.*) **Delvis medhold.**
26. mars 2015:
68/14 – 2014/6639: Anmodning om omgjøring av vedtak 13/11-14 om tap av studierett. **Klagenemndas vedtak fra november 2014, endres ikke**.
10/15 – 2014/12192: Alvorlig brudd på bestemmelser om hjelpemidler til eksamen. **Eksamen annulleres.**
14/15 – 2015/9801: Klage over avslag på søknad om tilrettelegging av eksamen. **Klagen ikke tatt til følge.** (*Saken gjelder en av våre studenter, men er behandlet av Studieadministrativ avdeling*.)
16/15 – 2015/727: Klage over avslag på søknad om opptak til spesialemne. **Klageren får ikke medhold**.
24/15 – 2014/11978: Klage over vedtak om tap av studierett. **Klageren får ikke medhold**.
32/15 – 2015/1553: Klage over avslag på søknad om dispensasjon fra ordgrense i kursoppgave. **Klagen tas ikke til følge**.
23. april 2015:
15/15 – 2014/12760: Klage over vedtak om tap av studierett, tregangersregel. **Klagen gis medhold.**
21. mai 2015:
28/15 – 2015/2342: Tekstsammenfall i skriftlige arbeider. **Kursgodkjenning og eksamen annulleres**.
36/15 – 2015/4020: Klage over formelle feil ved eksamen. **Klageren får medhold. Klagesensuren oppheves, slik det går fram av begrunnelsen ovenfor**.
37/15 – 2015/4095: Klage over formelle feil ved eksamen. **Klageren får ikke medhold**.
11. juni 2015:
35/15 – 2015/3702: Tekstsammenfall i skriftlige arbeider. **Kursgodkjenning og eksamen annulleres**.
38/15 – 2015/3707: Tekstsammenfall i skriftlige arbeider. **Kursgodkjenning annulleres**. (Eksamen ikke avlagt.)
41/15 – 2015/4569: Tekstsammenfall i skriftlige arbeider. **Kursgodkjenning annulleres**. (Eksamen ikke avlagt.)

4
2013/11603-22

Toårig masterprogram 2015 flg.

I *Supplerende tildelingsbrev – revidert nasjonalbudsjett, kap 260 post 50 og 70 – nye studieplasser i 2015* fra KD datert 22. juni 2015, fikk UiB tildelt 30 studieplasser til masterprogram i rettsvitenskap. «Med forbehold om Stortingets årlige vedtak om statsbudsjettet, tar Kunnskapsdepartementet sikte på å videreføre bevilgningene til studieplasser i framtidige budsjetter.» I brevet heter det også: «En studieplass er definert som 60 studiepoeng, det vil si at Kunnskapsdepartementet forventer en aktivitetsøkning tilsvarende en heltidsekvivalent per tildelt studieplass. Det presiseres at midlene som er bevilget til nye studieplasser skal medføre at flere studenter får et tilbud om høyere utdanning. Dersom senere rapportering fra institusjonen og tall fra Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) viser at forutsetningene for bevilgningene ikke er innfridd, vil bevilgning for senere år ikke kunne påregnes.» Plassene er tildelt i fiansieringskategori E.

5

Høstens opptakstall.

Toårig masterprogram: 30 tatt opp (3 fra Universitetet i Stavanger, 8 fra Universitetet i

	Agder, 19 fra Høgskolen i Lillehammer). Femårig integrert: 691tilbud sendt ut, 502 ja-svar (FS 101.006) Av disse begynner vel 100 på noe annet enn første år. Ytterligere 62 har noe godskriving i første år, typisk exphil/fac. Vi har foreløpig ikke tall for hvor mange som faktisk registrerer seg, fristen er 1. september. Internasjonale studenter: 148 internasjonale studenter fordelt på 23 land har fått opptak. Særskilt studierett spesialemner: det er sendt ut 187 tilbud. Poststudierett: det er sendt ut 62 tilbud. Et mer utfyllende notat om opptak kommer til neste SU-møte.
6	Spesialemner – utvalgte data om produksjon mv. Notat fra studieadministrasjonen: Produksjon, kostnader og andre data og sammenhenger. Informasjon som er etterspurt av SU og fakultetsstyret. Materialet presenteres for fakultetsstyret 9. september som informasjonssak, med merknader fra SU: SU takker for oversikten og ber om at materialet oversendes 3+2-komiteen, som kan tenkes å ha andre prioriteringer og legge andre hensyn til grunn for videre drift av spesialemner. SU ser det ikke som sin oppgave å legge rammer eller sette grenser for spesialemnene. SU er særlig opptatt av å opprettholde engelskspråklige spesialemner, som er grunnlaget for at vi kan vise til gode tall for utveksling. SU ønsker også at de ikke ubetydelige administrative kostnadene med driften av et høyt antall spesialemner skal synliggjøres og tillegges vekt i den samlete vurderingen av emnene.
7 *2015/8281*	Oppfordring fra IT-avdelingen om innspill til vedlikehold og opprustning av undervisningsrom. SU bemerker at det er behov for flere skjermer i møterom og seminarrom. Dette tas opp med fakultetets innkjøps- og driftsansvarlige.
Sak 52/15	**Saker til drøftelse/høring/uttalelse**
1 ***SU uttaler***	JUS253-2-A Kommunalrett. Kursrapport fra emneansvarlig Ingunn Elise Myklebust. Studieutvalget registrerer at kurset later til å fungere bra, selv om det i den senere tid har vært utsatt for betydelige personellmessige omlegginger. Det noteres som positivt at aktuell debatt rundt kommunestruktur synliggjøres i undervisningen. Kurset har få studenter og vil trenge markedsføring. Kursansvarlige oppfordres til å ta initiativ for å undersøke om emnet kan være egnet som et EVU-tilbud.
2 ***SU uttaler***	Avbrutt eksamen og gjentak 2012-2015. Oversikt. Ref. sak 14/15-10 fra 17. februar 2015, der fins tilsvarende tall fra perioden 2011-2014. SU tar oversikten til orientering.
3 ***SU uttaler***	Kvalitetssikring av klagesensur. Notat fra studiedekanen, bakgrunnsnotat fra studieadministrasjonen. Saken ble grundig drøftet. Drøftelsene her gjelder i all hovedsak de store – dvs obligatoriske – emnene. For de mindre eksamenene med færre studenter og mer spesifikk fagfelt, vil andre hensyn gjøre seg gjeldende. - En målsetning er at klagesensuren skal baseres på samme nivå som opprinnelig sensur. Det kan skje en «forskyvning» av nivået i sensors bevissthet, ettersom bunken nødvendigvis representerer et annet utvalg enn til ordinær sensur. Det må være forsvarlig å forklare sensorene dette. - Liten tilslutning til spesifikke «A- og B-spørsmål» i eksamensoppgavene. - Behov for klargjøring av eventuell «kvalifisert stryk» knyttet til deler av oppgaven. - To sensorer til ordinær eksamen: Studentene støtter dette. Det reises likevel tvil om det er verd den økte ressursbruken. Det skal undersøkes nærmere med andre fakulteter – også de juridiske – om det er noen signifikant forskjell på avviksstatistikken ved klagesensur der det er to sensorer til ordinær sensur.

- Bør sensorveiledningen skrives av en annen person enn den som skrev oppgaven? Hensikten er at den skrives av en «kvalifisert leser», heller enn av den som «vet hva han har tenkt på», på grunnlag av det han/hun *mente* å legge i oppgaven.
- Det er fullt mulig, men administrativt krevende, å legge inn nivåkontrollerte besvarelser i klagesensurbunken.
    - Det kan være spørsmål om de blir lest, hvis de er identifisert for klagesensorene.
- Nivåkontroll av klagesensur: Fullt mulig, kan være heldig, men det krever administrative ressurser.
    - Er opprinnelig nivåkontrollør inhabil til å nivåkontrollere klagesensuren?
    - Han/hun vil i alle fall ha hatt strykbesvarelsene til ordinær sensur.
    - Vil nivåkontroll kunne komme i strid med blind-vilkåret?
- Sensorkorpset:
    - Bruke flere akademikere, fra Oslo og Tromsø, eventuelt også omprioritere egne lærekrefter (i dag er de eksplisitt dedikert til undervisning). Bør tas opp på neste Nasjonalt Fakultetsmøte.
    - Etablere miljø rundt faget/emnet, der lærere og sensorer inngår og får mer inngående kjennskap til emnet. Kursansvarlig må ta (større) ansvar her.
- Sensorveiledning: Kan den bygges ut under/etter nivåkontrollen? Det kan være til hjelp, men vil ikke løse de vanskeligste tilfellene.
- Hvilken informasjon kan klagesensorene få etter avsluttet sensur? Det samme som kursansvarlige får? Det kan være nyttig både for opprinnelig sensor og klagesensorer å se hva som endres. Orienteringen til sensorene, inkludert klagesensorene, bør være anonymisert.
- Det tas sikte på vedtakssak til neste SU.

	Vedtakssaker
Sak 53/15	Emneansvarlig for spesialemnet JUS289-2-A Civil Procedure. Forslag fra Berte-Elen Konow.
Vedtak	Volker Lipp oppnevnes som emneansvarlig for emnet JUS289-2-A Civil Procedure med virkning fra høsten 2015 til og med høstsemesteret 2017.
Sak 54/15	Møteplanen: I juni vedtok vi en møteplan med «reservedatoer» i januar og april, med sikte på endelig fastsettelse i første møtet i høst.
Vedtak	12. januar og 12. april.
Sak 55/15	JUS114 Juridisk metode. Emneansvar. Erik Monsen tar over emneansvaret fra Bjørnar Borvik.
Vedtak	Erik Monsen tar over emneansvaret fra Bjørnar Borvik med virkning fra studieåret 2015/2016.
Sak 56/15	Frister for endring i emnebeskrivelser. Notat fra studieadministrasjonen. [Egen sak om overordnete retningslinjer for hjelpemidler til eksamen kommer senere.]
Vedtak	a. Fristen på fire uker før kursstart for endringer i emnebeskrivelsen opprettholdes. b. Unntak fra denne fristen gjøres bare der endringen er tvingende nødvendig for at kurset skal kunne gjennomføres på en faglig forsvarlig måte. c. Punkt b legges fram for fakultetsstyret som forslag til tilføyelse i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 1-2 nr. 4.
Sak 57/15	Sensorveiledninger og oppgaveveiledninger og eventuelt annet til ePhorus. Notat fra administrasjonen.
Vedtak	En enkel henvendelse rettes til alle lærerne pr e-post, der de gis anledning til å ta til motmæle mot at (deres) sensorveiledninger og oppgaveveiledninger lastes opp i ePhorus. Deretter lastes veiledningene opp etter hvert som de blir «klarert». Eventuelle reservasjoner tas opp med SU. Lærerne bes også om innspill til hvilke andre memo, notater og dokumenter de

produserer og publiserer, som det kan være ønskelig å laste opp i ePhorus.

Sak 58/15 JUS254-2-A Politirett. Hjelpemidler til eksamen. Søknad fra emneansvarlig Henry John Mæland.

Vedtak Listen over hjelpemidler til eksamen revideres som foreslått.

Sak 59/15 Obligatorisk engelsk spesialemne. Notat fra studieadministrasjonen.

Vedta Studieutvalget tilrår at fakultetsstyret vedtar obligatorisk engelskspråklig spesialemne fra og med høsten 2016, og at fakultetsstyret vedtar endring av studieplan for masterprogrammet i rettsvitenskap og Utfyllende regler for studier i rettsvitenskap slik:

Studieplanen for masterprogrammet i rettsvitenskap endres slik (ny tekst er uthevet):
«Oppbygging
(…)På fjerde eller femte studieåret kan ein velje emne etter eigne interesser. **Eitt av emna må ha engelsk som undervisningsspråk.** Du skal også skrive ei masteroppgåve basert på ei juridisk problemstilling. I løpet av denne perioden har du høve til å reise på studieopphald i utlandet. **For dei som vel å reise utanlands, vert kravet om engelskspråkleg emne rekna som oppfylt så lenge undervisningsspråket er ikkje-skandinavisk . Kravet om engelskspråkleg spesialemne gjeld ikkje for studentar som vel å skriva masteroppgåve på 60 studiepoeng, og heller ikkje for studentar som vel ein av følgjande kombinasjonar av spesialemne på til saman 30 sp:**

I) JUS254-2-A Politirett og JUS255-2-A Påtalerett,
II) JUS256-2-A Skatterett I, JUS256-2-B Skatterett II og JUS257-2-A Grunnleggande selskapsrett
III) JUS260-2-A Design- og patentrett, JUS260-2-B Opphavsrett, JUS260-2-C Kjenneteiknsrett og JUS260-2-D Marknadsføringsrett (tre av fire)»
IV) JUS325 Rettshjelp

I tillegg gjøres nødvendige justeringer i oversikten over studiets oppbygging.

Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet endres slik (ny tekst uthevet):
§ 2-1 Master i rettsvitenskap
(…) I løpet av fjerde eller femte studieår skal studenten følge et kurs i fagetikk. **For studenter som ikke velger utenlandsopphold i løpet av fjerde eller femte studieår, skal ett av spesialemnene i graden ha engelsk som undervisningsspråk. For studenter som velger utenlandsopphold, er kravet om engelskspråklig emne oppfylt så lenge undervisningsspråket er ikke-skandinavisk. Kravet om engelskspråklig spesialemne gjelder likevel ikke for studenter som velger å skrive masteroppgave på 60 studiepoeng, og heller ikke for studenter som velger en av følgende kombinasjoner av spesialemner på til sammen 30 sp:**

I) JUS254-2-A Politirett og JUS255-2-A Påtalerett,
II) JUS256-2-A Skatterett I, JUS256-2-B Skatterett II og JUS257-2-A Grunnleggande selskapsrett
III) JUS260-2-A Design- og patentrett, JUS260-2-B Opphavsrett, JUS260-2-C Kjenneteiknsrett og JUS260-2-D Marknadsføringsrett (tre av fire)»
IV) JUS325 Rettshjelp

Avsnittet som gjelder toårig masterprogram i rettsvitenskap endres tilsvarende.
Nytt punkt 8. legges til i § 5-9 Delstudier i utlandet; Forhåndsgodkjenning og godskriving
8. Ved forhåndsgodkjenning av delstudier i skandinavisk-språklige land må minst ett av emnene ha ikke-skandinavisk undervisningsspråk.

Ikrafttredelse: Krav om engelskspråklig spesialemne i graden gjøres gjeldende for studenter som oppnår grad fra og med våren 2017.

Sak 60/15 JUS329 Universitetspedagogisk veiledning. Emneansvarlig. Forslag fra studieadministrasjonen.

Vedtak	Fra studieåret 2015/2016 innehas emneansvaret for JUS329 Universitetspedagogisk veiledning av Bjørnar Borvik.
Sak 61/15	Nedleggelse av spesialemnene JUS279-2-A Transnational Commercial Law I og JUS279-2-B Transnational Commercial Law II. Notat fra studieadministrasjonen.
Vedtak	Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret at spesialemnene JUS279-2-A Transnational Commercial Law I og JUS279-2-B Transnational Commercial Law II nedlegges fra og med høsten 2015. Det gis ingen ytterligere eksamen i emnet.

Eventuelt Det var ingen saker til eventuelt.

Bjørnar Borvik
Leder

Johanne Spjelkavik
Sekretær

Sak 51/15 – 6

Spesialemner – oversikt til fakultetsstyret høsten 2015

Innhold

Innledning 6
Fra administrasjonens synspunkt 6
Produksjon av studiepoeng 8
Produksjonen fordelt på studentgrupper 10
Kostnader knyttet til spesialemner 12
Inntekter knyttet til spesialemner 13
Har vi (for) mange spesialemner? 13
Interne/eksterne emneansvarlige – oversikt 16
Kostnader til ekstern undervisning og sensur – oversikt 17
Vurderingsformer i spesialemnene – oversikt 19

Innledning

Studieutvalget og fakultetsstyret har bedt[1] om oversikt over ulike sider ved spesialemnene. Bestillingen er nokså vag, men avgrenses mot den spesialemnevalueringen som ble gjennomført og presentert i 2013.

Vi ser på emnenes produksjon fra revisjonen i 2008 til og med vårsemesteret 2015. Det er en nokså stor tabell, der det også framgår hvilke emner som har blitt opprettet og nedlagt i perioden, samt at engelskspråklige emner er identifisert. Her er også en framstilling der produksjonen er fordelt på de tre hovedgruppene studenter vi har (egne masterstudenter, innreisende og «andre»). Vi ser på fordelingen av interne/eksterne emneansvarlige (vedlegg 2). Videre ser vi på kostnader knyttet til undervisning og sensur (vedlegg 3). Til sist er det med en oversikt over prøvingsformer, herunder obligatorisk undervisning.

Allerede her kan bemerkes at for en del kostnader mangler vi data som kan knytte dem til de enkelte emner – oversikten her blir i så måte mangelfull. Kostnader regnskapsføres på «spesialemner» generelt.

Fra administrasjonens synspunkt

«Administrative kostnader» er vanligvis en samlebetegnelse på kostnader som «ikke regnes med» og de fordeles gjerne nokså jevnt over de forekomstene som omfattes. Når det gjelder spesialemner, fordeler de seg i realiteten ikke så jevnt. Noen emner utmerker seg med større administrative

[1] I Fakultetsstyret har ønsket kommet til uttrykk i tilknytning til behandling av søknad om opprettelse av nye emner. Studieutvalget ba i sak 53/14 om en samlet oversikt over ressursbruk og fordeling blant spesialemnene.

kostnader enn andre. Generelt gjelder at en del emneansvarlige forholder seg nokså distansert til oppgaven og vi opplever en del nokså ressurskrevende hasteoppdrag og brannslukking. Det er vanskelig å få til en god «strømlinjeforming» av driften av disse emnene. Tatt i betraktning at det er tale om ca. 50 emner og at de skal håndteres av to administrativt ansatte som også har andre oppgaver, er det etter hvert nødvendig med mer oppfølging fra emneansvarlig

Generelt er det også slik at de engelske spesialemnene krever administrativ oppfølging og drift på et svært detaljert nivå. Her er det nærmest tale om administrativ skreddersøm for hvert enkelt emne, noe som gjør at administrasjon av de engelske emnene er betydelig mer krevende enn de norske emnene.

Ved revisjonen av spesialemnene i 2008 var det både tenkt og sagt at disse emnene skulle være «laboratorier» for utvikling og utprøving av prøvingsformer.

For spesialemnene har vi den særlige ordningen at de som hovedregel har eksamen hvert semester. Det henger sammen med to forhold: Det ene er at våre studenter har behov for å kunne ta dem både vår- og høstsemesteret i femte studieår. Det andre er at vi har sett at ved å tilby ordinær eksamen i mellomliggende semestre i stedet for kontinuasjonseksamen, har vi kunnet nå grupper av «andre» som ønsker å ta disse eksamenene, og som har bidratt til studiepoengproduksjonen. (Hvis vi ikke har eksamen hvert semester, må vi tilby kontinuasjonseksamen til dem som ikke fikk gjennomført sin eksamen, eller som strøk.)

I kombinasjon med undervisning annethvert semester, har denne ordningen bydd på utfordringer – det gjelder i første rekke der elementer i undervisningen inngår i prøvingen – enten «bare» som obligatoriske arbeidskrav eller som deler av selve eksamen. Fakultetsstyret vedtok i 2008[2] noen rammer for eksamensordningen i spesialemner:

1. *Spesialemnene skal som hovedregel ha 4 timers skoleeksamen. Der faglige hensyn tilsier det, kan det fastsettes andre ordninger.*
2. *I spesialemner der det bare er skoleeksamen, holdes eksamen hvert semester.*
3. *Der eksamensordningen er integrert i undervisningen, tilbys* ***enten***
    a. *ordinær skoleeksamen neste semester* ***eller***
    b. *forlenget frist/kontinuasjonseksamen i undervisningssemestrene – avhengig av eksamensform.*
4. *Emner som har obligatoriske arbeidskrav må* ***enten***
    a. *i semester uten undervisning*
        i. *tilby eksamen uten slike krav,* ***eller***
        ii. *gjennomføre obligatoriske arbeidskrav i tillegg til eksamen*

    eller

    b. *tilby forlenget frist/kontinuasjonseksamen i undervisningssemestrene, der obligatoriske arbeidskrav ikke lar seg gjennomføre utenom undervisningssemestrene*
5. *I spesialemner der det tilbys kontinuasjonseksamen, jfr. pkt. 3 og 4, kan denne tilbys i form av hjemmeeksamen + muntlig.*

Disse rammene har vært utfordret og til dels overskredet, og vi står i dag med en flora av prøvingsformer der ikke alle er innenfor disse opprinnelige rammene – se vedlegg 4. Vi ser også at alternativet i 3.a og i 4.a.i fører til uheldige tilpasninger fra studentenes side: De følger undervisning uten å oppfylle obligatoriske arbeidskrav, så tar de eksamen semesteret etter, da det ikke er slike krav.

[2] Sak 57/08, 25. juni 2008.

Studieadministrasjonen vil gjerne komme tilbake med en sak der det foreslås konkrete endringer knyttet til enkelte emner. Disse forslagene vil bli utarbeidet i samarbeid med de respektive emneansvarlige. Videre vil vi vurdere å foreslå modeller for å få til en bedre struktur i de emneansvarliges oppfølging av driften av emnene.

Produksjon av studiepoeng

I tabellen under her er emnene sortert etter antall studiepoeng de har produsert i perioden. Vi ser at de 11 største emnene står for mer enn 50 % av produksjonen. Vi ser også at fire av våre fem emner som er større enn 10 studiepoeng, befinner seg i denne toppgruppen

På listen er det i alt 61 emner, 51 av dem er fortsatt i drift som spesialemner. Tre er praksisemner (JUS325 Rettshjelp, JUS329 Universitetspedagogisk veiledning og JUS330 Prosedyrekonkurranse). 48 er ordinære spesialemner. Av disse 48 er 27 engelske.

Dersom fakultetsstyret ser for seg en målsetning om å begrense antallet spesialemner, vil det være nærliggende å ta utgangspunkt i denne oversikten. Den vil likevel ikke gi entydige retningslinjer med hensyn til hvilke emner som bør videreføres eller hvilke kriterier som bør legges til grunn for en slik vurdering. For det første er det variasjon i hvor lenge emnene har vært i drift, samlet studiepoengproduksjon er følgelig ikke en pålitelig målestokk, man må i tilfelle se på produksjonen i gjennomsnitt pr semester – det er ikke gjort her.

Den 15. mars 2007, sak 23/07, vedtok fakultetsstyret den framlagte valgemneinnstillingen som grunnlag for det videre arbeidet med spesialemnene. I innstillingen var det satt opp kriterier for opprettelse og nedleggelse av emner:

> Ved forslag om nedleggelse eller opprettelse av spesialemne, legges det vekt på disse momentene:
> - om kursansvarlig har førstestillingskompetanse
> - om kursansvarlig underviser
> - om det er overvekt av eksterne lærere
> - fagets rolle i studiet som helhet
> - om det fins tilsvarende fagtilbud tilgjengelig ved andre norske universiteter
> - arbeidsmarkedets behov og øvrig samfunnsrelevans
> - hvor mange studenter som har møtt til eksamen/kan ventes til kurset
> - sammenheng med emnebank for masteroppgave

Vi har ikke gjennomført noen systematisk evaluering av emnenes «eksistensberettigelse». Særlig når det gjelder de engelskspråklige emnene har vi sett mangfoldet som en verdifull kapital når det gjelder å etablere samarbeidsavtaler for utveksling.

Det er likevel mulig at vi bør se nærmere på omfanget porteføljen har nå, eventuelt også håndheve den oppfølgingen styret vedtok i 2007.

Her skal også bemerkes at vi står foran en studiereform. Dette kan innebære at kriteriene for opprettholdelse eller nedleggelse av emner bør være noen andre i den modellen enn det vi kan se for oss nå.

De 11 beste:

JUS254-2-A	Politirett
JUS257-2-A	Grunnl. selskapsrett
JUS261-2-A	Konfliktmekling
JUS251-2-A	Arbeidsrett I
JUS256-2-A	Skatterett I
JUS325	Rettshjelp
JUS255-2-A	Påtalerett
JUS278-2-A	Comp. Private Law
JUS276-2-A	Human Rights Law
JUS329	Universitetsped veil
JUS256-2-B	Skatterett II

De har produsert mellom 2170 og 6920 studiepoeng i perioden og står for 50,7 % av produksjonen.

De 10 nest beste:

JUS280-2-A	Alternative Dispute
JUS271-2-A	Energy Law
JUS272-2-A	American Law
JUS258-2-B	Competition Law
JUS282-2-A	Interna. Bus. Contr.
JUS283-2-A	Arbitration
JUS250-2-C	HR Welfare State
JUS257-2-B	Aksjeselskapsrett
JUS281-2-A	Comp. Const. Law
JUS251-2-B	Arbeidsrett II

De har produsert mellom 1510 og 2020 studiepoeng i perioden og står for 20, 8 % av produksjonen.

De 10 tredje beste:

JUS277-2-B	International Copy
JUS279-2-A	Transnat.Comm I
JUS260-2-D	Markedsføringsrett
JUS275-2-A	Terrorism
JUS273-2-A	Legal Philosophy
JUS270-2-A	Economic Analysis
JUS260-2-B	Opphavsrett
JUS350	EU and EEA Int...
JUS250-2-B	Autonomi og tvang
JUS250-2-A	Helserett: Ytelser

De har produsert mellom 910 og 1490 studiepoeng i perioden og står for 15,3 % av produksjonen.

Ni av disse er operative. Fem engelske, fire norske.

De 10 fjerde beste:

JUS277-2-A	Intro Copy
JUS273-2-C	Law and Justice
JUS258-2-A	Konkurranserett
JUS259-2-A	Internasj. privatret
JUS279-2-B	Transnat. Comm II
JUS253-2-A	Kommunalrett I
JUS260-2-C	Kjennetegnsrett
JUS251-1-A	Arbeidslivets rett
JUS260-2-A	Design og patent
JUS274-2-A	Comp Comp L&Ec1

De har produsert mellom 560 og 785 studiepoeng i perioden og står for 8 % av produksjonen.

Ett av disse er ikke et spesialemne for jusstudenter/jurister (Arbeidslivets rett), men driftes som et tilbud til bachelorprogrammer, som en spin-off av det ene arbeidsrettsemnet. Det knytter seg altså bare marginale kostnader til dette emnet. Her er fire engelske emner. Ett av dem er på 5 studiepoeng (Intro Copy) – det har alminnelig god studentsøking, men scorer altså lavt på samlet produksjon grunnet lite omfang.

De 10 femte beste:

JUS263-2-A	Børs- og verdipapir
JUS265-2-A	Planrett
JUS262-2-A	Trygderett
JUS288-2-A	International Criminal Law
JUS252-2-B	Komm.kontr. II
JUS285-2-A	EU and EEA Public Procur
JUS252-2-A	Komm.kontr. I
JUS264-2-A	God forvaltningsskikk
JUS287-2-A	EU and EEA Commercial L
JUS271-2-B	Comparative Energy law - R

De har produsert mellom 210 og 450 studiepoeng i perioden og står for 4 % av produksjonen.

Tre av dem er opphørt, fire er engelskspråklige emner opprettet de to siste årene. Vi har igjen Planrett, Trygderett og God forvaltningsskikk. Det siste ble opprettet i 2012, og var ute av drift i 14/15 pga permisjon, Planrett ble opprettet i 2012 og har følgelig ikke vært operativt hele perioden. Trygderett har vært operativt hele perioden, men gjennomgående lave studenttall.

De 10 siste på listen med hensyn til samlet produksjon:

JUS330	Prosedyrekonk
JUS273-2-B	Rettsteori
JUS253-2-B	Kommunalrett II
JUS286-2-A	Constitution and Politics
JUS291-2-A	EU and EEA State Aid Law
JUS284-2-A	Criminology
JUS289-2-A	International Civil Procedure
JUS290-2-A	Common and Civilian Influer
JUS283-2-B	Arbitration II
JUS261-2-B	Konfliktmekling II

De har produsert mellom 30 og 180 studiepoeng i perioden og står for 1,2 % av produksjonen.

Fem av disse er opphørt (lysere grønn er et opphørt engelsk emne, grå er et opphørt norsk emne), fire er startet opp de to siste årene, alle engelske. Så er prosedyrekonkurransen med, den er dels utenfor fakultetets kontroll, det gjelder eksterne konkurranser som gjøres til spesialemne hos oss etter visse retningslinjer.

Produksjonen fordelt på studentgrupper

Av spesialemneutredningen punkt 7.2 går det fram at disse emnene tar sikte på flere målgrupper: Den viktigste er våre egne masterstudenter, MAJUR og MAJUR-2, den andre sentrale målgruppen er innreisende utenlandske studenter, INTL-JUS. Dernest trekkes fire andre grupper fram: studenter i rettsstudiet ved juridisk fakultet i Oslo eller Tromsø, ferdige jurister, studenter ved UiB med studierett til et bachelorprogram og som har bestått minst 120 sp i programmet, studenter ved UiB

med studierett til et masterprogram og avsluttet bachelorgrad. Disse fire typene samles under paraplyen «særskilt opptak til spesialemne» med studieretten JUSVALG.

En gjennomgang av rapportert produksjon i perioden fra H08 til V15 (Kilde: FS581.002 uten gjentak), viser følgende fordeling mellom disse gruppene:

Studieår	Totalt antall sp	JUSVALG	INTL-JUS	MAJUR[3]
08/09	10190	730	3375	6085
09/10	10855	960	3270	6625
10/11	11480	1295	3105	7080
11/12	12370	1220	4405	6745
12/13	14712	2035	5435	7242
13/14	14235	1330	6515	6390
14/15	13765	1720	5770	6275

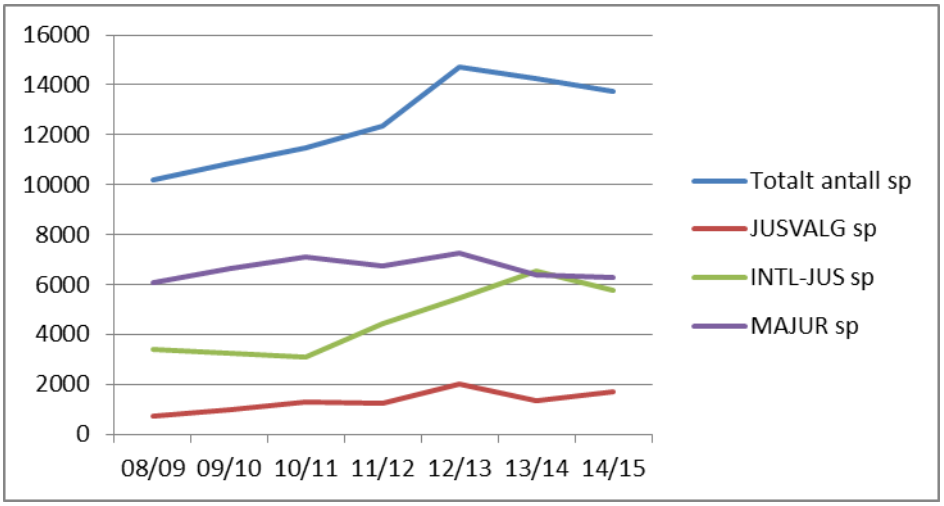

Vi ser at gruppen INTL-JUS – altså innvekslingsstudentene står for en produksjon som nå er i nærheten av det våre egne studenter produserer i spesialemnene. Gruppen «andre» (JUSVALG) er markant mindre, men ikke uten betydning for den samlete produksjonen. Antallet studenter i denne gruppen er jevnt økende. I inneværende semester ser vi en betydelig økning i antall søkere:

[3] Tallene for MAJUR er framkommet ved at tall for JUSVALG og INTL-JUS fra FS581.003 er trukket fra totaltallene fra FS581.002.

JUSVALG - opptak til spesialemner

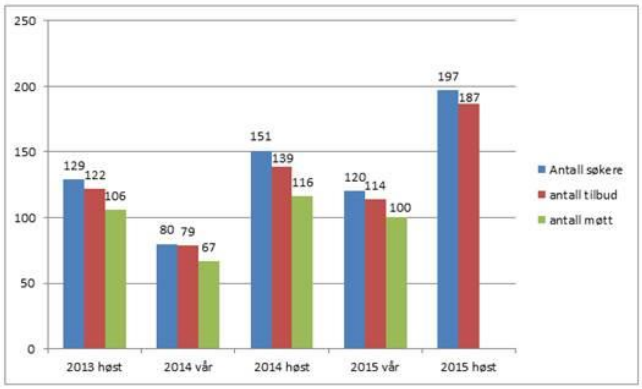

Tabellen viser utviklingen i antall søkere fra 2013 høst og t.o.m. 2015 høst. Møtt-tallene for høsten 2015 vil ikke være tilgjengelige før etter 1. september.

Det som imidlertid er karakteristisk for gruppen JUSVALG, er at i motsetning til MAJUR og INTL-JUS, tar de oftest sikte på å gjennomføre ett eller to emner det semesteret de har opptak hos oss – forventet gjennomsnittlig produksjon er altså betydelig lavere i den gruppen enn i de to andre. De produserer i gjennomsnitt under 10 studiepoeng per semester.

Kostnader knyttet til spesialemner

Kursansvaret for spesialemner honoreres med 10 timer/år.

Hovedregelen om **undervisning** i spesialemner tilsier at det tildeles 1,5 timer pr studiepoeng[4] for norskspråklige emner og 2 timer pr studiepoeng for engelskspråklige. Det gir (avrundet) 16 – respektive 20 – timer undervisning i emner på 10 studiepoeng.

Vi har ingen samlet oversikt over i hvilken grad denne normen overholdes, men kan konstatere at den i noen emner overskrides mens i andre emner oppfylles den ikke.

Det varierer svært mye hvordan undervisningen fordeler seg mellom interne og eksterne lærere. Slik regnskapene er organisert, har vi ikke en samlet, sammenlignbar oversikt over kostnader for både interne og eksterne lærekrefter. Under her er satt inn en oversikt over fakturert undervisning. Den gir ikke et fullgodt bilde av emnenes kostnadsside, men belyser den store variasjonen som fins.

I tillegg har vi kostnader til **reise og opphold**. I regnskapene er disse ikke knyttet til enkelte emner, alle posteringene er knyttet til «spesialemner» og det vil være et svært stort arbeid å spore disse utgiftspostene til «riktig» emne, det vil antakelig ikke kunne gjøres fullstendig. Fra 2015 er denne ordningen endret, og hvert emne har en egen identitet i regnskapene. Studieåret 2014/2015 har vi regnskapsført NOK 416 782 til reise og opphold for eksterne lærere.

Vurderingsformen varierer noe, men de fleste emnene har ordinær skoleeksamen hvert semester. En slik skoleeksamen medfører (minst) en time sensurutgifter pr kandidat møtt til eksamen. Eventuell klagesensur kommer i tillegg. Se ellers oversikt over vurderingsformer i vedlegg.

---

[4] Dette er en «regel» som er utledet av ressursrammene som ble lagt for obligatoriske emner i 2003 – der ble forelesningskvoten satt til 1,5 timer pr studiepoeng. Denne «nøkkelen» ble senere implementert i spesialemnene, uten ytterligere vurderinger.

Inntekter knyttet til spesialemner

Alle våre emner finansieres i kategori E, det vil si at produksjonsbaserte overføringer til institusjonen er NOK 44 000[5] pr produsert årsekvivalent (60 studiepoeng). Studieåret 14/15 produserte spesialemnene nær 230 årsekvivalenter, tilsvarende et bidrag på vel NOK 10 mill til institusjonen. Fakultetet mottar en nærmere bestemt andel av dette – for tiden ca 75 %.

Har vi (for) mange spesialemner?

I motsetning til de obligatoriske emnene, vil spesialemner typisk ha få studenter hver. De faste kostnadene med å drifte et emne, blir følgelig relativt høye på spesialemner. Det kan tale for å redusere antallet emner. Det er også en del av forklaringen på at hvert emne har mindre undervisning enn det som er normen i obligatoriske emner.

Vi kunne tenke oss at en reduksjon i porteføljen «bare» fører til at studentene velger andre emner – hos oss. Vi ville antakelig se *litt* av en sånn effekt, men det kan være grunn til å regne med at studenter som ikke finner det emnet de ønsker å ta hos oss, reiser et annet sted for å ta det der. Tilsvarende gjelder for innvekslingsstudenter: Dersom de ikke finner interessante fagtilbud hos oss, reiser de et annet sted. Vi befinner oss altså i en konkurransesituasjon, og vi må kalibrere vårt tilbud med sikte på en god balanse mellom tilbud og kostnader.

Spesialemnene har også vært holdt fram som en særlig godt egnet arena for å presentere forskningsfronten i undervisningen. Dette formålet er utvilsomt oppfylt i noen emner – i andre kan det synes som om dette aspektet kommer mer i bakgrunnen. Dette momentet er likevel relevant ved en vurdering av porteføljen.

Se ellers hvilke vurderinger som ble gjort i 2007 av valgemnekomiteen og fakultetsstyret. Innstillingen fins her: http://www.uib.no/jur/62631/relevante-dokumenter

[5] http://dbh.nsd.uib.no/dokumentasjon/kategorier.action

	Emnekode	Emnekortnavn	Stp	V15		H14		V14		H13		V13		H12		V12		H11		V11		H10		V10		H09		V09		H08		Til sammen		Produsert sp
				Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt		Møtt	Stått	
11	JUS254-2-A	Politirett	20	7	7	46	46	9	9	38	36	16	15	46	45	10	7	40	37	8	7	54	51	10	9	44	42	5	4	34	31	367	346	6920
15	JUS257-2-A	Grunnl. selskapsrett	10	28	19	61	59	38	37	60	59	37	36	73	70	27	26	71	67	31	30	76	76	26	26	55	53	26	26	5	5	614	589	5890
24	JUS261-2-A	Konfliktmekling	20	17	17					24	24	1	1	26	26	1	1	28	28	1	1	19	19			42	42	30	30	38	38	227	227	4540
5	JUS251-2-A	Arbeidsrett I	10	11	10	73	71	25	23	43	42	15	14	60	60	19	18	60	58	12	11	59	57	12	11	37	35	7	7	32	32	465	449	4490
13	JUS256-2-A	Skatterett I	10	9	9	52	51	12	12	42	41	9	9	36	34	8	8	33	32	6	6	43	42	6	6	50	45	6	5	55	54	367	354	3540
58	JUS325	Rettshjelp	30	11	11									3	3	25	25			23	23			21	21	12	12	9	9	12	12	116	116	3480
12	JUS255-2-A	Påtalerett	10	2	2	45	45	13	13	35	30	18	16	37	33	5	5	35	34	10	9	47	45	12	12	49	43	8	6	27	25	343	318	3180
42	JUS278-2-A	Comp. Private Law	10			39	39			56	56	3	3	45	45	1	1	35	34			45	45	1	1	38	38	2	2	22	22	287	286	2860
39	JUS276-2-A	Human Rights Law	10	3	3	36	36			61	61	3	3	45	45	1	1	26	26	3	3	34	34	1	1	41	37	1	1	29	27	284	278	2780
59	JUS329	Universitetsped veil	15	26	26											24	24			36	36			39	39			30	30			155	155	2325
14	JUS256-2-B	Skatterett II	10	4	3	26	25	7	6	25	25	7	7	24	22	7	6	14	11	9	8	23	21	1	1	36	35	8	8	42	39	233	217	2170
45	JUS280-2-A	Alternative Dispute	10	1	1	31	31			57	57			48	48			32	32					14	14			19	19			202	202	2020
31	JUS271-2-A	Energy Law	10	28	28	1	1	3	3	44	42	1	1	31	29	4	4	48	44	0	0	15	13	1	1	17	14	1	1	21	20	215	201	2010
33	JUS272-2-A	American Law	10	30	30	0	0	30	30	0	0	29	28	0	0	24	24			23	23	0	0	20	20			27	27			183	182	1820
18	JUS258-2-B	Competition Law	10	2	2	24	23	40	40	0	0	36	31	0	0	30	30	1	0	13	13	0	0	11	11	0	0	21	21			178	171	1710
47	JUS282-2-A	Interna. Bus. Contr.	10	36	35	1	1	39	39	2	2	26	25	1	0	26	26	1	1	22	22	0	0	15	14			6	6			175	171	1710
48	JUS283-2-A	Arbitration	20	18	18			15	15			26	26			14	14			6	6			6	6							85	85	1700
4	JUS250-2-C	HR Welfare State	10	26	26	2	2	28	28	2	2	26	26	1	1	26	26			19	19			14	13	1	0	19	19	0	0	164	162	1620
16	JUS257-2-B	Aksjeselskapsrett	10	11	11	5	5	13	11	4	4	19	19	12	12	19	19	17	15	16	16	10	10	14	14	6	6	11	11	7	6	164	159	1590
46	JUS281-2-A	Comp. Const. Law	10	2	2	29	28			47	47	1	1	33	33	1	1	27	27					12	12			8	8			160	159	1590
6	JUS251-2-B	Arbeidsrett II	10	6	6	16	13	4	3	18	16	7	7	22	22	2	2	14	14	5	5	26	24	2	1	18	18	2	2	19	18	161	151	1510
41	JUS277-2-B	International Copy	10	32	31			29	29			22	22			13	13			15	15			19	19			20	20			150	149	1490
43	JUS279-2-A	Transnat.Comm I	10	2	2	35	33			43	43			30	30	0	0			24	24	0	0	8	8			3	3	5	5	150	148	1480
23	JUS260-2-D	Markedsføringsrett	10	1	1	27	27	3	3	13	12	3	3	18	18	7	7	17	17	1	1	17	17	6	5	13	13	3	3	19	19	148	146	1460
38	JUS275-2-A	Terrorism	10											35	34			31	30			23	23			26	26	1	1	31	29	147	143	1430
34	JUS273-2-A	Legal Philosophy	10	10	10	36	36	14	14			18	16			25	25	3	3	15	15	1	0	11	10	0	0	11	11			144	140	1400
30	JUS270-2-A	Economic Analysis	10	1	1	12	12	1	1	26	26	1	1	25	25			30	30	1	0	18	17	0	0	10	10			15	14	140	137	1370
21	JUS260-2-B	Opphavsrett	10	2	2	14	14	7	6	15	15	4	3	16	15	3	3	17	16	3	3	13	13	3	3	16	16	1	1	12	12	126	122	1220
61	JUS350	EU and EEA Int...	30																					*Utgår*		17	14			22	19	39	33	990
3	JUS250-2-B	Autonomi og tvang	10	6	6	7	7	6	6	9	9	13	13	6	6	12	12	1	1	7	7	10	10	5	5	3	3	5	5	6	6	96	96	960
2	JUS250-2-A	Helserett: Ytelser	10	4	4	5	5	10	10	6	6	5	5	9	9	3	3	7	7	13	13	6	6	8	8	2	2	7	7	6	6	91	91	910
40	JUS277-2-A	Intro Copy	5	24	23			27	25			22	22			17	17			19	19			24	24			28	27			161	157	785
36	JUS273-2-C	Law and Justice	10	16	16			18	18			17	15			11	10			6	6	0	0	4	4	0	0	9	9			81	78	780
17	JUS258-2-A	Konkurranserett	10	9	9	6	6	8	8	3	2	7	7	5	5	5	5	1	1	7	7	5	5	11	11	0	0	6	6	4	4	77	76	760
19	JUS259-2-A	Internasj. privatret	10	1	1	9	9	1	1	5	5	2	2	11	9	1	1	12	12			8	8	0	0	6	6	3	3	15	15	74	72	720
44	JUS279-2-B	Transnat. Comm II	10			20	20			20	19	0	0	14	14	1	1			12	11			1	1			2	2	0	0	70	68	680
9	JUS253-2-A	Kommunalrett I	10	9	9	3	3	6	6	3	3	8	8	4	4	7	7	3	3	5	5	6	5	3	3	2	2	5	5			64	63	630
22	JUS260-2-C	Kjennetegnsrett	10			6	5	4	4	6	6	0	0	8	8	3	3	8	8	2	2	4	4	0	0	10	10	1	1	9	9	61	60	600
1	JUS251-1-A	Arbeidslivets rett	10	5	4	4	4			5	5			1	1	4	4	12	11	1	1	5	5	2	2	4	4	1	1	14	14	58	56	560
20	JUS260-2-A	Design og patent	10	1	1	6	6	2	2	7	6	0	0	6	6	2	2	12	12	0	0	6	6	2	2	7	7	0	0	6	6	57	56	560
37	JUS274-2-A	Comp Comp L&Ec1	10	11	11			8	8			13	10	0	0	6	6			5	5			8	8	0	0	8	8			59	56	560
27	JUS263-2-A	Børs- og verdipapir	10					*Utgår*				4	4	5	5	11	10	4	4	4	4	4	4	5	5	2	2	7	7			46	45	450
29	JUS265-2-A	Planrett	10	2	2	24	24	1	1	8	8	1	1	6	6																	42	42	420
26	JUS262-2-A	Trygderett	10	7	7	3	3	6	6					3	2	3	3	5	4	3	3	0	0	5	5	5	5	3	3			43	41	410
54	JUS288-2-A	International Criminal Law	10	4	4	37	36																									41	40	400
8	JUS252-2-B	Komm.kontr. II	10																	*Utgår*		2	2	3	3	7	7	4	4	20	20	36	36	360
51	JUS285-2-A	EU and EEA Public Procure	10			21	21	9	9																							30	30	300
7	JUS252-2-A	Komm.kontr. I	10																	*Utgår*		1	1	2	2	4	4	3	3	21	18	31	28	280
28	JUS264-2-A	God forvaltningsskikk	10					9	9			5	5			10	10															24	24	240
53	JUS287-2-A	EU and EEA Commercial L	10			22	22																									22	22	220
32	JUS271-2-B	Comparative Energy law - I	10	1	1	20	20																									21	21	210
60	JUS330	Prosedyrekonk	15														3	3		3	3			3	3			3	3			12	12	180
35	JUS273-2-B	Rettsteori	10					*Utgår*						1	1					3	3	2	2	2	2	1	1	5	5			14	14	140
10	JUS253-2-B	Kommunalrett II	10					*Utgår*		0	0	4	4	2	1	2	2			1	1	1	1	4	3	1	0	1	1			16	13	130
52	JUS286-2-A	Constitution and Politics	10	6	6			7	7																							13	13	130
57	JUS291-2-A	EU and EEA State Aid Law	10	12	12																											12	12	120
50	JUS284-2-A	Criminology	10							*Bare én gang*		11	11																			11	11	110

	Emnekode	Emnekortnavn	Stp	V15		H14		V14		H13		V13		H12		V12		H11		V11		H10		V10		H09		V09		H08		Til sammen		Produsert sp
				Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt		Møtt	Stått	
55	JUS289-2-A	International Civil Procedur	10			11	11																									11	11	110
56	JUS290-2-A	Common and Civilian Influe	10	7	7																											7	7	70
49	JUS283-2-B	Arbitration II	10																			*Slått sammen*		3	3							3	3	30
25	JUS261-2-B	Konfliktmekling II																								12	12			9	9	21	21	0
	Til sammen pr semester			451	436	815	800	452	442	727	709	440	420	748	727	420	415	648	619	393	386	583	566	380	372	594	564	386	381	557	534	7594	7371	83110

Grønn tekst: Engelsk emne
Celle uten registrering: Eksamen har ikke vært tilbudt, eller det har vært ingen oppmeldte. 0: Ingen møtte til/besto eksamen, men der var oppmeldte
Kilde: FS581.002 Studiepoengstatistikk pr emne - nivåfordelt. 184-16-* Alle kandidater Gjentak ikke med

På disse 14 semestrene har spesialemnene produsert #### studiepoeng - det tilsvarer 1385 helårsekvivalenter, dvs 198 helårsekvivalenter/år.
Forventet produksjon ut fra opptakstall alene, skulle være 193 helårsekvivalenter/år (siden spesialemne"kvoten" er en halv årsenhtet for studentene).
Pr våren 2015 har vi et lite overskudd i produksjonen sammenlignet med 100 % normert produksjon.
I realiteten kunne vi vente langt mindre, ettersom mange reiser ut, og noen faller fra. Gjennomsnittsproduksjonen er også mindre enn 100 % (60 studiepoeng/år).
(Studieåret 13/14 var gjennomsnittsproduksjonen ved fakultetet 55,18 studiepoeng, dvs 92 % av full produksjon. [FS581.003 - Sted - uten gjentak.])
Dette innebærer at vårt tilbud av spesialemner til "andre" - særlig til innreisende utenlandske studenter - ikke er uten betydning for produksjonen i spesialemnene.

Vedlegg 2

Interne/eksterne emneansvarlige – oversikt

Engelske emner:

Emne	kursansvarlig	
	intern	ekstern
250-2-C	X	
258-2-B	X	
270-2-A		X
271-2-A	X	
271-2-B	X	
272-2-A		X
273-2-A	X	
273-2-C	X	
274-2-A		X
275-2-A		
276-2-A	X	
277-2-A		X
277-2-B		X
278-2-A		X
279-2-A		X
279-2-B		X
280-2-A		X
281-2-A		X
282-2-A		X
283-2-A		X
285-2-A	X	
286-2-A	X	
287-2-A	X	
288-2-A	X	
289-2-A	X	

Norske emner:

Emne	kursansvarlig	
	intern	ekstern
250-2-A	X	
250-2-B	X	
251-1-A	X	
251-2-A	X	
251-2-B	X	
253-2-A	X	
254-2-A	X	
255-2-A	X	
256-2-A		X
256-2-B		X
257-2-A		X
257-2-B		X
258-2-A	X	
259-2-A	X	
260-2-A		X
260-2-B	X	
260-2-C	X	
260-2-D	X	
261-2-A	X	
262-2-A	X	
264-2-A	X	
265-2-A	X	

Vedlegg 3

Kostnader til ekstern undervisning og sensur – oversikt

Norske emner:

Emne	kursansvarlig		kostnader undervisning				kostnader sensur inkl. oblig				Samlet
	intern	ekstern	H2012	V2013	H2013	V2014	H2012	V2013	H2013	V2014	
250-2-A	X			5870	5870	11868	2641,5	1467,5			27717
250-2-B	X					2967				4747,2	7714
251-1-A	X										0
251-2-A	X						17903,5	5283	13054,58	7120,8	43362
251-2-B	X						6750,5	2935	5340,6	890,1	15916
253-2-A	X					3600			1780,2	2373,6	7754
254-2-A	X		14675				24067		12503,4	3263,7	54509
255-2-A	X								11274,6	3830,1	15105
256-2-A		X					10859,5	4989,5	12758,1	3857,1	32464
256-2-B		X	5870				7337,5	2935	7417,5	2373,6	25934
257-2-A		X					22893	14675	20175,6	11274,6	69018
257-2-B		X		8805	8805			6457	2373,6	4153,8	30594
258-2-A	X						2347,5	2348	1780,2	2967	9443
259-2-A	X		2935								2935
260-2-A		X			23736		2641,5		7720,8	1483,5	35582
260-2-B	X										0
260-2-C	X							293,5	2373,6	2492,28	5159
260-2-D	X						7924,5	1174	3572,4	1780,2	14451
261-2-A	X		11941		13955		8211				34107
262-2-A	X										0
264-2-A	X			4402,5							4403
265-2-A	X						1761		2373,6		4135

Engelske emner:

Emne	kursansvarlig		kostnader undervisning				kostnader sensur inkl. oblig				Samlet
	intern	ekstern	H2012	V2013	H2013	V2014	H2012	V2013	H2013	V2014	
250-2-C	X					8805		9538,75			18344
258-2-B	X							13207,5			13208
270-2-A		X	22860		29670			293,5	8010,9		60834
271-2-A	X		17610		14835		8805		6527,4		47777
271-2-B	X										0
272-2-A		X									0
273-2-A	X										0
273-2-C	X										0
274-2-A		X		54297,5		54889,5		10015,75		6230,74	125433
275-2-A			7337,5				15408,75				22746
276-2-A	X		29350		41538			1100,62	18098,7		90087
277-2-A		X									0
277-2-B		X									0
278-2-A		X	29350		29670		16790,38	880,5	16615,2		93306
279-2-A		X	14675		14835		16142,5		15947,62		61600
279-2-B		X	14675		14835		inkl. i 279-2-A		7046,6		36557
280-2-A		X									0
281-2-A		X									0
282-2-A		X		27882,5		28186,5		7631	593,4		64293
283-2-A		X									0
285-2-A	X										0
286-2-A	X										0
287-2-A	X										0
288-2-A	X										0
289-2-A	X										0

Vedlegg 4

Vurderingsformer i spesialemnene – oversikt

Kode	Emnenavn	Sp	I emnebeskrivelsen om eksamen	I emnebeskrivelsen om oblig
JUS250-2-A	Velferdsrett	10	Oppgåva tel 50 %. 4 timars skuleeksamen tel 50 %. Oppgåva må vere godkjend før studenten kan ta avsluttande eksamen i emnet.	1) For alle skriftlege arbeid som skal reknas med i obligatoriske arbeidskrav, gjeld at heile oppgåva skal svarast på, og må fylle dei kvalitative og kvantitative minstekrava som er fastsett i «Krav til skriftlige arbeider på masterstudiet i rettsvitenskap.» 2) I løpet av kurset skal ei obligatorisk oppgåve besvarast og leverast inn. Tidsramma vert angitt i kurset. Oppgåva må vere godkjend før studenten kan avleggje avsluttande eksamen i emnet. 3) Underkjende elemente i dei obligatoriske arbeidskrava kan ikkje gjentakast før ved neste kurs. 4) Kursgodkjenning foreldest ikkje.
JUS250-2-B	Autonomi og tvang i helse- og sosialsektoren	10	I semestre med undervisning: Oppgave teller 50 %, fire timer skoleeksamen teller 50 % I semestre uten undervisning: Fire timer skoleeksamen.	1) For alle skriftlege arbeid som skal reknas med i obligatoriske arbeidskrav, gjeld at heile oppgåva skal svarast på, og må fylle dei kvalitative og kvantitative minstekrava som er fastsett i «Krav til skriftlige arbeider på masterstudiet i rettsvitenskap.» 2) I løpet av kurset skal ei obligatorisk oppgåve besvarast og leverast inn. Tidsramma vert angitt i kurset. Oppgåva må vere godkjend før studenten kan avleggje avsluttande eksamen i emnet. 3) Underkjende elemente i dei obligatoriske arbeidskrava kan ikkje gjentakast før ved neste kurs. 4) Kursgodkjenning foreldest ikkje. 5) I semestre uten undervisning, er det ingen obligatoriske aktiviteter.
JUS250-2-C	Health and Human Rights in the Welfare State	10	Paper 50 %, four hour school exam: 50 %. Resit next semester.	During the course, the students must •write a final paper (maximum 2000 words). The paper must be approved prior to the school exam.
JUS251-1-A	Arbeidslivets rett	10	Eksamen hvert semester. Fire timer skriftlig skoleeksamen.	Ingen
JUS251-2-A	Grunnleggende arbeidsrett	10	Eksamen hvert semester. Fire timer skriftlig skoleeksamen.	Ingen
JUS251-2-B	Arbeidsrett fordypning	10	Eksamen hvert semester. Fire timer skriftlig skoleeksamen.	Ingen
JUS253-2-A	Kommunalrett	10	Eksamen hvert semester. Fire timer skoleeksamen.	Ingen
JUS254-2-A	Politirett	20	Eksamen hvert semester. Fire timer skriftlig skoleeksamen.	Ingen
JUS255-2-A	Påtalerett	10	Eksamen hvert semester. Fire timer skriftlig skoleeksamen.	Ingen
JUS256-2-A	Skatterett I	10	Eksamen hvert semester. Fire timer skriftlig skoleeksamen.	Ingen
JUS256-2-B	Skatterett II	10	Eksamen hvert semester. Fire timer skriftlig skoleeksamen.	Ingen
JUS257-2-A	Grunnleggend	10	Fire timer skoleeksamen.	Ingen

	e selskapsrett			
JUS257-2-B	Aksjeselskapsrett - fordypning	10	Eksamen hvert semester. Fire timer skoleeksamen.	Ingen
JUS258-2-A	Norsk konkurranserett	10	Eksamen hvert semester. Fire timer skoleeksamen.	Ingen
JUS258-2-B	Competition Law	10	Exam autumn and spring. Four hour school exam.	None
JUS259-2-A	Internasjonal privatrett	10	Eksamen hvert semester. Fire timer skoleeksamen.	Ingen
JUS260-2-A	Design- og patentrett	10	Eksamen hvert semester. Fire timer skriftlig skoleeksamen.	Ingen
JUS260-2-B	Opphavsrett	10	Eksamen hvert semester. Fire timer skriftlig skoleeksamen.	Ingen
JUS260-2-C	Kjennetegnsrett	10	Eksamen hvert semester. Fire timer skriftlig skoleeksamen.	Ingen
JUS260-2-D	Markedsføringsrett	10	Eksamen hvert semester. Fire timer skoleeksamen.	Ingen
JUS261-2-A	Konfliktmekling	20	Skoleeksamen Det tilbys kontinuasjonseksamen (tidsbestemmes konkret), ikke ordinær eksamen i mellomliggende semestre.	Tre notater á ca 900 ord skal leveres i kursets første del. To av tre notater skal være bestått. Det stilles krav til 75 % oppmøte på undervisningen. Det kreves både godkjente notater og godkjent oppmøte på undervisningen for å kunne gå opp til eksamen. Spørretimen på slutten av kurset (to timer) er ikke obligatorisk.
JUS262-2-A	Trygderett	10	Eksamen hvert semester. 4 timer skoleeksamen.	Tre notater á ca 900 ord skal leveres i kursets første del. To av tre notater skal være bestått. Det stilles krav til 75 % oppmøte på undervisningen. Det kreves både godkjente notater og godkjent oppmøte på undervisningen for å kunne gå opp til eksamen. Spørretimen på slutten av kurset (to timer) er ikke obligatorisk.**Feil! Bokmerke er ikke definert.**
JUS264-2-A	God forvaltningsskikk: Etikk, kommunikasjon og konfliktforståelse i forvaltningen	10	Skoleeksamen. Det tilbys kontinuasjonseksamen (tidsbestemmes konkret), men ikke ordinær eksamen i mellomliggende semestre.	To refleksjonsnotater å cirka 900 ord skal leveres to uker etter at undervisningen er avsluttet. Et av to notater må være bestått, og begge skal oppfylle kravet om "seriøst faglig forsøk". Krav om 80 % oppmøte på undervisningen. Studentene må møte første dag for å beholde plassen sin på kurset. Studenter som ikke møter første dag mister plassen sin, og plassen tilbys deretter til studenter på venteliste.
JUS265-2-A	Planrett	10	Skuleeksamen	
JUS270-2-A	Economic Analysis of Law	20	Exam each semester. Three hours school exam.	None
JUS271-2-A	Energy Law	10	Exam each semester. Four hours school exam.	None
JUS271-2-B	Comparative Energy law - Renewable energy and energy market	10	Exam each semester. Four hours school exam. **Type of examination** • semester with teaching: Written school exam (50 %), paper 50 % • semester without teaching: Written school exam (50 %), paper	During the course the students shall write a final paper of maximum 2000 words on a subject chosen by the student. The paper counts for 50% of the final mark while the four hours exam count for 50%

			50 %	
JUS272-2-A	American Law	10	Exam each semester. Four hours school exam.	None
JUS273-2-A	Legal Philosophy	10	Exams are held in teaching semesters only. Students who completed the exam in the teaching semester, but did not achieve a pass grade, or who due to Illness, pregnancy or other special circumstances were unable to sit the exam, are entitled to (re)sit the exam the following semester. Four hours school exam.	None
JUS273-2-C	Law and Justice	10	Exams are held in teaching semesters only. Students who completed the exam in the teaching semester, but did not achieve a pass grade, or who due to illness,pregnancy or other special circumstances were unable to sit the exam, are entitled to (re)sit the exam the following semester. Four hours school exam.	None
JUS274-2-A	Comparative Company Law & Economics 1: Theory and Structure	20	During the course the participating students will write one essay (home exam) of maximum 6000 words, minimum 5500 words - excluding literature list. After the course there is an oral exam on basis of the seminars. If there are more than 20 students, a school exam can be held instead of an oral exam. The final mark is made up by the essay (51%) and the oral/school exam (49%). Semester with teaching: Home exam + oral exam (>20 students: Home exam + 4 h school exam) Semester without teaching: Home exam + 4 h school exam.	None
JUS276-2-A	Human Rights Law: Special Focus on Economic, Social and Cultural Rights	20	Paper 50 %, four hour school exam: 50 %. Resit next semester.	During the course, the students must write a final paper (maximum 2000 words) The paper must be approved prior to the school exam.
JUS277-2-A	Introduction to Copyright Law	5	Exam only in semesters with teaching. Three hour school exam.	None
JUS277-2-B	International Copyright Law	10	Exam only in semesters with teaching. Three hour school exam.	None
JUS278-2-A	Comparative Private Law	10	Exam each semester. Four hours school exam.	None
JUS279-2-A	Transnational Commercial Law I	10	Exam each semester. Four hour school exam.	None
JUS279-2-B	Transnational Commercial Law II	10	Exam each semester. Four hours school exam.	None
JUS280-2-A	Alternative Dispute Settlements	10	**Semester with teaching:** • A paper of 1800 words maximum. Each paper topic is open but has to be approved by the course	None

			teacher. • A final examination consisting of two or more essay questions. The paper will count for 25% of the grade, and the exam 75%. **Semester without teaching:** A four hours written school exam	
JUS281-2-A	Comparative Constitutional Law	10	**Semester with teaching:** • A paper of 1800 words maximum. Topic for the paper will be announced by the lecturer in the beginning of the semester. • A final examination consisting of two or more essay questions. • The paper will count for 25 % and the final examnination will count for 75 %. **Semester without teaching:** A four hours written school exam	None
JUS282-2-A	International Business Contracts: Structures, Negotiation, Conflict Avoidance and Resolution	10	Three hours school exam.	None
JUS283-2-A	Arbitration Theory and Practice	20	Exam only in semesters with teaching. A final written examination consisting of one or more essay questions (4 hours).	None
JUS285-2-A	EU and EEA Public Procurement Law	10	During the course, the students shall write a final paper (maximum 2000 words, excluding footnotes). This will make up 50 % of the final mark. 50 % of the mark is based on a 4 hours school exam.	During the course, the students shall write a final paper (maximum 2000 words, excluding footnotes). This will make up 50 % of the final mark.
JUS286-2-A	Constitution and Politics	10	Graded home exam (one week) and school exam (4 hours). Exam only in semesters with teaching. Resit of school exam only when mandatory elements are approved and home exam is passed. Grading is based on a joint evaluation of home exam and school exam, app. 50/50.	Attendance at 75 % of lectures/seminars and approved paper, suggested number of words: 2500, notes included.
JUS287-2-A	EU and EEA Commercial Law	10	Exam only in semesters with teaching. Paper (50%) and 30 minute oral examination (50%). Resit examination, same semester: A four hour written school exam will be offered to students who have passed their paper. Students that fail the paper will have a second chance to resubmit their paper before the oral exam.	Students will be required to submit a paper during the course (approximately 2500 words), constituting 50% of their final grade in the subject. Students may be asked to prepare case-studies and/or short presentations for certain lectures/seminars.
JUS288-2-A	International Criminal Law	10	Four hours school exam each semester.	None
JUS289-2-A	International Civil Procedure	10	Autumn (teaching semester): written school exam Spring (semester without teaching): written	None

			school exam 4 hour written school exam	
JUS290-2-A	Common and Civilian Influence in a Mixed Legal System	10	Three days home exam.	Seminar 10 and corresponding lectures.
JUS291-2-A	EU and EEA State Aid Law	10	Home exam (paper), constituting 25% of the final grade 4 hour school exam, constituting 75% of the final grade	None
JUS325	Rettshjelp - valgemne	30		
JUS329	Universitetspedagogisk veiledning	15		
JUS330	Forhåndsgodkjent prosedyrekonkurranse	15		

Tilbake til sakslisten

Sak 51/15 – 7

Til
Instituttene
Fakultetene
Universitetsbiblioteket

Referanse	Dato
2015/8281-MAGBE	29.07.2015

Innspill om vedlikehold og opprustning av undervisningsrom 2016

Instituttene, fakultetene og UB inviteres herved til å komme med innspill og ønsker angående utrustningen i undervisningsrom, primært med tanke på budsjettplanlegging for 2016.

IT-avdelingen vil i samarbeid med Studieadministrativ avdeling og Eiendomsavdelingen videreføre forvaltning og vedlikehold av undervisningsteknisk utstyr i undervisningsrom (primært PC, styringsenhet, lydanlegg og projektor). Fram mot 2020 vil vi legge spesiell vekt på universell utforming av lyd- og bildeløsninger.

Vi tar imot de innspill dere måtte ha om mangler eller ønsker for slikt utstyr. Ved innmelding av flere ønsker, er det ønskelig at enhetene selv antyder prioritering mellom disse. Generelt prioriterer vi undervisningsrom som kan bookes via felles rombooking, og rom som allerede er i bruk prioriteres framfor utrustning av nye rom.

Der standard undervisningsutstyr ikke er tilstrekkelig, vil høyere krav til utstyr normalt betraktes som fagspesifikke behov. I slike tilfeller kan vi avtale deling av kostnadene med brukermiljøene, i tråd med etablert praksis.

Vi ber om at innspill registreres i Issue-tracker (https://bs.uib.no) med temafelt: "Undervisningsrom, innspill for 2016" så snart som mulig, seinest 1.9. då.

Vennlig hilsen

Magne Bergland
seksjonsleder Brukerstøtte

Wenche Vårdal
gruppeleder
Undervisningsteknologi og AV

Tilbake til sakslisten

Sak 52/15-1

KURSRAPPORT FOR JUS 253-2, KOMMUNALRETT V-2015

ved kursansvarleg Ingunn Elise Myklebust

1. Faglærers vurdering av gjennomføring

a) Praktisk gjennomføring

i) strukturen på kursopplegget

Spesialfag Kommunalrett gjev 10 studiepoeng. Kurset består av 8 dobbelttimar med førelesing og eksamen. Pensumet i år har for første gong vore Kommunalrett, Oppgaver, organisering og kontroll,. Gerd Engelsrud m.fl, 2014. Dei sentrale tema for førelesingane er: Kommunelov og særlover, det kommunale sjølvstyret, folkevalde organ etter kommunelova, arbeidsmåte og vedtaksprosessar i folkevalde organ, politisk leiing og tilsett administrasjon, folkevalde sine rettar og pliktar, økonomi og økonomiforvaltning, bruk av forvaltningslova og offentleglova på sakshandsaminga i folkevalde organ, og endeleg andre organiseringsformer for kommunal verksemd. Alle tema er også omtala i den oppdaterte læreboka. Det har ikkje kome innvendingar til tema eller rekkjefølgje på tema i undervisinga, men dette er noko som vil bli vurdert løpande i høve til m.a. kva som er mest aktuelt i kommunalretten, forskarinteresser og tilgang på førelesarar.

ii) Forelesningene

Førelesingane er halde i veke 18 og 19. Førelesingane er halde av underteikna, samt

Roald Hopsnes, Birthe Eriksen, Jan Fridthjof Bernt og Sigrid E Schütz. Alle her ved fakultetet. Dei ulike førelesingane er knytt til avgrensa tema, så det har vore relativt greit å dele førelesingane mellom oss. Vi har også – der det er naturleg/fare for overlapp – utveksla power point for førelesingane.

iii) Eksamen

På eksamen vart det også i år gitt teorioppgåve innanfor sentrale deler av kurset.

iv) samarbeid med administrasjonen

Samarbeidet med administrasjonen fungerer godt.

b) Strykprosent og frafall

Det har vore rundt 4-5 studentar (+/-) på kvar førelesing. Til eksamen har det vore oppmeldt 13 studentar, medan **9** har møtt (samt også bestått eksamen).

c) Karakterfordeling

Tre studentar fekk A, tre fekk B og tre fekk C.

Noko vurdering av dette er vanskeleg med ei så lita gruppe.

d) Studieinformasjon og dokumentasjon

Studentinformasjon er gitt via Mi Side.

e) Tilgang til relevant litteratur

Læreboka er tilgjengeleg i bokhandel og bibliotek. Studentane har tilgang til relevant tilleggslitteratur gjennom Lovdata. Tips om ytterlegare nyttig lesing, med tilgang gjennom Lovdata, er gitt på Mi Side.

2. Faglærers vurdering av rammevilkårene

a) Lokaler og undervisningsutstyr

Førelesingane er halde i små grupperom. Dette er tilpassa storleiken på kurset, og fungerer fint.

3. Oppfølging av fjorårets evaluering

Det er første gong underteikna har hatt ansvaret for dette kurset, men har teke imot tips og råd frå Jan Fridjof Bernt og Roald Hopsnes som tidlegare har hatt førelesingar/kursansvar.

4. Faglærers samlede vurdering, inkl. forslag til forbedringstiltak

Dei studentane som vel å følgje førelesingane er ei lita, men interessert, gruppe studentar. Talet på studentar som fyl førelesingane har vore relativt lågt gjennom heile førelesingsrekkja, så det kan – i høve til dette – ikkje reknast på fråfall eller tema for førelesingar som har skapt meir entusiasme enn andre. Det er nok mange studentar i dette kurset som vel å gå opp til eksamen berre ved å lese tilrådd litteratur. Slik har det – etter det eg forstår – også vore tidlegare. Det er kanskje vanskeleg å gjere så mykje med dette utover å søkje å «reklamere» betre for verdien av førelesingane i samband med presentasjonen av valfaga. Deltaking på førelesingane vil – her som elles – kunne medverke til å auke kunnskapsnivået, og – ikkje minst – vere ein nyttig arena der studentar kan møte kvarandre for å finne nokon å kollokvere med.

I samband med planlegginga for neste års kurs, tema og førelesingar, må det gjerast ein gjennomgang av kva for førelesarar som er med vidare. Jan Fridthjof Bernt har gitt signal om at han helst vil vere på «reservebenken». Resten av laget stiller truleg til start også neste år, og er mitt utgangspunkt for å finne tema for førelesingane som dekkjast av emneskildring og læringskrav. Mest sannsynleg vert det noko meir om m.a. interkommunalt samarbeid, interkommunale selskap og aksjeselskap. Prosessane rundt ny kommunelov og kommunesamanslåing, er sjølvsagt noko som vi følgjer med på, og trekkjer inn i førelesingane under dei ulike emna.

Tilbake til sakslisten

Sak 52/15 – 2

Oversikt over avbrutt eksamen og gjentak i perioden 2012 – 2015

Perioden H12-V15 (tre studieår): Oversikt over antall stryk og avbrutt eksamen

Kilde: FS580.001

Emne	Meldt			Møtt			Stryk			Avbrutt			To forsøk			Tre+ forsøk		
	12/13	13/14	14/15	12/13	13/14	14/15	12/13	13/14	14/15	12/13	13/14	14/15	12/13	13/14	14/15	12/13	13/14	14/15
EXFAC Juridisk forprøve	343	326	302	332	314	296	16	9	5	0	0	0	0	0	0	2	0	1
JUS111 Forvaltningsrett I	525	363	344	468	334	325	5	1	1	3	1	0	158	26	28	1	5	0
JUS112 Arve- og familierett	375	378	376	337	339	348	2	18	9	22	29	18	23	41	44	6	11	17
JUS113 Kontraktsrett I	404	368	364	366	332	336	3	6	3	7	18	31	61	37	48	6	5	7
JUS114 Juridisk metode	360	339	343	336	313	329	5	4	4	5	7	5	17	15	29	3	5	4
JUS121 Norske og internasjon	380	360	348	351	326	324	7	6	1	49	32	27	128	79	34	18	13	14
JUS122 Erstatningsrett	451	374	368	389	353	339	6	1	3	5	14	9	175	108	46	18	8	8
JUS123 Forvaltningsrett II	418	371	363	386	344	335	4	1	2	8	12	7	126	76	58	28	5	6
JUS124 Tingsrett	435	362	362	379	343	332	5	5	2	29	30	39	161	119	48	25	16	7
JUS131 Kontraktsrett II	472	409	383	386	364	336	2	4	3	22	13	47	134	71	69	29	20	6
JUS132 Pengekravsrett	463	439	382	364	380	337	7	8	4	16	31	12	219	171	66	67	51	13
JUS133 Rettskilde- og metode	361	374	352	315	327	308	4	2	1	8	5	5	119	77	44	13	7	7
JUS134 Rettshistorie og komp	348	317	319	315	288	281	2	0	2	0	0	0	38	9	16	10	1	5
JUS135 Rettsstat og menneske	385	361	333	323	330	301	7	1	0	15	23	5	60	43	31	17	12	12
JUS241 Strafferett	467	410	467	362	351	417	16	4	8	2	5	0	197	110	60	80	33	11
JUS242 Rettergang	493	469	517	367	374	406	22	21	21	6	30	30	140	90	94	69	42	28
JUS243 Alminnelig formuerett	467	453	519	372	373	433	31	28	65	12	45	15	114	98	85	46	28	37

I denne oversikten er utsatt prøve /kontinuasjonseksamen ikke tatt med.

Fra og med V13 innførte vi en ny begrensing på adgangen til å gjenta bestått eksamen. Vi ser et påtagelig fall i antallet med to forsøk etter dette.

Vi kunne tenke oss at denne ordningen ville gi økt tilbøyelighet til å avbryte eksamen: Hvis man avbryter, vil neste forsøk ikke telle i "gjentakskvoten" - hvis man består, vil det derimot tellle.

Vi ser at noen emner har gjennomgående høyere tilbøyelighet til avbrutt eksamen enn andre.

Vi ser også at tilbøyeligheten varierer fra semester til semester på de fleste emnene.

Vi har ikke data som kobler gjentak med avbrudd på individnivå, men man *kan* tenke seg at noen møter til gjentak av bestått eksamen for å skrive "hvis oppgaven passer", og velger å avbryte når den eventuelt viser seg å ikke passe. Det er likevel ikke så stort sammenfall mellom gjentak og avbrudd at det kan være hele forklaringen.

Postadresse
Postboks 7806
5020 Bergen

Telefon 55 58 95 00
Post@jurfa.uib.no
Internett www.uib.no
Org no. 874 789 542

Det juridiske fakultet
Telefon 55 58 95 00
Telefaks 55 58 95 10

Besøksadresse
Magnus Lagabøtes
plass 1, 5010
Bergen

Sak 52/15 – 3

Tiltak for kvalitetssikring av sensur

Tiltak for kvalitetssikring av eksamenssensur

I. Generelle kvalitetssikringstiltak

Det bør gjerast ein gjennomgang av sensorregisteret. Det kan vere behov for å luke ut sensorar av administrative grunnar. Her har administrasjonen full råderett. Vidare kan det vere aktuelt å ta ut sensorar som fagleg sett ikkje held mål. Denne vurderinga må skje i samråd med dei kursansvarlege, basert på dei erfaringane dei har gjort seg i samband med sensurarbeidet.

Krav til nye (som vel oftast også er nyutdanna) sensorar: Er karakterkravet (snitt på B) høgt nok, eller må vi legge lista endå høgare? Kanskje er dette eit vanskeleg standpunkt å forsvare, sidan vi opererer med dette karakterkravet for tilsetting som stipendiat ved fakultetet. På den andre sida kan det nok hevdast at arbeidet som sensor er nokså spesielt, og at det ikkje utan vidare må vere slik at karakterkravet for å bli sensor skal vere det same som for å bli tilsett som stipendiat. Skal vi stille krav om anna kompetanse i tillegg, for eksempel at nyutdanna kandidatar må ha vore arbeidsgruppeleiarar i minst to semester før dei kan vere sensorar hos oss? Kan anna erfaring kompensere, for eksempel arbeid som vitskapleg assistent? Dei som ønskjer å vere sensorar hos oss, men som ikkje har erfaring som arbeidsgruppeleiarar, kan kvalifisere seg ved å kommentere innleveringsoppgåver i eit visst omfang på 3. studieår. Ei anna løysing – for å sikre at ein får erfaring frå sensurarbeid – kan vere at uerfarne sensorar skal sensurere i klagekommisjonar før dei kan vere sensorar i ordinær sensur. Det kan nok reisast innvendingar til ei slik ordning, men verdien av å samarbeide med ein meir erfaren sensor, skal ikkje undervurderast. Dette må også sjåast i samanheng med dei kvalitetssikringstiltaka som blir foreslått gjennomført i klagesensuren.

Mitt inntrykk er at nokre tek sensuroppdrag i svært mange fag hos oss. Stemmer dette? Kan det vere grunn til å begrense kor mange oppdrag vi tildeler våre sensorar? Vi har sjølvsagt ikkje kontroll med kva dei tek på seg av andre oppdrag, men vi styrer fullt ut kor mykje vi gjer bruk av dei.

Har sensorane god nok kjennskap til studieordninga vår? Det er vel kanskje ikkje så mange "gamle" sensorar att, og etterkvart har mange sjølv erfaring frå gjeldande studieordning. Kan det vere måtar å spesialisere sensorkorpset på? Kan vi spesialisere på grunnlag av sondringa mellom privatrettslege og offentlegrettslege fag, etter studieår, andre oppdelingar? Kan vi sikre større innslag av vitskapleg tilsette i sensuren? Knappe undervisningsressursar har medført at vi berre i svært begrensa grad brukar eigne vitskapleg tilsette til sensurarbeid. Kan det vere mogleg å få til ei ordning der vi brukar vitskapleg tilsette hos UiT og UiO til å sensurere hos oss, og at vitskapleg tilsett herifrå tek sensuroppdrag hos UiT og UiO. Det er mogleg at dette allereie skjer til ein viss grad, men kan det vere grunn til å institusjonalisere ei slik ordning?

II. Kvalitetssikring av den ordinære sensuren

Postadresse
Postboks 7806
5020 Bergen

Telefon 55 58 95 00
Post@jurfa.uib.no
Internett www.uib.no
Org no. 874 789 542

Det juridiske fakultet
Telefon 55 58 95 00
Telefaks 55 58 95 10

Besøksadresse
Magnus Lagabøtes
plass 1, 5010
Bergen

I ein diskusjon om kvalitetssikring av den ordinære sensuren er det nærliggande å stille spørsmål om ein skal gå tilbake til ei ordning med to sensorar. Eit slik tiltak vil ha store økonomiske konsekvensar for fakultetet. Det kan heller ikkje leggast til grunn at eit slikt tiltak vil vere særleg treffsikkert. Etter medieoppslaga å dømme, er det også her mange tilfeller av store sprik mellom ordinær sensur og klagesensur. Etter mitt syn er det meir realistisk å gjennomføre andre tiltak for å kvalitetssikre den ordinære sensuren.

Kan det vere aktuelt å utforme eksamensoppgåvene på ein slik måte at nokre spørsmål/problemstillingar blir særleg krevjande, og at karakterane A og B berre kan tildelast dei kandidatane som svarar tilfredsstillande på desse. I så tilfelle må dette gå klart fram av sensorrettleiingane. Det vil truleg variere noko frå emne til emne kor enkelt det er å finne slike særleg krevjande spørsmål/problemstillingar. Denne problemstillinga må i alle tilfelle drøftast med dei kursansvarlege.

Pr. dato blir det utarbeidd sensorrettleiingar til ordinære eksamenar på dei obligatoriske emna, men ikkje til kontinuasjonseksamenar eller til eksamenar i spesialemna. Det er ein svakt aukande tendens i talet på studentar som tek kontinuasjonseksamen (frå 464 som møtte i 2010 til 516 som møtte i 2014). Den primære grunngjevinga for sensorrettleiingar er å sikre lik vurdering av besvarelsar mellom kommisjonar, men sensorrettleiinga har også den funksjon at den seier noko om kva forventningar den kursansvarlege har til besvarelsar i dei ulike karakterkategoriane. For kontinuasjonseksamener i mange emne er talet på studentar så lavt at det berre er behov for ein kommisjon. Tilsvarande gjeld for mange av eksamenane i spesialemna. I slike tilfelle slår ikkje omsynet til lik vurdering mellom kommisjonane til, men den andre funksjonen ved sensorrettleiingane vil framleis gjere seg gjeldande. Ofte vil det vere den som har laga eksamensoppgåva til kontinuasjonseksamen og spesialemne som også gjer sensurarbeidet, og i slike situasjonar er det ikkje behov for sensorrettleiing. Derimot vil rettleiingane ha ein funksjon i klagesensuren ved kontinuasjonseksamen og spesialemne. Kanskje vi likevel no bør nøye oss med å innføre eit krav om sensorrettleiing ved kontinuasjonseksamen og spesialemne der det er fleire enn ein kommisjon? For desse eksamenane kan det truleg også argumenterast for at det bør gjennomførast ein nivåkontroll tilsvarande den som blir gjennomført ved ordinær sensur.

Bør det innførast eit krav om reviderte sensorrettleiingar? Mitt inntrykk er at dei som gjennomfører nivåkontrollen i samband med ordinær sensur, kommuniserer med sensorane om erfaringane som ein gjer seg i nivåkontrollen. Dette skjer nok likevel på litt ulikt vis, og vi har ikkje etablert eit einsarta system for denne erfaringsutvekslinga. For den ordinære sensuren treng vi kanskje ikkje å uniformere dette, men utforming av eit einsarta system kan vise seg å vere verdifullt for kvalitetssikringa av klagesensuren. Eg foreslår difor at vi oppstiller eit krav om at det skal utarbeidast reviderte sensorrettleiingar, der erfaringane frå nivåkontrollen i ordinær sensur skal nedfellast. Dette vil sikre eit einsarta system for tilbakemeldingar til sensorane etter utført nivåkontroll i ordinær sensur, og vil samstundes vere verdifullt for arbeidet som klagekommisjonane seinare skal gjere. Eg vil vidare forslå at krava til den reviderte sensorrettleiinga blir utforma i samråd med utvalgte kursansvarlege.

III. Kvalitetssikring av klagesensuren

Klagekommisjonane skal få tilsendt karakterstatistikk frå ordinær sensur. I tillegg skal det utarbeidast ein eigen karakterstatistikk for alle dei påklaga besvarelsane, og informasjonen elles som blir sendt ut til klagekommisjonane skal vurderast med sikte på forenkling og klargjering. Føremålet med denne informasjonen er å bevisstgjere klagekommisjonane om at dei påklaga besvarelsane i all hovudsak ligg i sjiktet C til F etter ordinær sensur. Dette nivået er fastsett av nivåkontrolløren, og det skal ikkje ligge til dei eksterne sensorane å endre på dette. Innafor desse rammene skal klagekommisjonen sjølvsagt foreta ei ny vurdering av dei påklaga besvarelsane.

Reviderte sensorrettleiingar vil også vere eit viktig tiltak for å gje klagekommisjonane innsikt i dei vurderingane som vart gjort av nivåkontrolløren i ordinær sensur. Eg nøyer meg elles med å vise til det som er skrive ovanfor om reviderte sensorrettleiingar.

Besvarelsane som er påklaga skal fordelast på ein slik måte at alle klagekommisjonane får tildelt besvarelsar i alle karakterkategoriar. A-besvarelsar kan ikkje påklagast, og normalt sett er det vel også nokså få B-besvarelsar som blir påklaga. Besvarelsar frå desse karakterkategoriane skal difor veljast ut av nivåkontrolløren blant dei nivåkontrollerte besvarelsane i ordinær sensur. I tillegg skal klagekommisjonane få tildelt ein sterk og ein svak C, og ein sterk og ein svak D. Klagekommisjonane må sjølvsagt gjerast kjent med at det er lagt inn slike ikkje-påklaga besvarelsar, og kvifor det er gjort, men desse besvarelsane skal ikkje identifiserast ytterlegare. Klagesensorane skal gjevast honorar for desse besvarelsane på vanleg måte.

Den kursansvarlege, eller den som har gjennomført nivåkontrollen i den ordinære sensuren, skal gjennomføre ein nivåkontroll også i klageomgangen, tilsvarande den nivåkontrollen som blir gjennomført i ordinær sensur. Dette tiltaket inneber at sensurfristen for klagesensur må forlengast på same måte som sensurfristen for ordinær sensur no er forlenga utover den lovfastsette fristen. I samband med at klagekommisjonane får tilbakelevert dei nivåkontrollerte besvarelsane, skal også dei ikkje-påklaga besvarelsane identifiserast. Eit spørsmål som må avklarast er om det vil vere foreineleg med prinsippet om blindsensur dersom det viser seg at klagekommisjonen sender inn til nivåkontroll besvarelsar som også vart nivåkontrollert i ordinær sensur. Dersom besvarelsar som blir sendt til nivåkontroll i ordinær sensur, blir anonymiserte for nivåkontrolløren, kan det truleg argumenterast for at nivåkontrolløren kan foreta nivåkontroll også for desse besvarelsane. For emne med fleire kursansvarlege kan ei alternativ løysing vere at den kursansvarlege som ikkje foretok nivåkontrollen i ordinær sensur, utfører nivåkontrollen i klageomgangen. Då unngår ein heilt problemet. No er det likevel slik at det er dei færraste kursa som har fleire kursansvarlege.

Klagesensur – kvalitetssikring – læringsprosess. Problemnotat.

1. Blind klagesensur

Ved endringen av universitets- og høyskoleloven i 2014 ble «blind» klagesensur eneste ordning. Før det hadde klagesensuren vært blind eller åpen etter institusjonens valg. I høringsrunden uttalte fakultetet seg meget klart imot endringen. Studentene var hovedsakelig tilhenger av blind klagesensur[6].

Ordningen med blind klagesensur innebærer at klagenemnden ikke er kjent med opprinnelig karakter og heller ikke med studentens begrunnelse for klagen. Ny sensur skal skje på de samme premissene som den opprinnelige sensuren.

2. Kvalitetssikringstiltak

Ved innføring av blind klagesensur, tok studieadministrasjonen initiativ til å etablere ordninger for å sikre at klagesensorer er kjent med nivået for den aktuelle sensuren; dette er særlig aktuelt der klagesensorene ikke har vært involvert i ordinær sensur til samme eksamen.

3. Erfaringer

Pr august 2015 har vi – og flere fakulteter ved UiB og andre institusjoner[7] – høstet noen erfaringer med blind klagesensur. Hovedinntrykket er at de fleste resultatene forblir uendret, slik det også var under den eldre ordningen. Vi ser litt *flere* tilfeller av avvik, både til gunst og til ugunst – det er ingen grunn til å problematisere det.

Vi ser imidlertid noen tilfeller av *store* avvik mellom opprinnelig sensur og klagesensur. I den tidligere ordningen hørte det til de absolutte sjeldenheter at karakteren ble endret mer enn ett trinn, enda sjeldnere at en karakter ble satt mer enn ett trinn ned til stryk.

I ny ordning ser vi flere forekomster av større avvik – herunder også at ny karakter settes mer enn ett trinn ned til stryk. Den erfaringen er gjort på flere fakulteter enn vårt.

4. Hva er problemet?

Er det et problem at karakterer endres som beskrevet over? Endringen i seg selv er en påregnelig følge av ordningen, og som sådan ikke problematisk.

Det som i stedet framstår som problematisk, er ikke knyttet til klagesensurordningen i seg selv, men til selve sensurordningen, og klagesensurordningen har *avdekket* det. Konkret gjelder det det faktum at sensur faktisk kan avvike så mye som vi ser eksempler på. Det er åpenbart at det må være et visst rom for sensorenes skjønn. Men for det første bør det rommet ikke være særlig *stort* (ved ordinære skoleeksamener) og for det andre kan det neppe være tale om et helt *fritt* skjønn.

---

[6] http://oldwww.universitas.no/leserbrev/60162/blindsensur-et-mer-rettferdig-system/
[7] http://universitas.no/nett/60283/gikk-fra-b-til-stryk

Ett aspekt ved dette er studentenes rettssikkerhet; sensuren kan ikke ha et tydelig preg av tilfeldigheter sånn at flaks/uflaks med sensoren/-e blir utslagsgivende. Et annet aspekt er institusjonens forpliktelse etter universitets- og høyskoleloven til å sørge for kvalitet i prøvingen.

Ytterligere et aspekt er arbeidslivets behov for etterrettelig sertifisering av ferdige kandidater.

5. Hva gjør vi med det?

Hvis to sensurvedtak for samme besvarelse avviker med mer enn én karakter i det grovkornete karaktersystemet vi har nå, bør det etableres en arena for å avklare hva avvikene bunner i.

Hvis det for eksempel er sånn at både en C og en F kan begrunnes fornuftig, kan det være grunn til å spørre om *eksamensoppgaven* har hatt en heldig utforming. Hvis bare den ene av dem – eller ingen – kan begrunnes fornuftig, kan det være grunn til å kalibrere *sensorene* og/eller *sensorveiledningen*.

5.1. Umiddelbart

Straks vi har fått resultatene fra klagesensuren, bør vi undersøke sammenhengen med ordinær sensur. I noen tilfeller bør vi «advare» klagesensorene før de skal gi studenten begrunnelse. Det kan være flere tilfeller sånne advarsler bør sendes:

- Der det er avvik
- Der karakteren settes ned
- Der avviket er mer enn én karakter
- Der avviket er mer enn én karakter til ugunst
- Der klagesensuren endrer fra bestått til stryk

En slik rutine bør etableres ganske raskt.

5.2.Oversikt til sensorene, klagesensorene og emneansvarlige

Et administrativt grep som nå er lansert som et forslag ved UiB er at vi får klarert (juridisk) en ordning som går ut på at for hver klagesensur opprettes en oversikt som inneholder kolonner med kandidatnummer, opprinnelig karakter, klagevedtak, avvik. Det foreslås også at sensorenes og klagesensorenes navn bør knyttes til hver forekomst. Denne oversikten formidles til alle involverte sensorer, både fra ordinær sensur og klagesensur. Antakelig bør sensorer som ikke hadde noen klager i sin kommisjon (hvis det forekommer?) også gjøres kjent med nettopp det. Studieadministrasjonen forutsetter imidlertid at denne rapporteringen kan genereres fra FS, ellers vil det innebære et betydelig merarbeid, med adskillig rom for feilregistreringer.

> PSYK sendte en forespørsel til kollegiesekretariatet om det ville være greit å distribuere slike lister. Der mente man det måtte være greit, og spurte meg om jeg var enig – det er jeg. Karakterer er i utgangspunktet underlagt alminnelig offentlighet. Der fins hjemmel for at vi kan unnta dem, men sånne beslutninger skal underlegges vurdering av meroffentlighet. Her er det jo tale om veldig mye mindre enn offentliggjøring, og vi opererer bare med kandidatnumre. Hensynet til å verne sensorene kan imidlertid gi en annen konklusjon, se neste avsnitt.

Det kan være grunn til å vurdere dette siste nøyere: Kan vi stå i fare for å sette sensorer i gapestokken overfor hverandre? Vil det kunne gjøre det vanskelig(ere) å rekruttere sensorer? En god grunn til å ta med sensorenes navn, er at fakultetet selv får en oversikt over «gjengangere» med store avvik. For dette formålet kan vi imidlertid ha et tillegg på listen uten at det blir med i orienteringen til sensorene. En annen grunn til å ta med sensorenes navn, er at de skal finne igjen seg selv og sine resultater i oversikten – det er ikke sikkert alle husker hvilke kandidatnumre de har hatt til den enkelte eksamen. Det vil være mindre heldig å begrense oversikten til hver sensor til bare hans/hennes egne resultater – det er åpenbart nyttig å se det i sammenheng med andres resultater.

5.3.Ekstra sensur av «verstinger»?

Man kunne tenke seg en ordning der enkelte klagevedtak ble underlagt en slags «kontroll» i likhet med den som foretas for strykvedtak i ordinær sensur. Det er likevel neppe aktuelt: Hovedbegrunnelsen for ordningen til ordinær sensur, er at vi bare har én sensor der – i klagesensuren er det to, og denne begrunnelsen faller bort. Viktigere er det at vi etter universitets- og høyskoleloven neppe har hjemmel til å overprøve klagenemndvedtaket. Det måtte eventuelt bli tale om en ugyldighetsbetraktning etter fvl, men det skal mye til før fakultetet kjenner ugyldig et vedtak fattet av to klagesensorer? Etter dette er det neppe noe formål med sånn ekstra sensur.

5.4.Oppfølging fra emneansvarliges side

Det synes åpenbart at emneansvarlig må holdes orientert om resultatet av klagesensuren. Han/hun bør kanskje oppfordres til å etablere og vedlikeholde et «forum» for sine undervisere og sensorer?

> Gir vi de emneansvarlige gode anledninger til det? Bør vi initiere sånne fora? De ville være av stor nytte også i andre sammenhenger – ikke minst for å inkludere nye undervisere og sensorer.

Vi kan tenke oss at oversikter (se avsnitt 5.1) viser sensorer som utmerker seg over tid med mange forekomster av store avvik. Vi må i alle fall ha en måte å håndtere det – utover bare å «kvitte oss med» den sensoren / de sensorene. De vil jo selv se (forutsatt at de får tilsendt oversikten) at de har store avvik, og bør i alle fall ha et sted/forum å henvende seg for å få greie på hva de gjør galt.

6. Konkrete erfaringer fra JUS

Fargekoder i tabellene: Ett trinn, to trinn, mer enn to trinn.

6.1.EXFAC Juridisk forprøve

Eksamen 3. oktober 2014. Sensur 7. november 2014. Klagefrist ca. 9. desember. Klagesensur ferdig *.

6.2.JUS122 Erstatningsrett.

Eksamen 10. oktober 2014. **Klagesensur 30. januar.**

Klager totalt	56	**Prosent**
Uendret	31	55,4
Endringer	25	44,6

Til gunst	20	35,7
Til ugunst	5	8,9
Til gunst		
Fra C til B	4	
Fra D til B	4	
Fra D til C	9	
Fra E til D	3	
Til ugunst		
Fra B til C	2	
Fra C til D	3	

6.3.JUS131 Kontraktsrett II.

Eksamen 17. oktober 2014. **Klagesensur 11. februar.**

JUS131 Kontraktsrett 2		Prosent
Klager totalt	**54**	
Uendret	24	44,5
Endring	30	55,5
Til gunst	23	42,6
Til ugunst	7	13
Til gunst		
Fra C til B	3	
Fra D til B	5	
Fra D til C	10	
Fra E til D	4	
Fra F til E	1	
Totalt	**23**	
Til ugunst		
Fra C til D	4	
Fra C til F	1	
Fra D til E	2	
Totalt	**7**	

6.4.JUS241 Strafferett.

Eksamen 7. november 2014. **Klagesensur 20. februar.**

JUS241 STRAFFERETT		Prosent
Klager totalt	**78**	**18,71**
Uendret	18	23,08
Endring	60	76,92

Til gunst	45	57,69
Til ugunst	15	19,23
TIL GUNST		
Fra B til A	1	
Fra C til A	3	
Fra C til B	20	
Fra D til B	4	
Fra D til C	14	
Fra E til B	1	
Fra E til C	2	
Totalt	**45**	
TIL UGUNST		
Fra C til D	2	
Fra C til E	2	
Fra C til F	1	
Fra D til E	6	
Fra D til F	2	
Fra E til F	2	
Totalt	**15**	

6.5.JUS132 Pengekravsrett.

Eksamen 5. desember 2014. **Klagesensur 20. mars.**

JUS132 Pengekravsrett		**Prosent**
Klager totalt	**67**	
Uendret	36	54 %
Endring	31	46 %
Til gunst	19	28 %
Til ugunst	12	18 %
Til gunst		
Fra B til A	1	
Fra C til A	**1**	
Fra C til B	2	
Fra D til C	14	
Fra E til D	1	
Totalt	**19**	
Til ugunst		
Fra B til C	2	
Fra C til D	7	

Fra C til E	**1**
Fra E til F	2
Totalt	**12**

6.6.JUS124 Tingsrett.

Eksamen 11. desember 2014. **Klagesensur 24. mars.**

JUS124 Tingsrett		Prosent
Klager totalt	**63**	
Uendret	31	49 %
Endring	32	51 %
Til gunst	13	21 %
Til ugunst	19	30 %
Til gunst		
Fra D til C	10	
Fra E til C	1	
Fra E til D	2	
Totalt	**13**	
Til ugunst		
Fra B til D	1	
Fra C til D	13	
Fra C til E	2	
Fra D til E	2	
Fra D til F	1	
Totalt	**19**	

6.7.JUS111 Forvaltningsrett I.

Eksamen 16. januar 2015. **Klagesensur 6. mai.**

JUS111 Forvaltningrett1		Prosent
Klager totalt	**48**	**15 %**
Uendret	24	50 %
Endring	24	50 %
Til gunst	18	38 %
Til ugunst	6	13 %
Til gunst		
Fra C til A	2	
Fra C til B	5	
Fra D til B	2	

Fra D til C	7
Fra E til C	1
Fra E til D	1
Totalt	**18**
Til ugunst	
Fra C til D	2
Fra D til E	3
Fra E til F	1
Totalt	**6**

6.8.JUS114 Juridisk metode.

Eksamen 20. februar 2015. **Klagesensur 5. juni.**

JUS114 Juridisk metode		**Prosent**
Klager totalt	46	14 %
Uendret	20	43 %
Endring	26	57 %
Til gunst	19	
Til ugunst	7	
Til gunst		
Fra C til A	1	
Fra C til B	4	
Fra D til B	3	
Fra D til C	10	
Fra E til D	1	
Totalt	**19**	
Til ugunst		
Fra C til D	4	
Fra D til E	3	
Totalt	**7**	

Fire besvarelser er justert to trinn – alle opp. Ingen er justert mer enn to trinn. 22 er justert ett trinn.

6.9.JUS242 Rettergang.

Eksamen 27. februar 2015. **Klagesensur 18. juni.**

JUS242 RETTERGANG		**Prosent**
Klager totalt	**94**	**25 %**

Uendret	38	40,4 %
Endring	57	60,6 %
Til gunst	54	95 %
Til ugunst	3	5 %
TIL GUNST		
Fra C til B	8	
Fra D til B	5	
Fra D til C	18	
Fra E til B	1	
Fra E til C	6	
Fra E til D	10	
Fra F til B	1	
Fra F til C	1	
Fra F til D	3	
Fra F til E	1	
Totalt	**54**	
TIL UGUNST		
Fra D til E	2	
Fra E til F	1	
Totalt	**3**	

F=>B her er vår første forekomst av endring på fire karaktertrinn. Siden det er en F, har den vært hos kursansvarlig ved ordinær sensur. Vi ba om begrunnelse fra klagesensorene og fikk det. Møte med kursansvarlige den 22. juni, vi prøver å tenke bredt rundt kvalitetssikring og tiltak rundt både eksamen og sensur.

6.10. JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter.

Eksamen 2. mars 2015. **Klagesensur 26. juni**.

		Prosent
Klager totalt	53	18 %
Uendret	28	53 %
Endringer	25	47 %
Til gunst	22	
Til ugunst	3	
Til gunst		
Fra C til B	8	
Fra D til B	1	
Fra D til C	10	
Fra E til D	3	
	22	

Til ugunst	
Fra C til D	3

6.11. JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner.

Eksamen 12. mars 2015. **Klagesensur 1. juli.**

		Prosent
Klager totalt	47	16 %
Uendret	19	40 %
Endringer	28	60 %
Til gunst	24	51 %
Til ugunst	4	9 %
Til gunst		
Fra C til B	7	
Fra D til B	2	
Fra D til C	11	
Fra E til C	1	
Fra E til D	2	
Fra F til E	1	
	24	
Til ugunst		
Fra C til D	1	
Fra C til E	1	
Fra D til E	2	
	4	

6.12. JUS113 Kontraktsrett I.

Eksamen 17. april 2015. **Klagesensur 24. juli.**

		Prosent
Klager totalt	59	19 %
Uendret	34	58 %
Endringer	25	42 %
Til gunst	15	25 %
Til ugunst	10	17 %
Til gunst		
Fra C til B	8	
Fra D til B	2	
Fra D til C	3	

Fra E til D	2
	15
Til ugunst	
Fra C til D	4
Fra D til E	5
Fra E til F	1
	10

6.13. JUS133 Rettskilde- og metodelære.

Eksamen 24. april 2015. **Klagesensur 7. juli**.

		Prosent
Klager totalt	54	18 %
Uendret	19	35 %
Endringer	35	65 %
Til gunst	22	
Til ugunst	13	
Til gunst		
Fra C til B	7	
Fra D til B	3	
Fra D til C	11	
Fra E til C	1	
	22	
Til ugunst		
Fra B til C	2	
Fra B til D	1	
Fra C til D	8	
Fra D til E	2	
	13	

6.14. JUS123 Forvaltnignsrett II.

Eksamen 8. juni 2015.

6.15. JUS243 Alminnelig formuerett.

Eksamen 10. juni 2015.

6.16. JUS112 Arve- og familierett.

Eksamen 12. juni 2015.

6.17. JUS134 Rettshistorie og komparativ rett.

Eksamen 9. – 12. juni.

Tilbake til sakslisten

Sak 53/15

Emneansvarlig for spesialemnet JUS289-2-A Civil Procedure

Spesialemnet JUS289-2-A Civil Procedure ble opprettet fra høsten 2014. Berte-Elen Konow har vært emneansvarlig og Volker Lipp har undervist.

I fakultetsstyremøte den 16. desember 2014 ble Volker Lipp tilsatt som professor II i perioden 01.01.5015 – 31.12.2017. Dette innebærer at han oppfyller vilkåret om internt tilsatt, for å være emneansvarlig. Konow foreslår at han oppnevnes som emneansvarlig. Oppnevningen begrenses til perioden han er tilsatt.

Forslag til vedtak:

Volker Lipp oppnevnes som emneansvarlig for emnet JUS289-2-A Civil Procedure med virkning fra høsten 2015 til og med høstsemesteret 2017.

Tilbake til sakslisten

Sak 56/15

Sak til SU om frister for endring i emnebeskrivelser

Bakgrunn/historikk

Bakgrunnen er en sak under «Eventuelt» i Studieutvalgets møte den 21. april i år. Det gjaldt en søknad fra JUS243 Alminnelig formuerett om utvidelse av listen over tillatte hjelpemidler til eksamen. Spørsmålet som ble reist, var hvordan fristene for å endre emnebeskrivelser skal forstås – er de absolutte, eller kan «endringer til gunst for studentene» gjøres etter denne fristen. I forlengelsen av dette følger spørsmålet om hva som er «til gunst for studentene» (eventuelt for hvilke studenter).

I møtet 2. juni ble der orientert muntlig om bakgrunnen for at saken ikke kom opp da: Innenfor gjeldende regelverk og praksis vil en endring ikke kunne gjøres gjeldende for inneværende semester, og da er det mest formålstjenlig å utsette saken og underlegge den en grundigere utredning. Den følger her.

En emnebeskrivelse inneholder typisk følgende informasjon:

- Emnekode
- Emnenavn
- Antall studiepoeng
- Undervisningssemester
- Undervisningsspråk
- Timeplan
- Litteraturliste
- Organisatorisk tilhørighet – faglig og administrativt
- Kontaktinformasjon – faglig og administrativt
- Mål og innhold
- Undervisningsformer og omfang
- Obligatorisk undervisningsaktivitet
- Krav til studierett
- Undervisningssted
- Læringsutbytte
- Vurderingsformer, herunder hjelpemidler til eksamen
- Karakterskala
- Enmeevaluering

Regulering

Forskrift om opptak, studier, eksamen og grader ved Universitetet i Bergen[8] har ingen regulering av frister for endring/supplering av emnebeskrivelse, med mindre det i praksis innebærer nedleggelse av et emne og opprettelse av et nytt – det er ikke slike endringer vi snakker om her.

[8] http://regler.app.uib.no/regler/Del-2-Forskning-utdanning-og-formidling/2.2-Utdanning/2.2.2.-Forskrift-om-opptak-studier-vurdering-og-grader-ved-Universitetet-i-Bergen/Forskrift-om-opptak-studier-vurdering-og-grader-ved-Universitetet-i-Bergen#K3

Handbok for kvalitetssikring av universitetsstudia[9] («Kvalitetssikringshåndboken») har rutinebeskrivelser som omfatter slike frister. Der heter det i punkt 14 Årleg revisjon av studietilbod og informasjon til studentane.

> Emneansvarleg/programstyreleiar skal syte for ein årleg gjennomgang av studietilboda med sikte på forbetring og korrigering av opplegg og omtale. Dette skjer mellom anna i samband med årlege eller halvårlege revisjoner av studieplanar og emneskildringar. Denne revisjonen må vere ferdig innan 1. desember for vårsemesteret og 1. juni for haustsemesteret, som er dei fristane universitetet har sett for publisering av gjeldande studieplanar og for å få ferdig studieinformasjonen for neste studiesemester. Ved større endringar i studieplanen skal overgangsordningar for berørte studentar gå fram av studieplanen.
> Studieinformasjonen baserer seg på vedtekne studieplanar. All informasjon om emne og studieprogram, i tillegg til timeplanar og litteraturlister skal vere oppdatert og ope tilgjengeleg på uib.no seinast 1. desember/1. juni. All informasjon om undervisningstiltak og studietilbod er nettbasert og tilgjengeleg på www.uib.no og på studentene sitt intranett, Mi side. Når studentane melder seg til ulike undervisningsaktivitetar, skal desse registreringane kome fram på timeplanen til den einskilde studenten i Mi side. Studieadministrativ avdeling, i samarbeid med fakulteta, er ansvarleg for å setje opp timeplanar og tildele undervisningsrom.

Her er fristen for endringer i emnebeskrivelser satt til 1. desember for vårsemesteret og 1. juni for høstsemesteret, altså betydelig lengre «sperretid» enn den fakultetet opererer med.

I Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen[10] heter det i § 1-2 nr. 4: «Endringer i studieplanen og i emnebeskrivelsene må være vedtatt og publisert senest fire uker før kurset starter.» En grunn til at fakultetet har ansett at det er forsvarlig å ha kortere frister enn det UiB opererer med, er at i vårt integrerte studium skal studentene ikke gjøre en egen vurdering av emnene og sammenligne dem for å velge hvilket de skal ta (med unntak av spesialemnene). Det er derfor ikke samme behov for å gjøre endelig versjon av emnene synlige lenge i forkant, som det som gjelder der studentene i større utstrekning skal designe graden sin selv. Samtidig publiserer vi litteraturlister innen fristene 1. juni og 1. desember hvert år. Der litteraturlisten ikke er klar på dette tidspunktet legger vi ut orientering om når slik informasjon vil være tilgjengelig for studentene. Vårt avvikende regelverk er ikke formelt avklart med UiB, men det foreligger antakelig en slags stilltiende aksept så lenge ingen påberoper retten til lengre «sperretid» enn de fire ukene vi opererer med. Denne ordningen kan i seg selv være et argument for ikke å strekke fristen eller praktiseringen av den lenger enn nødvendig.

Praksis

I dag praktiserer vi i realiteten to frister: Den store hovedregelen er fire uker før kursstart for alle endringer som overhode *kan* forutsees på det tidspunktet. Den praktiseres strengt; det stilles høye krav til emneansvarliges planlegging og engasjement. I tillegg gjøres senere endringer for *forhold som oppstår underveis* – i slike tilfeller har vi praksis for at bare helt nødvendige endringer kan gjøres. Forutsigbarhet for studentene, klar og entydig informasjon og håndterlig administrasjon er hovedhensynene bak regelen og praksisen.

---

[9] http://www.uib.no/filearchive/kvalitetshandboka_2013.pdf

Momenter i vurderingen

Når vi skal vurdere «sperretiden» er det flere forhold som må vurderes: Hvilke punkter i emnebeskrivelse gjelder det, hvilke endringer det er tale om og hvilke hensyn som taler for og imot de konkrete endringene. Et tilleggsspørsmål er om det er heldig å ha ulike frister for ulike typer endringer. Vi må legge til grunn at vi har en «nødrettsløsning» for endringer som tvinger seg fram for eksempel fordi en bok viser seg å ikke kunne skaffes fra forlaget, en underviser melder forfall eller tilsvarende tvingende grunner. I slike tilfeller må vi velge det minste ondet, uavhengig av fristene som gjelder.

Når det gjelder **litteratur**, har vi det åpenbare hensynet til Akademika – de må ha muligheten til å bestille inn bøker eller rettighetsklarere og trykke kompendier. De har sine rammebetingelser og rutiner de trenger å følge for å kunne oppfylle og kvalitetssikre de betydelige leveransene de forutsettes å håndtere i løpet av et semester. Tilsvarende hensyn gjør seg gjeldende overfor biblioteket. Det er også en viss omsetning av brukt litteratur blant studentene; selv om det ikke er fakultetets ansvar å fasilitere dette, er det ikke urimelig at vi tar et visst hensyn til studentenes ønsker og behov i så måte. Disse hensynene tilsier at endringer i litteraturlisten er forutsigbar, og at fristene overholdes.

Når det gjelder **forhold knyttet til eksamen**, er det spesielt viktig å opptre forutsigbart og tydelig. Erfaringsmessig har studentene veldig mye oppmerksomhet rettet mot eksamen, og det skal lite til før de reagerer på det de oppfatter som uregelmessigheter. I dette inngår også bestemmelser om hjelpemidler til eksamen – studentene har generelt stor respekt for reguleringen på dette området, og innretter seg omhyggelig etter bestemmelsene og anvisningene de får. De legger også til dels stor vekt på hvilke hjelpemidler som er tillatt.

På grunn av innretningen i løpet av studiet, er det neppe grunn til å etablere en frist for «forhold knyttet til eksamen» som regnes med utgangspunkt i eksamenstidspunktet, og ikke med utgangspunkt i kursstart.

Når det gjelder **andre forhold i emnebeskrivelsen**, vil vi finne argumenter av varierende styrke for og imot å tillate endringer også etter fristen på fire uker – avhengig av hvilke endringer det er tale om og hvilke hensyn som taler for dem.

Ulik «sperretid» for ulike typer endringer?

Er det ønskelig å nyansere «sperretiden» ut fra hvilken endring det er tale om?
Etter studieadministrasjonens oppfatning er det neppe heldig. Vi vil veldig fort treffe på tvilstilfeller med hensyn til om vilkårene for «senere endring» er oppfylt. Vi vil dessuten måtte administrere en liste – nærmest en matrise – over ulike frister for ulike forhold, uten at det er framkommet noe godt argument for slik nyansering.

Hva med endringer som er «utelukkende til fordel for studentene»? I spørsmålet om å utvide listen over tillatte hjelpemidler til eksamen etter at kurset var begynt, ble det anført at endringen er utelukkende til studentenes gunst. Hensyn som taler mot en endring etter fireukersfristen – eller i

---

[10] http://www.uib.no/jur/21684/utfyllende-regler-studier-ved-det-juridiske-fakultet-universitetet-i-bergen

alle fall etter at kurset er begynt – er de studentene som har basert seg på den listen som gjaldt da, og har «plundret» innarbeidelser inn i lovsamlingen. Mange vil mene at det hadde vært fordelaktig med særtrykk (det er i alle fall argumentet for å tillate særtrykk), men at de ikke kan «begynne på nytt» med å innarbeide nye hjelpemidler. De har også hatt all mulig grunn til å innrette seg på at særtrykk ikke var tillatt. Mens de som har innrettet seg på at «det må være mulig å mase seg til en endring» og har basert seg på å innarbeide særtrykk, vil sitte igjen med en fordel. Generelt vil det være sånn at de som ønsker en endring (også etter fristen) blir hørbare, mens de som ønsker å opprettholde status quo ikke har noen oppfordring til å la dette komme til uttrykk – slik kan det fort feste seg et feilaktig inntrykk av hva som er studentenes ønsker.

Faktisk behov

Det er grunn til å undersøke hvilke behov som faktisk foreligger for å ha kortere frist enn fire uker før kursstart for endringer i emnebeskrivelsen.

Alle forhold som kan forutsees før kursstart, kan man søke SU om å få inn i emnebeskrivelsen. Om man får det eller ikke, er da ikke knyttet til spørsmålet om frister, men underlegges andre vurderinger. Eksempelet med særtrykk, begrunnet i at de er hendigere å innarbeide, er et slikt forhold. Det kan neppe være grunn til å nytte – enn si etablere – en unntaksbestemmelse for en slik endring. Der det viser seg at en bok i hovedlitteraturen ikke lenger lar seg skaffe fra forlaget, vil i alle fall de første kursene i semesteret kunne ha behov for endringer på kortere varsel. Ideelt burde emneansvarlig undersøke alle slike forhold i god tid – vi ser likevel at det ikke alltid blir gjort, og vi blir presentert for et akutt problem som må løses. Noen ganger blir en lovendring vedtatt eller en dom avsagt på tidspunkter som innebærer at det ikke var mulig å integrere det i emnebeskrivelsen i tide, samtidig som det er tunge faglige hensyn bak ønsket om å få det med. I slike tilfeller kan man eventuelt vurdere å sette ny tekst inn som tilleggslitteratur det første semesteret og så integrere det i hovedlitteraturen fra neste år. Til eksamen kan det eventuelt legges ved oppgaven til studentene. Hvis det ikke er tilfredsstillende, står vi med et «nødrettstilfelle» og må endre underveis i kurset. Hvis endringen har betydning også for emnets læringsmål, må vi inn i en grundigere prosess med hensyn til hvilke endringer som må og kan gjøres underveis – vi har ikke praksis fra slike mer omfattende endringer etter fireukersfristen.

Konklusjon

Slik studieadministrasjonen ser det, bør vi videreføre dagens praksis med hensyn til frist for endring av elementer i emnebeskrivelsen.

Dagens praksis innebærer en **frist på fire uker før kursstart**. Denne håndheves strengt. Senere endringer gjennomføres bare **der endringen er tvingende nødvendig for at kurset skal kunne gjennomføres på en faglig forsvarlig måte**.

Det er hovedsakelig hensyn til forutberegnelighet for studentene som taler for fristen. «Til gunst for studentene» er ikke nødvendigvis en entydig størrelse.

Det har ikke kommet fram tungtveiende hensyn som taler for at fristen på fire uker før kursstart bør fravikes oftere eller lettere enn det som praktiseres nå.

Det er ikke ønskelig med flere sett frister, avhengig av hva som skal endres, hvordan det skal endres eller hensynene som taler for (og eventuelt imot) endring.

Vedtaksforslag

a. Fristen på fire uker før kursstart for endringer i emnebeskrivelsen opprettholdes.
b. Unntak fra denne fristen gjøres bare der endringen er tvingende nødvendig for at kurset skal kunne gjennomføres på en faglig forsvarlig måte.
c. Punkt b legges fram for fakultetsstyret som forslag til tilføyelse i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 1-2 nr. 4.

Tilbake til sakslisten

Sak 57/15

Sensorveiledninger til ePhorus

I januar 2013 behandlet SU spørsmålet om hvorvidt sensorveiledninger bør kunne lastes opp i ePhorus, og nyttes som grunnlag for senere tekstkontroll av studentenes arbeider. SU uttalte den gangen (sak 10/13): «SU slutter seg til at det tas et slikt initiativ overfor kursansvarlige. På grunnlag av tilbakemeldinger fra dem, besluttes videre tiltak.»

Dessverre ble ikke dette fulgt opp i 2013. Forslaget nå er at SU drøfter saken igjen, og eventuelt fatter vedtak om at oppfølging skal skje nå.

Forslag til vedtak:

En enkel henvendelse rettes snarest til alle lærerne pr e-post, der de gis anledning til å ta til motmæle mot at (deres) sensorveiledninger lastes opp i ePhorus. Deretter lastes veiledningene opp etter hvert som de blir «klarert».

Tilbake til sakslisten

Sak 58/15

JUS254-2-A Politirett. Hjelpemidler til eksamen

Professor dr juris Henry John Mæland
Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen

Studieutvalget
H e r

Bergen, 11. august 2015

Hjelpemiddel til eksamen i valgfaget politirett

Som faglærer for valgfaget søkes med dette om at
Ragnar Auglend, Henry John Mæland: Regelsamling for politiet. ISBN: 9788205486904
godkjennes som lovlig hjelpemiddel til eksamen i valgfaget politirett med virkning for eksamen også for høsten 2015.

Med vennlig hilsen
Henry John Mæland

Merknad fra administrasjonen:

Forslaget innebærer at gjeldende hjelpemiddel «Regelsamling for politiet, red. Ragnar Auglend, Henry Mæland og Knut Røsandhaug» erstattes med det foreslåtte.

Tilbake til sakslisten

Sak 59/15

Forslag om innføring av obligatorisk engelskspråklig spesialemne i mastergraden i rettsvitenskap

Bakgrunn

I Kvalitetsreformen ble det understreket at internasjonalisering skal være en del av en helhetlig strategi ved universitetene og høyskolene. Begrunnelsen var at internasjonaliseringen skal være et ledd i kvalitetsutviklingen, både for utdanning og forskning. Et sentralt poeng var å sikre at også studenter og ansatte som *ikke* reiser på ulike former for utveksling, skal få interkulturelle ferdigheter og -kompetanse, og ha et rikere tilbud, gjennom det som kalles for «internasjonalisering hjemme» (Stortingsmelding 14 2008-2009: Internasjonalisering av utdanning).

Det juridiske fakultet har siden innføringen av kvalitetsreformen arbeidet målrettet for å legge til rette for at flest mulig av studentene gjennomfører et utenlandsopphold som del av studieløpet sitt. De siste tre årene har rundt 50 % av de som fullfører mastergraden i rettsvitenskap tatt delstudier i utlandet som del av graden sin.[1] Dette viser at Det juridiske fakultetets satsing på internasjonaliseringsarbeid har gitt gode resultater, og den høye andelen studenter som har et utvekslingsopphold som del av graden stiller fakultetet i en særklasse både ved UiB, nasjonalt og internasjonalt.

Når 50 % av studentene reiser ut i verden, betyr det samtidig at *halvparten* av studentene blir hjemme og fullfører hele studieløpet sitt på Dragefjellet. Fakultetet har et ansvar for at også disse studentene skal få internasjonale impulser og erfaringer. Stortingsmelding 14 2008-2009 slår fast at internasjonalisering skal påvirke studiehverdagen til hver enkelt student, både gjennom muligheter for utenlandsopphold og gjennom at utdanningstilbudet i seg selv blir mer internasjonalt rettet.

Når det gjelder å gjøre utdanningstilbudet i seg selv internasjonalt rettet, møter studentene i noen grad internasjonale aspekter i de obligatoriske emnene i løpet av de fire første studieårene, men fakultetets handlingsplaner for internasjonal virksomhet for periodene 2011-2013 og 2014-2015 trekker fortsatt frem behovet for å sikre at masterprogrammet ivaretar et internasjonalt perspektiv blant annet ved å oppfordre til at emneansvarlige sikrer at EU-retten, EMK-retten og andre internasjonale rettskilder har en adekvat plass i studietilbudet, og at emneansvarlige inkluderer engelskspråklig litteratur i kjernelitteraturen i alle emner. Det er altså fortsatt potensiale for å gjøre utdanningstilbudet her hjemme mer internasjonalt rettet.

Internasjonale studenter som kilde til internasjonal erfaring

Stortingsmelding 14 2008-2009 slår også fast at universiteter og høyskoler skal søke å tiltrekke seg flere utenlandske studenter gjennom utvekslingsavtaler, og et sentralt moment i internasjonaliseringen av utdanningen er å utvikle den «internasjonale campus» ved å tydeliggjøre både det internasjonale og det flerkulturelle aspektet ved innholdet i utdanningen og utvikle flere tilbud på engelsk.

Når det gjelder å tiltrekke seg utenlandske studenter har fakultetets fokus på internasjonaliseringsarbeid og inngåelse av utvekslingsavtaler med partneruniversitet både i og

[1] 2014: 52 %, 2013: 50 %, 2012: 50 %, 2011: 38 %, 2010: 43 %, 2009: 35 %.

utenfor Europa, ført til at vi i dag årlig mottar om lag 150 internasjonale studenter til Dragefjellet for ett eller to semester. Det vil si at tilstedeværelsen av internasjonale studenter fra andre rettskulturer og med kunnskap om andre lands lovverk er stor.

De internasjonale studentene velger blant de engelskspråklige spesialemnene som tilbys ved fakultetet, mens vi ser at de norske studentene som ikke reiser på utveksling for å ta spesialemnene sine, i all hovedsak velger blant spesialemnene som undervises på norsk. Tilstedeværelsen av 150 internasjonale studenter på fakultetet representerer et uutnyttet potensiale for at de norske studentene som ikke reiser ut i verden skal få internasjonale impulser i løpet av studiet sitt, og slik kunne bygge interkulturell kompetanse.

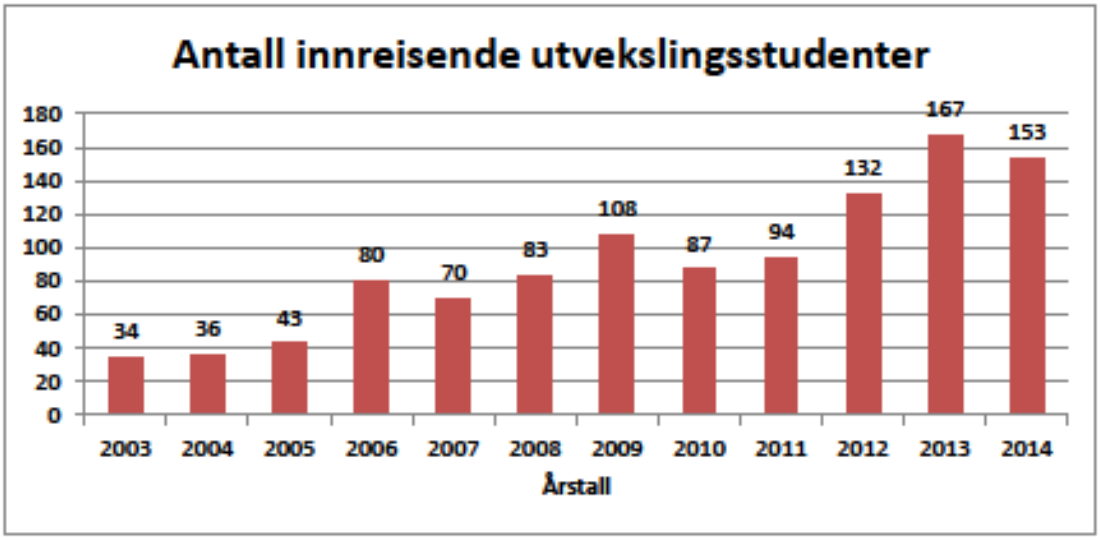

Fagtilbudet på engelsk og antall norske studenter som velger engelskspråklige emner i dag
Studieåret 2014/2015 ble det tilbudt totalt 49 spesialemner, hvorav 26 ble undervist på engelsk. Høstsemesteret 2015 tilbys det 27 spesialemner hvorav 13 undervises på engelsk. En del av de engelskspråklige emnene som tilbys ved fakultetet undervises av utenlandske fagpersoner som er anerkjente spesialister innen sine fagfelt, og som er tilknyttet fakultetet enten som professor II eller som gjesteforeleser. Mange av de engelskspråklige emnene dreier seg om internasjonal rett eller har et større fokus på internasjonale spørsmål enn hva som er tilfellet i de obligatoriske emnene i de fire første årene av studiet. I tillegg er studentmassen i de engelskspråklige emnene svært internasjonal ettersom denne i dag hovedsakelig består av innreisende utvekslingsstudenter. Det er langt færre studenter på hvert spesialemne enn på de obligatoriske emnene på 1.-4. studieår. Dette legger til rette for at undervisningen på mange av spesialemnene er mer seminarpreget og dialogbasert enn hva tilfellet er tidligere i studiet. Dermed vil spesialemnene som samler studenter med bakgrunn fra flere rettskulturer åpne for interessante meningsutvekslinger med utgangspunkt i studentenes ulike bakgrunner, samt at studentene opparbeider ny forståelse for egen rettskultur.

Til tross for et bredt utvalg av spesialemner som undervises på engelsk, er det et svært få studenter fra masterprogrammet i rettsvitenskap som velger å ta engelskspråklige spesialemner. Tabellen under viser antall studenter på masterprogrammet i rettsvitenskap som har bestått eksamen i engelskspråklige spesialemner fra og med høsten 2011:

Vår 2011	Høst 2011	Vår 2012	Høst 2012	Vår 2013	Høst 2013	Vår 2014	Høst 2014
9	11	7	16	7	10	5	23

Tabellen viser antall unike studenter hvert semester. Noen få av disse har tatt mer enn ett engelskspråklig spesialemne.

Ved at så få studenter velger de engelskspråklige emnene går studentene glipp av muligheten til å utvikle interkulturelle ferdigheter og kompetanse, og knytte kontakter med personer fra andre rettskulturer.

Utvikling av språkferdigheter

I tillegg til internasjonal erfaring, internasjonalt nettverk og interkulturelle ferdigheter og kompetanse, er også utvikling av språkferdigheter et relevant moment ved vurderingen av å innføre krav om et engelskspråklig emne i masterprogrammet i rettsvitenskap. Arbeidslivet i dag forventer at de ferdige juristene skal mestre juridisk engelsk og/eller juridisk fagspråk innen et annet fremmedspråk. Masterprogrammet i rettsvitenskap sikrer i liten grad denne kompetansen slik det er utformet i dag. Innen mange andre studier vil mye av pensumlitteraturen allerede på bachelornivå være på engelsk, og studentene utvikler automatisk engelsk fagspråk i løpet av studiet. I masterprogrammet i rettsvitenskap møter studentene kun i begrenset grad pensumlitteratur på engelsk, og de utvikler derfor ikke den samme språkkompetansen som en gjør innen en rekke andre fagområder. Ved å innføre krav om at ett av spesialemnene som tas må være på engelsk, vil vi kunne sikre at alle ferdige kandidater har en viss kompetanse og erfaring med juridisk fagspråk på engelsk.

Ulempe – innskrenking av valgfrihet og mulig konflikt med bestemte «emnepakker»[2]

Ved å innføre krav om at ett av spesialemnene i mastergraden skal være undervist på engelsk, legges det nye føringer for hvilke emner studentene skal ta i løpet av sitt siste studieår. Innføring av krav om engelskspråklig emne vil kunne komme i konflikt med bestemte kombinasjoner av emner som til sammen utgjør 30 studiepoeng, som det kan være faglige hensyn som taler for at studentene skal kunne ta.

Studentene kan selv velge å ta flere spesialemner enn de som skal inngå i graden; enten innenfor de fem årene masterprogrammet i rettsvitenskap er normert til, eller gjennom poststudierett like etter at graden er fullført, eller når som helst senere ved å søke om særskilt studierett til spesialemner. Det er likevel kun 30 studiepoeng spesialemner som vil inngå som *del av* mastergraden i rettsvitenskap, og dersom forslaget vedtas skal ett av disse ha engelsk som undervisningsspråk.

Studentene står svært fritt ved valg av sammensetning av sitt 5. studieår, og det har tidligere ikke vært lagt føringer for hva slags emner eller kombinasjoner av emner studentene skal ta. Likevel er det noen emner som hører naturlig sammen, eller som det er vanlig at studenter tar samtidig. Mange slike emner hører sammen to og to, og utgjør normalt til sammen 20 studiepoeng (For eksempel JUS256-2-A Skatterett I og JUS256-2-B Skatterett II, eller JUS251-2-A Grunnleggende arbeidsrett og JUS251-2-B / Arbeidsrett fordypning). For emnepakker på til sammen 20 studiepoeng vil det ikke være problematisk å innføre krav om engelsk spesialemne ettersom studenten fortsatt har 10 studiepoeng til disposisjon.

[2] En oversikt over det komplette spesialemnetilbudet ved fakultetet pr juni 2015 er lagt ved til sist i saksdokumentet.

Selv om noen emner passer bedre sammen enn andre, er det med få unntak ikke slik at bestemte emner *må* tas sammen. De eneste tilfellene der emner *må* tas sammen er der vi ut fra emnenavnene kan lese tydelig at emner bygger på hverandre. For emner som undervises på norsk gjelder dette pr i dag kun skatteretts- og arbeidsrettsemnene nevnt over, i tillegg til JUS257-2-A Grunnleggande selskapsrett og JUS257-2-B Asksjeselskapsrett – fordjuping. For disse emnene vil det være slik at studentene vanskelig kan ta påbyggingsemnet uten å også ha fulgt undervisning i det første emnet. Det er likevel ingenting i veien for, og heller ikke uvanlig, at studenter velger kun å ta det første emnet og ikke tar påbyggingsemnet. Blant studentene som oppnådde mastergraden i rettsvitenskap i perioden 2012-2014, var det for eksempel 110 studenter som hadde skatterett I som del av graden sin, mens kun 58 av disse også hadde skatterett II som del av graden.

Selv om det er emner som passer bedre sammen enn andre, har ikke SU, emneansvarlige eller andre tatt standpunkt til om bestemte sammensetninger av emner skal utgjøre spesielt anbefalte «emnepakker». Det har tidligere vært uttalt at en ikke ønsker å kommunisere ut informasjon om anbefalte emnepakker til studentene, fordi man ønsker at studentene skal stå fritt ved valget mellom *bredde* og *spesialisering* i sitt 5. studieår. Disse to alternative tilnærmingene til innholdet på 5. studieår anses som like verdifulle. De emnesansvarlige blir likevel ved opprettelsen av et emne bedt om å spesifisere hvilke andre emner deres emne vil passe godt sammen med. Det er ikke alle emneansvarlige som oppgir slik informasjon, men i de tilfellene de kommer med noen anbefalinger og gode kombinasjoner, inkluderes informasjonen i emnebeskrivelsen. En slik eventuell anbefaling fra emneansvarlig betyr likevel ikke at studenten *må* kombinere emnet med de andre anbefalte emnene. Hvert enkelt spesialemne, med unntak av de nevnte fordypningsemnene, eksisterer uavhengig av de andre emnene og kan tas enkeltvis.

Som nevnt er det ikke vedtatt offisielle anbefalinger om bestemte sammensetninger av spesialemner. Studieseksjonen har likevel, ut fra emnenavn og innhold identifisert følgende emnepakker på til sammen 30 studiepoeng som potensielt kan komme i konflikt med kravet om engelskspråklig spesialemne i graden. Studieseksjonen har videre sett på hvor mange av de som oppnådde graden master i rettsvitenskap i perioden 2012-2014[3] som hadde en av følgende kombinasjoner som del av graden, og hvor mange som hadde tatt noen av emnene uten å ta hele pakken.[4]

[3] I perioden har totalt 962 personer oppnådd graden master i rettsvitenskap. (2012: 325, 2013: 345, 2014: 292).
[4] Merk at tallene gjelder personer som har fullført emnet som del av grad, og inkluderer ikke personer som har fullført emnet i tillegg til grad eller med poststudierett eller særskilt studierett til spesialemner. Tallet for hvor mange som har avlagt eksamen i det enkelte emnet i perioden vil derfor være høyere.

- *Kombinasjon A, politi- og påtalerettspakke:*[5]

JUS254-2-A Politirett: totalt 79 har fullført emnet, 22 av disse har kun tatt dette emnet fra pakken.
JUS255-2-A Påtalerett: totalt 73 har fullført emnet, 17 av disse har kun tatt dette emnet fra pakken.

53 personer har denne kombinasjonen som del av graden i perioden 2012-2014.

- *Kombinasjon B, skatterett med tillegg av selskapsrett:*[6]

JUS256-2-A Skatterett I: totalt 110 har fullført emnet, 16 personer har kun tatt dette emnet fra pakken.
JUS256-2-B Skatterett II: totalt 58 personer har fullført emnet.
JUS257-2-A Grunnleggande selskapsrett: 244 personer har fullført emnet, 158 har kun tatt dette emnet fra pakken.

48 studenter har denne kombinasjonen som del av graden i perioden 2012-2014.

- *Kombinasjon C, selskapsrett med tillegg av skatterett:*[7]

JUS257-2-A Grunnleggande selskapsrett: 244 personer har fullført emnet, 121 personer har kun tatt dette emnet fra pakken.
JUS257-2-B Aksjeselskapsrett – fordjuping: 61 personer har fullført emnet, 2 personer har kun tatt dette emnet fra pakken.
JUS256-2-A Skatterett I: 110 personer har fullført emnet, 21 personer har kun tatt dette emnet fra pakken.

19 personer har denne kombinasjonen som del av graden i perioden 2012-2014.

- *Kombinasjon D, helserettspakke:*[8]

JUS250-2-A Rett til helsehjelp og sosiale ytingar: 36 personer har fullført emnet, 13 personer har kun tatt dette emnet fra pakken.
JUS250-2-B Autonomi og tvang i helse- og sosialsektoren: 41 personer har fullført emnet, 20 personer har kun tatt dette emnet fra pakken.
JUS262-2-A Trygderett: 13 personer har fullført emnet, 6 personer har kun tatt dette emnet fra pakken.

1 person har denne kombinasjonen som del av graden i perioden 2012-2014.

- *Kombinasjon E; immaterialrettspakke: (Hvilke som helst tre av følgende fire)*[9]

JUS260-2-A Design- og patentrett: 26 personer har fullført emnet, 4 personer har kun tatt dette emnet fra pakken.
JUS260-2-B Opphavsrett: 48 personer har fullført emnet, 23 personer har kun tatt dette emnet fra pakken.
JUS260-2-C Kjenneteiknsrett: 26 personer har fullført emnet, 3 personer har kun tatt dette emnet fra pakken.
JUS260-2-D Marknadsføringsrett: 49 personer har fullført emnet, 27 personer har kun tatt dette emnet fra pakken.

20 personer har tre av emnene over som del av graden i perioden 2012-2014.

---

[5] Begge emnene er selvstendige emner. Det ene emnet avhenger ikke av at man tar det andre.
[6] JUS256-2-B bygger på JUS256-A.
[7] JUS257-2-B bygger på JUS257-2-A.
[8] Alle emnene er selvstendige emner, ingen av emnene er avhengig av at man tar ett eller flere av de andre.
[9] Alle emnene er selvstendige emner, ingen av emnene er avhengig av at man tar ett eller flere av de andre.

Analyse av funnene over, og vurdering av om enkelte emnepakker skal gi unntak fra kravet om engelskspråklig spesialemne

Ved vurdering av unntak fra kravet om engelskspråklig spesialemne i mastergraden i rettsvitenskap, er det viktig at unntakene ikke blir så mange at de svekker hovedregelen. Vi må heller ikke komme i en situasjon der unntaksmulighetene blir avgjørende for hvilke spesialemner studentene velger, og der vi får en uintendert styring av studentatferden. Dette er hensyn som tilser at det må være få unntak fra hovedregelen.

Kombinasjon A, politi- og påtalerettspakke:

53 studenter har kombinasjon A, politi- og påtalerettspakke som del av graden i perioden. Vi ser også at henholdsvis 22 og 17 studenter har valgt å ta bare det ene emnet. Det siste illustrerer at det ikke er slik at man *må* ta det ene når man tar det andre. Det forholdsvis høye antallet studenter som har valgt denne emnekombinasjonen, tilsier likevel at det kan være grunn til å gjøre unntak fra hovedregelen om obligatorisk engelsk spesialemne.

Dersom man skulle ønske å ta et engelsk spesialemne i kombinasjon med det ene av disse emnene tilbys spesialemnet JUS288-2-A International Criminal Law i høstsemesteret. Dette ville være en god kombinasjon med politi- og påtalerettsfagene dersom man ønsker en spesialisering innenfor strafferett og straffeprosess. En alternativ tilnærming kan derfor være at studieutvalget oppfordrer emneansvarlig for polititrett til å se på om det er mulig å justere læringsmålene, innholdet og litteraturen i emnet slik at emnet isteden blir på 10 studiepoeng. Slik vil det kunne legges til rette for en «pakke» samtidig som et engelskspråklig emne inngår i pakken. Inntil videre taler det høye antallet studenter som velger denne kombinasjonen for et unntak.

Konklusjon unntak: Kravet om engelskspråklig spesialemne gjelder ikke for studenter som velger både JUS254-2-A Politirett og JUS255-2-A Påtalerett.

Kombinasjon B: Skatterett med tillegg av selskapsrett og kombinasjon og kombinasjon C: Selskapsrett med tillegg av skatterett[10]

48 studenter har kombinasjon B, skatterett med tillegg av selskapsrett som del av graden i perioden. Dette tallet er nesten like høyt som for politi- og påtalerettspakken

19 studenter har kombinasjon C, selskapsrett med tillegg av skatterett som del av graden. Sammenlignet med den lignende emnekombinasjonen over, der hovedvekten er på skatterett, er dette få studenter.

Det finnes engelskspråklige spesialemner (for eksempel JUS274-2-A Comparative Company Law & Economics 1: Theory and Structure, JUS282-2-A International Business Contracts, JUS287-2-A EU and EEA Commercial Law) som vil være en relevant kombinasjon med en av de to sammensetningene av skatterett og selskapsrett. Emneansvarlig for JUS287-2-A EU and EEA Commercial Law har vurdert

[10] Disse to kombinasjonene behandles under ett fordi begge gjelder selskapsrett og skatterett, men med ulik fordypning.

det til at særlig dette emnet vil passe fint sammen med grunnleggende selskapsrett og/eller skatterett, men likevel slik at det passer bedre sammen med selskapsrett enn med skatterett.

I lys av det lave antallet studenter som har valgt kombinasjon C, samt at det tilbys ett eller flere engelskspråklige emner som er relevante i kombinasjon med selskapsrettsfagene, anses det *ikke* som nødvendig å gjøre unntak for kombinasjon C.

Det høye antallet studenter som velger kombinasjon B, skatterett med tillegg av selskapsrett taler for et unntak fra hovedregelen. I tillegg til er ikke de engelskspråklige emnene som tilbys like tydelig relevante i kombinasjon med skatterettsemnene som med selskapsrettsemnene.

Konklusjon unntak: Kravet om engelskspråklig spesialemne gjelder ikke for studenter som velger alle av følgende tre JUS256-2-A Skatterett I, JUS256-2-B Skatterett II og JUS257-2-A Grunnleggande selskapsrett

Kombinasjon D: Helserettspakke

Kombinasjon D, helserettspakke er det kun 1 student som har som del av graden i perioden. Tematisk er kombinasjonen klart nok en pakke, men når kun én student har valgt en kombinasjon av fag bestående av 30 studiepoeng helserettsfag i perioden ser det ikke ut til at studentene i praksis oppfatter dette som en pakke. Det anses derfor ikke som nødvendig å vurdere et unnta fra kravet om engelskspråklig spesialemne for denne pakken. Videre vil det engelskspråklige emnet JUS250-2-C Human Rights and the Welfare State kunne passe godt for studenter som ønsker en spesialisering innen helse- og velferdsrett.

Kombinasjon E: Immaterialrettspakke

Kombinasjon E, immaterialrettspakke, er det 20 personer som har som del av graden i perioden. Fakultetet tilbyr også engelskspråklige emner innenfor dette rettsområdet som kunne fungere godt i kombinasjon med noen av de norske emnene¸ JUS277-2-A Introduction to copyright law (5 studiepoeng) og JUS277-2-B International Copyright Law. Disse emnene undervises imidlertid i vårsemesteret, mens de norske emnene undervises i høstsemesteret. Videre er JUS277-2-A Introduction to copyright law eller tilsvarende introduksjonemne, anbefalte forkunnskaper til JUS277-2-B International Copyright Law. Studentene kan altså ikke velge JUS277-2-B International Copyright Law uten å også ta JUS277-2-A Introduction to Copyright law. Videre, om studentene velger JUS277-2-A Introduction to copyright law på 5 studiepoeng, vil de i de fleste tilfeller likevel måtte ta totalt 30 studiepoeng andre spesialemner for å oppfylle kravet til spesialemner i mastergraden.[11] Det er ikke riktig å legge opp til at studentene skal måtte ta totalt 35 studiepoeng spesialemner når kravet til spesialemner i mastergraden i rettsvitenskap er 30 studiepoeng.

Selv om få av studentene faktisk tar en kombinasjon av 3 av de 4 immaterialrettsfagene, utgjør emnene tematisk helt klart en pakke. Antallet studenter som har valgt en kombinasjon av immaterialrettsfag er omtrent like stort som antallet studenter som har valgt selskapsrett med tillegg av skatterett. Sistnevnte er likevel tematisk ikke like klart en pakke, og det kan derfor forsvares å

[11] De andre ordinære spesialemnene som tilbys er alle på enten 10 eller 20 studiepoeng.

behandle disse kombinasjonene ulikt når det kommer til unntak fra hovedregelen, til tross for at antall studenter som har valgt en av kombinasjonene er tilnærmet likt.

Ettersom det også tilbys engelskspråklige immaterialrettsfag, men som av årsaker nevnt over ikke uten videre lett lar seg kombinere med de norskspråklige immaterialrettsfagene, kan en alternativ tilnærming være at Studieutvalget oppfordrer emneansvarlig for JUS277-2-A Introduction to Copyright Law og JUS277-2-B International Copyright Law til å vurdere om JUS277-2-A kan videreutvikles og utvides fra 5 til 10 studiepoeng, og om undervisningen for ett eller begge emnene kan flyttes fra vårsemesteret til høstsemesteret såfremt ikke andre hensyn taler mot dette. Det er ingen administrative hensyn som taler mot en slik flytting fra og med studieåret 2016/2017, men det er ikke undersøkt hvorvidt emneansvarlig har andre forpliktelser som er til hinder for endring av undervisningssemester.

Konklusjon unntak: Kravet om engelskspråklig spesialemne gjelder ikke for studenter som velger tre av følgende fire emner: JUS260-2-A Design- og patentrett, JUS260-2-B Opphavsrett, JUS260-2-C Kjenneteiknsrett, JUS260-2-D Marknadsføringsrett.

Unntak fra kravet om engelskspråklig spesialemne for stor masteroppgave
Fordi masterprogrammet i rettsvitenskap er på totalt 300 studiepoeng vil det måtte gjøres unntak for de som velger å skrive JUS398 masteroppgave 60 sp. Der vil hele 5. studieår være fylt opp av denne oppgaven, og det er ikke rom for å stille krav om at det avlegges ytterligere studiepoeng på 5. studieår. Det foreslås derfor at det gjøres unntak fra regelen for de som velger JUS398 masteroppgave. Disse studentene er i tillegg i utgangspunktet avskåret fra å velge delstudier i utlandet («utveksling»). [12] For denne gruppen studenter ser fakultetet og veileder kontinuerlig etter andre muligheter for internasjonal erfaring.

Studenter som utveksler til skandinaviske og ikke-engelskspråklige land
Når det innføres krav om at ett av spesialemnene skal være på engelsk, er dette først og fremst med hensikt om å øke de internasjonale impulsene i studiet og øke studentenes interkulturelle ferdigheter og kompetanse. For de som reiser på utveksling vil kravet være oppfylt av oppholdet i utlandet, uavhengig av hvilket språk undervisningen ved vertsuniversitetet skjer på. Kravet kunne vært formulert som at man må ta et spesialemne undervist på *et annet språk enn norsk*, men fordi det ikke tilbys spesialemner på andre fremmedspråk enn engelsk ved Det juridiske fakultet i Bergen, knytter kravet seg til et engelskspråklig emne. For de som velger delstudier i utlandet som del av masterprogrammet i rettsvitenskap er formålet med regelen oppfylt også dersom de har fått kompetanse innen for eksempel juridisk tysk, juridisk fransk, juridisk spansk mv.

Studenter som utveksler til skandinaviske land kan normalt velge mellom emner som undervises på et skandinavisk språk eller emner som undervises på engelsk, eller en kombinasjon. Hovedformålet bak regelen, nemlig å sikre internasjonale impulser i studiet og øke studentenes interkulturelle ferdigheter og kompetanse, vil bli oppfylt uavhengig av hvilket undervisningsspråk studenten velger. Også ved utveksling i Skandinavia vil studentene i de fleste tilfeller bli del av et internasjonalt miljø sammensatt av studenter fra ulike verdenshjørner, og de vil slik øke sine internasjonale ferdigheter

[12] For en nærmere utgreiing av spørsmålet om stor masteroppgave og utenlandsopphold, se vedlegg 1 til innstilling av 16. mai 2013 fra rekrutteringsutvalget, sak 57/13 i fakultetsstyremøte 11. juni 2013: http://www.uib.no/jur/22021/m%c3%b8teinnkallinger-og-protokoller-2013

og kompetanse. Det vil være en fordel for studenten dersom den i tillegg til utvikler språkferdigheter i et ikke-skandinavisk språk i løpet av oppholdet.

En gjennomgang av søknader om endelig godkjenning av utenlandsopphold i Sverige og Danmark i perioden 2012-2014 (totalt 13) viser at alle studentene, med ett unntak, har hatt engelsk som undervisningsspråk i alle emnene. Den siste studenten har hatt en kombinasjon av fag som ble undervist på engelsk og fag som ble undervist på dansk.

For å sikre at også fremtidige studenter utvikler sine ferdigheter i et ikke-skandinavisk språk kan det i stilles krav om at et av emnene som tas under utenlandsoppholdet skal ha engelsk som undervisningsspråk.

Forholdet til mulig ny studieordning
Studieordningskomiteen skriver i sin Delinstilling I, pkt 11.2 side 68 følgende om engelskspråklig emne:

På masterstudiet bør det være et krav at studenter som ikke har engelskspråklig emne fra bachelordelen eller reiser utenlands som en del av studiet, må ta minst 10 studiepoeng på engelsk. Dette vil gi dem en grunnleggende kjennskap til engelsk rettsspråk, som må regnes som en nødvendig kvalifikasjon for en fremtidig jurist. Siden de fleste engelskspråklige fag har et noe mer internasjonalt preg, ved at de også er ment for utenlandske studenter, vil dette også bidra til en viss grad av faglig internasjonalisering for disse studentene. Det må også bli akseptert som vanlig at engelskspråklige kilder, engelskspråklig litteratur eller engelskspråklig undervisning er en del av alle emner. Det må sikres at studentene har den nødvendige kunnskap både med hensyn til å søke etter og bruke internasjonale rettskilder. Utarbeidelse av digitale kurs i kildesøk kan skje i samarbeid med Fakultetsbiblioteket som har god kompetanse på dette feltet.

Studieordningskomiteen foreslår et krav om minst 10 studiepoeng på engelsk. Ny studieordning er fortsatt under utredning, og implementering vil først være aktuelt fra tidligst høsten 2017. Ved en gradvis implementering av eventuell ny studieordning, vil de første studentene på ny ordning være på 5. studieår først i 2021. Ettersom det er tungtveiende hensyn som taler for et slikt krav, foreslås det å innføre krav om engelskspråklig spesialemne allerede på nåværende studieordning fra og med studieåret 2016/2017.

Forslag til vedtak
Innføring av obligatorisk engelskspråklig spesialemne fra og med høst 2016 utgjør en vesentlig reglementsendring, heller enn «kvalitetssikring», og forslaget legges derfor frem for fakultetsstyret.

Studieutvalget tilrår at fakultetsstyret vedtar obligatorisk engelskspråklig spesialemne fra og med høsten 2016, og at fakultetsstyret vedtar endring av studieplan for masterprogrammet i rettsvitenskap og Utfyllende regler for studier i rettsvitenskap slik:

Studieplanen for masterprogrammet i rettsvitenskap endres slik (ny tekst er uthevet):

«Oppbygging
(...)På fjerde eller femte studieåret kan ein velje emne etter eigne interesser. **Eitt av emna må ha engelsk som undervisningsspråk.** Du skal også skrive ei masteroppgåve basert på ei juridisk problemstilling. I løpet av denne perioden har du høve til å reise på studieopphald i utlandet. **For dei**

som vel å reise utanlands vert kravet om engelskspråkleg emne rekna som oppfylt så lenge undervisningsspråket er ikkje-skandinavisk . Kravet om engelskspråkleg spesialemne gjeld ikkje for studentar som vel å skriva masteroppgåve på 60 studiepoeng, og heller ikkje for studentar som vel ein av følgjande kombinasjonar av spesialemne på til saman 30 sp:

I) JUS254-2-A Politirett i kombinasjon med JUS255-2-A Påtalerett,
II) JUS256-2-A Skatterett I, JUS256-2-B Skatterett II og JUS257-2-A Grunnleggande selskapsrett
III) JUS260-2-A Design- og patentrett, JUS260-2-B Opphavsrett, JUS260-2-C Kjenneteiknsrett og JUS260-2-D Marknadsføringsrett (tre av fire)»

I tillegg gjøres nødvendige justeringer i oversikten over studiets oppbygging.

Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet endres slik (ny tekst uthevet):

§ 2-1 Master i rettsvitenskap

(...) I løpet av fjerde eller femte studieår skal studenten følge et kurs i fagetikk. **For studenter som ikke velger utenlandsopphold i løpet av fjerde eller femte studieår, skal ett av spesialemnene i graden ha engelsk som undervisningsspråk. For studenter som velger utenlandsopphold er kravet om engelskspråkleg emne oppfylt så lenge undervisningsspråket er ikke-skandinavisk. Kravet om engelskspråklog spesialemne gjelder likevel ikke for studenter som velger å skrive masteroppgave på 60 studiepoeng, og heller ikke for studenter som velger en av følgende kombinasjoner av spesialemner på til sammen 30 sp:**

I) JUS254-2-A Politirett i kombinasjon med JUS255-2-A Påtalerett,
II) JUS256-2-A Skatterett I, JUS256-2-B Skatterett II og JUS257-2-A Grunnleggande selskapsrett
III) JUS260-2-A Design- og patentrett, JUS260-2-B Opphavsrett, JUS260-2-C Kjenneteiknsrett og JUS260-2-D Marknadsføringsrett (tre av fire)»

Avsnittet som gjelder toårig masterprogram i rettsvitenskap endres tilsvarende.

Nytt punkt 8. legges til i § 5-9 Delstudier i utlandet; Forhåndsgodkjenning og godskriving

8. Ved forhåndsgodkjenning av delstudier i skandinavisk-språklige land må minst ett av emnene ha engelsk som undervisningsspråk.

Ikrafttredelse
Studentene oppfordres til å planlegge sitt 5. studieår i god tid, og allerede mens de er på 3. studieår inviteres studentene til en informasjonsdag om 5. studieår. For at studentene skal ha tid til å innrette seg etter de nye reglene, og for at de nye reglene ikke skal påvirke studenter som begynner på 5. studieår høsten 2015 og som allerede har foretatt sine valg om hvilke spesialemner de ønsker å ta, foreslås det at de nye reglene trer i kraft fra og med studieåret 2016/2017. Kravet om engelskspråklig emne i graden vil altså gjelde studenter som oppnår mastergraden i rettsvitenskap fra og med vår 2017.

Ved at regelendringen vedtas nå, vil det være tid og mulighet til å informere studentene tilstrekkelig i løpet av hele studieåret 2015/2016, inkludert på informasjonsdagen om 5. studieår som normalt holdes i september hvert år.

Videre oppfølging

Gitt at fakultetsstyret vedtar endringene som foreslått over, foreslås følgende videre oppfølging:

Studieutvalget ber om at emneansvarlig for JUS254-2-A Politirett vurderer om emnet kan reduseres til 10 studiepoeng. Dersom dette lar seg gjøre, vil unntaket som gjelder kombinasjonen av JUS254-2-A Politirett og JUS254-2-B Påtalerett falle bort.

Studieutvalget oppfordrer emneansvarlig for JUS277-2-A Introduction to Copyright Law og JUS277-2-B International Copyright Law til å vurdere om JUS277-2-A kan videreutvikles og utvides fra 5 til 10 studiepoeng, og om undervisningen for begge emnene kan flyttes fra vårsemesteret til høstsemesteret såfremt ikke andre hensyn taler mot dette. Dersom de engelskeimmaterialrettsemnene lar seg tilpasse/flytte slik at de bedre kan kombineres med de norske immaterialrettsemnene, vil unntaket som gjelder kombinasjon av immaterialrettsfag falle bort.

Studentatferden må overvåkes for å se om unntakene fører til en uintendert økning i antallet studenter som velger de kombinasjoner av emner som gjør at en får unntak fra kravet om engelskspråklig spesialemne i graden. SU ber om å få en oppfølgingssak om dette høsten 2018 når regelen om engelskspråklig emne i graden har vært virksom i to studieår.

INTØ 190815

Vedlegg 1: Spesialemner ved Det juridiske fakultet pr august 2015

Undervisningssemester: Høst

JUS251-2-A / Grunnleggende arbeidsrett	10 sp
JUS251-2-B / Arbeidsrett fordypning	10 sp
JUS254-2-A / Politirett	20 sp
JUS255-2-A / Påtalerett	10 sp
JUS256-2-A / Skatterett I	10 sp
JUS256-2-B / Skatterett II	10 sp
JUS257-2-A / Grunnleggande selskapsrett	10 sp
JUS258-2-B / Competition Law	10 sp
JUS259-2-A / Internasjonal privatrett	10 sp
JUS260-2-A / Design- og patentrett	10 sp
JUS260-2-B / Opphavsrett	10 sp
JUS260-2-C / Kjenneteiknsrett	10 sp
JUS260-2-D / Marknadsføringsrett	10 sp
JUS261-2-A / Konfliktmekling	20 sp
JUS265-2-A / Planrett*	10 sp
JUS270-2-A / Economic Analysis of Law	20 sp
JUS271-2-B / Comparative Energy Law	10 sp
JUS276-2-A / Human Rights Law: Special Focus on Economic, Social and Cultural Rights	20 sp
JUS278-2-A / Comparative Private Law	10 sp
JUS279-2-A / Transnational Commercial Law I	10 sp
JUS279-2-A / Transnational Commercial Law II	10 sp
JUS280-2-A / Alternative Dispute Settlements	10 sp
JUS281-2-A / Comparative Constitutional Law	10 sp
JUS285-2-A / EU and EEA Public Procurement Law	10 sp
JUS287-2-A / EU and EEA Commercial Law	10 sp
JUS288-2-A / International Criminal Law	10 sp
JUS289-2-A / International Civil Procedure	10 sp

Undervisningssemester: Vår

JUS250-2-A / Velferdsrett	10 sp
JUS250-2-B / Autonomi og tvang i helse- og sosialsektoren	10 sp
JUS250-2-C / Human Rights and the Welfare State	10 sp
JUS253-2-A / Kommunalrett	10 sp
JUS257-2-A / Grunnleggande selskapsrett	10 sp
JUS257-2-B / Aksjeselskapsrett – fordjuping	10 sp
JUS258-2-A / Norsk konkurranserett	10 sp
JUS262-2-A / Trygderett	10 sp
JUS264-2-A / God forvaltningsskikk: Etikk, kommunikasjon og konfliktforståelse i forvaltningen	10 sp
JUS271-2-A / Energy Law	10 sp
JUS272-2-A / American Law	10 sp
JUS273-2-A / Legal Philosophy	10 sp
JUS273-2-C / Law and Justice	10 sp
JUS274-2-A / Comparative Company Law & Economics 1: Theory and Structure	20 sp
JUS277-2-A / Introduction to Copyright Law	5 sp
JUS277-2-B / International Copyright Law	10 sp
JUS282-2-A / International Business Contracts: Structures, Negotiation, Conflict Avoidance and Resolution	10 sp
JUS283-2-A / Arbitration Theory and Practice	20 sp
JUS286-2-A / Constitution and politics	10 sp
JUS290-2-A / Common and Civilian Influence in a Mixed Legal System	10 sp
JUS291-2-A / EU and EEA State Aid Law	10 sp

Tilbake til sakslisten

Sak 60/15

JUS329 Universitetspedagogisk veiledning. Kursansvar

Studieåret 2014/2015 har kursansvaret for JUS329 Universitetspedagogisk veiledning vært delt mellom førsteamanuensis Bjørnar Borvik og førsteamanuensis Knut Martin Tande.

Kursansvaret for JUS329 har tradisjonelt ligget hos undervisningsdekanen, ettersom arbeidsgruppelederne har en nøkkelrolle i studieprogrammet og det er av stor betydning at undervisningsdekan er involvert i oppfølging og opplæring av arbeidsgruppelederne, og også får innsikt i deres arbeid og rolle gjennom lesing og evaluering av arbeidsgruppeledernes refleksjonsnotat.

Gjennom delt kursansvar sist studieår har det skjedd en hensiktsmessig erfaringsoverføring mellom gammel og ny kursansvarlig, og Bjørnar Borvik er nå godt kjent med innholdet i oppfølgings- og opplæringsprogrammet for arbeidsgruppelederne. Fra og med studieåret 2015/2016 overtar han derfor kursansvaret for JUS329 alene.

Vedtaksforslag:

For studieåret 2015/2016 og videre, innehar førsteamanuensis Bjørnar Borvik kursansvaret for JUS329 universitetspedagogisk veiledning.

Tilbake til sakslisten

Sak 61/15

Nedleggelse av spesialemnene JUS279-2-A Transnational Commercial Law I og JUS279-2-B Transnational Commercial Law II

Professor Andreas Fötschl har siden høsten 2008 vært kursansvarlig for spesialemnene JUS279-2-A Transnational Commercial Law I og JUS279-2-B Transnational Commercial Law II. Han har selv gjennomført undervisning og sensur i begge emner.

Fötschl har i e-post til fakultetet i begynnelsen av august meddelt at han ikke lenger ønsker å gjennomføre disse kursene innenfor de rammer som gjelder her.

Emnene har tidligere blitt undervist i høstsemesteret og har også vært annonsert for studentene for høstsemesteret 2015. For at ikke studentene skulle rammes, ble det forsøkt funnet en løsning for høstsemesteret 2015, uten at dette lyktes. Fakultetsledelsen ser derfor ingen annen løsning enn å foreslå at emnene legges ned med umiddelbar virkning.

Det er allerede annonsert for studentene at disse to kursene utgår i høst, og de studentene som allerede var vurderingsmeldt i ett eller begge emnene har fått informasjon både under mottaksdagen for internasjonale studenter og via e-post. Fristen for å velge emner og vurderingsmelde seg er 1. september, og det er derfor usikkert hvor mange som faktisk ville kommet til å ta disse to emnene høsten 2015. I uke 32 var det ca 25 studenter som var oppmeldt til JUS279-2-A og ca 20 studenter som var oppmeldt til JUS279-2-B.[11] Det er i all hovedsak innreisende utvekslingsstudenter som velger disse spesialemnene. Siden emnene ble opprettet høsten 2008, har til sammen 150 møtt til eksamen i JUS279-2-A og 70 har møtt til eksamen i JUS279-2-B. Opprinnelig hadde vi også en C-modul i dette emnet, men den fikk ingen studenter, og ble nedlagt umiddelbart.

Situasjonen er svært uheldig og beklagelig, og kansellering av allerede annonserte emner skal normalt ikke skje. Heldigvis har det kommet få henvendelser fra studentene etter at det ble klart at kursene likevel ikke tilbys i høst. Det ser dermed ut til at studentene uten problem har kunnet innrette seg annerledes ved å velge andre emner.

Ved nedleggelse av emner må det vurderes om det er behov for å avholde eksamen i ett eller flere semester etter nedleggelsen. Som sagt var det ønskelig å gjennomføre både undervisning og eksamen siste gang høsten 2015 for at studenter som planla å ta disse emnene skulle kunne gjøre det. Dessverre er det ikke mulig. Ettersom det først og fremst er internasjonale studenter som har tatt disse emnene, og de som avla eksamen i emnet enten høsten 2014 eller våren 2015 har reist hjem igjen til sine hjemmeuniversitet, anses det ikke som nødvendig at det avholdes flere eksamener for at studenter skal ha mulighet til å gjenta tidligere avlagt eksamen i disse emnene.

Temaene som kursene omhandler er populære blant studentene, og fakultetet kan derfor på lengre sikt vurdere om det er mulig å tilby lignende emner med egne fast ansatte som kursansvarlig.

---

[11] Dette er tall som kan variere nærmest fra dag til dag for hvert enkelt spesialemne ettersom semesterregistreringsfristen først er 1. september.

Nedleggelse av emner vedtas av fakultetsstyret, og Studieutvalget innstiller derfor følgende overfor fakultetsstyret:

Spesialemnene JUS279-2-A Transnational Commercial Law I og JUS279-2-B Transnational Commercial Law II legges ned fra og med høstsemesteret 2015.

Tilbake til sakslisten

UNIVERSITETET I BERGEN
DET JURIDISKE FAKULTET

REFERAT
FORSKNINGSUTVALGET
TIRSDAG 31. august 2015 KL. 12.15 – 12.35

Til stede: Berte-Elen Konow (leder), Thomas Eeg, Jørn Jacobsen (for Knut Einar Skodvin), Katrine Holter (for Morten Nadim), Bente Rosnes, Tommy Flesland, Andreas Slettevold, Henning Simonsen (sekretær/referent).

Forfall: Knut Einar Skodvin, Morten Nadim

Saksliste:

22/15 Godkjenning av innkalling og saksliste
Godkjent.

23/15 Orienteringssaker

- Oversikt over midlertidig vitenskapelige ansatte (inkl. alle på ph.d.-programmet) pr. 26. august 2015 – tatt til etterretning
- Oversikt tilskuddsreiser/vit.ass/språkvask – tatt til etterretning
- ph.d.-koordinator Mari Myren har sagt opp sin stilling
- Anita Garden er ny 3. vararepresentant for ansattes representant i FU

24/15 Søknader om reisestøtte

Vedtak:
- *Maja Janmyr innvilges inntil kr. 15 500 for deltagelse (med paper) på konferanse 9.-11. desember 2015 på Ghent University, Belgia.*
- *Erling Johannes Husabø innvilges inntil kr. 15 000 for deltagelse på strafferettspolitisk konferanse 12.-14. november 2015 på Bielefeld Universitet, Tyskland.*

25/15 Postdoktor – tilsetting

Vedtak:
Forskningsutvalget tilrår at Torger Kielland tilsettes i den utlyste stillingen som postdoktor.

26/15 Forskningsetiske retningslinjer – utkast til høringssvar

Vedtak:
Leder får fullmakt til å utforme et høringssvar fra fakultetet.

Berte-Elen Konow
leder

Henning Simonsen
sekretær